

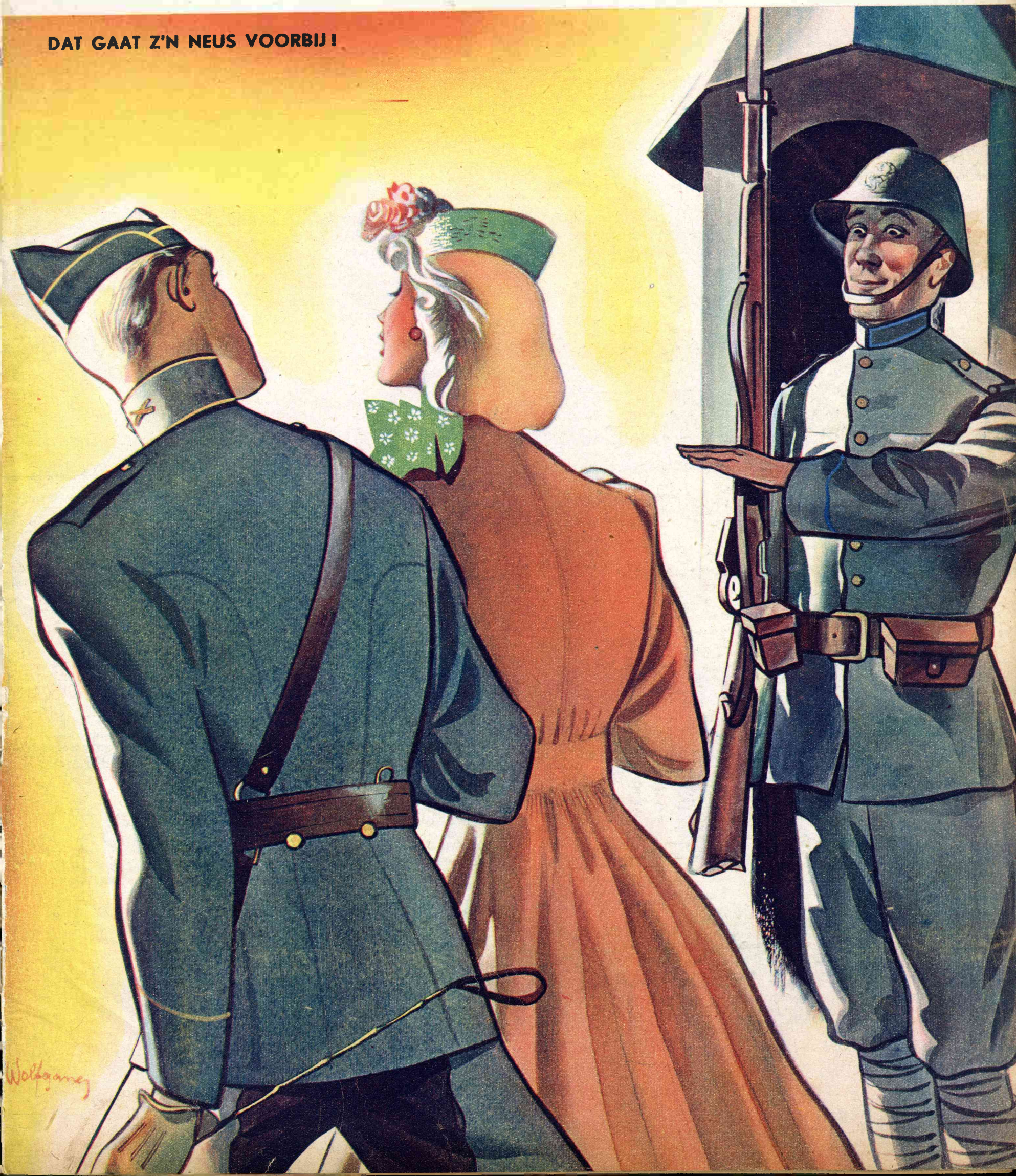
ONS LAND

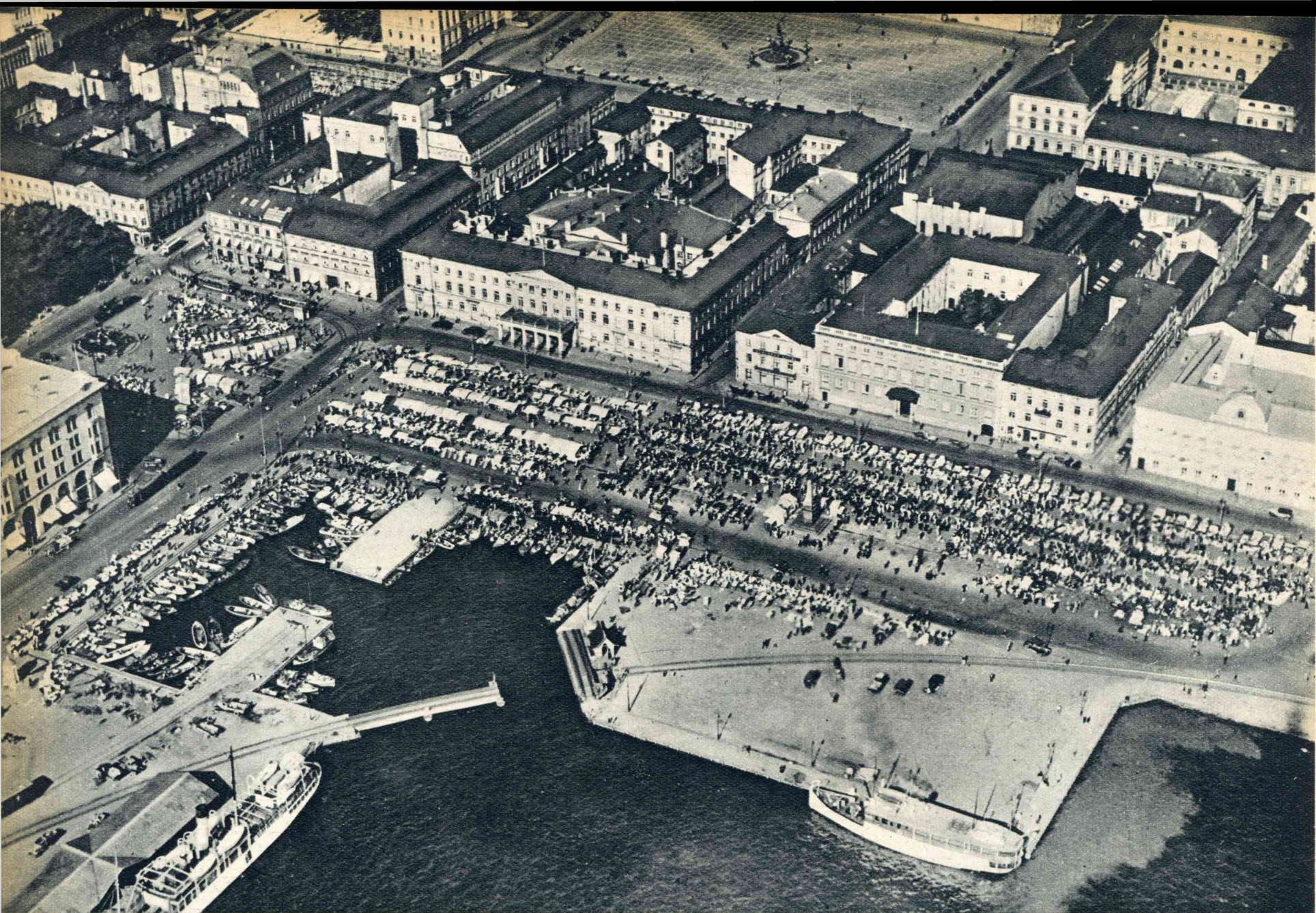
PANORAMA

19 OCTOBER 1939 — No. 42

LOSSE NUMMERS 15 CENT

DAT GAAT Z'N NEUS VOORBIJ!

Een fraaie luchtfoto van de haven van Helsinki, genomen van een hoogte van 350 meter. Wel duidelijk komen op deze foto de moderne stadsaanleg en de klassieke bouwvorm tot uiting.

HELSINKI

DE HOOFDSTAD VAN FINLAND

De politieke verwickelingen der laatste weken in Oost-Europa hebben, behalve Litauen, Letland en Estland, ook Finland, den noordelijkst gelegen nabuurstaat van de Sovjet-Unie, niet ongemoeid gelaten.

Ofschoon, op het oogenblik dat we deze regelen schrijven, nog geen nadere bijzonderheden over de besprekingen van den Finschen gedelegeerde Paasiviki met de Sovjet-regeering bekend waren, had de spanning tusschen Helsinki (Helsingfors) — de hoofdstad van Finland — en Moskou, toch ernstige bezorgdheid doen ontstaan, niet alleen in Finland zelf, maar in geheel Noord-Europa.

De Finsche radio en de ochtendbladen verzochten de bevolking om de noodige maatregelen te treffen voor de bescherming der huizen tegen lucht- en gasaanvallen, en de laatste maatregel der Finsche regeering was, gezien den ernst der situatie, de ontruiming door de burgerbevolking van de voornaamste steden, van het aan de Russische grens gelegen Viborg, van het industrie-centrum Tammerfors, van 's lands tweede haven Abö en van de hoofdstad Helsinki.

Wat dit zeggen wil voor een groote, moderne stad als de Finsche

Het Rijksdaggebouw te Helsinki, in 1931 voltooid, waarvan wij in onzen jaargang van 1931 een uitvoerige beschrijving gaven.

Gezicht op het marktplein „Salutorgit”. Op den achtergrond de „Storkyrkan”, de Luthersche „Keizer Nikolaas”-kerk. Op dit marktplein, het voornaamste plein van Helsinki, wordt elken dag markt gehouden.

hoofdstad, kan men zich indenken. Het zal den lezer daarom ongetwijfeld interesseeren eenige bijzonderheden omtrent deze hoofdstad van het land der Duizend Meren te vernemen, aan de hand van een aantal fraaie opnamen op deze bladzijden bijeengebracht.

De suprematie van Helsinki als de hoofdstad van Finland werd bevestigd ten gevolge van een geweldigen en noodlottigen brand, in de historische stad Abö (Turku) in het jaar 1827. Deze brand leidde tot de verplaatsing van de aldaar gevestigde universiteit naar de hoofdstad. Toch zijn nog altijd twee kleinere universiteiten, een Zweedsche en een Finsche, in de havenstad Abö gevestigd.

Een moderne stad, zoo schreven we hierboven van de Finsche hoofdstad. Haar ontwikkeling als zoodanig, meest in klassieke stijl, is vooral te danken aan den architect C. L. Engel, dien men den „vader der Finsche architectuur” heeft genoemd. Het oude Helsingfors, met zijn lage, houten huizen van slechts één enkele verdieping, heeft plaats gemaakt, en dat slechts in luttele jaren, voor een bijna volkomen nieuwe stad, met ruime straten en breede plei-

De haven van Helsinki. Op den achtergrond de Hemelvaartkathedraal, in 1868 voltooid. De witte daken en vergulde koepels dezer Grieksch-Katholieke kerk zijn ver in den omtrek zichtbaar. De schuitjes tusschen de havendammen op den voorgrond voeren de koopwaar aan, welke op het havenmarktplaatsje wordt verhandeld.

Een typische marktsceene in Helsinki. De boerenpaarden staan midden in het drukke marktgewoel.

Het monumentale postkantoorgebouw van Helsinki.

nen, omgeven door indrukwekkende gebouwen, waartusschen fraai aangelegde parken.

Gedurende den langen noordelijken winter ligt Finland voortdurend als met een dichte sneeuwdeken toegedekt. Vooral gedurende de eerste drie maanden van het jaar gaat er bijna geen dag voorbij of er valt een stevig pak sneeuw. Maar in de hoofdstad is steeds een geperfectioneerde sneeuw-opruimdienst aan den arbeid, waartoe iedere woningbezitter praktisch het zijne bijdraagt, daar hij behalve zijn stoep en trottoir ook het straatgedeelte voor zijn woning heeft schoon te houden.

Het groote marktplaatsje met zijn honderden tentjes, zijn af- en aanzwerpende bezoekers, in kleurige dracht, biedt een schilderachtigen aanblik. De properheid is er overigens even spreekwoordelijk als in Nederland.

De haven van Helsinki, met zijn uitstekend verzorgde kaden van graniet, is een der drukste en tevens ook een der mooiste punten van de hoofdstad.

Het modernste hotel, Forni, met een torengebouw van 19 verdiepingen. Van het restaurant op de hoogste verdieping heeft men een schitterend uitzicht over de stad.

Alle belangrijke gebouwen zijn er in een halven cirkel omheen gebouwd. Vanuit de zee is de Finsche hoofdstad onzichtbaar, totdat de boot door een machtige kloof in een muur van graniet is binnengevaren in de haven-enge. Deze Zuiderhaven is dientengevolge een van de best bewaakte havens ter wereld en heet dan ook terecht: de sleutel van het noorden. Van Januari tot ruim half April is de haven evenwel door het ijs gesloten.

In 1934 telde de bevolking der Finsche hoofdstad meer dan een kwart miljoen inwoners, levend van scheepvaart, handel en industrie.

Helsinki kreeg stadsrechten in 1550, doch kwam eerst tot bloei nadat een betere gelegenheid voor de handelshaven, 5 km. naar 't zuidwesten, was gevonden. Daar groeide de nieuwe stad op een opgeheven scherenbodembodem. De golvende rotsbodembodem komt nog uit in het hoog en laag der tegenwoordige straten, terwijl verschillende groote gebouwen, op afzonderlijke rotshoogten geplaatst, het stadsbeeld beheerschen.

Wanneer men in aanmerking neemt dat in 1900 het zielental slechts weinig meer dan een derde bedroeg van het tegenwoordige, dan is daarmee wel zeer sterk aangetoond de belangrijkheid dezer sterk groeiende stad, waarvan we den lezer op deze bladzijden een aantal karakteristieke afbeeldingen laten zien.

De Luthersche St. Nikolaaskerk te Helsinki is gebouwd op een enorm voetstuk van graniet, vijftien meter boven het Senaatsplein. Vijfenvierzig breede treden leiden naar den ingang.

DE TERUGKEER VAN THORN

door
KNUD OLAFSON

Thorn Christian keerde na een afwezigheid van veertig jaren naar zijn geboortedorp Artegaard terug. Hij verscheen op een dag in ons midden als een vreemdeling en er waren aan zijn komst eenige dingen voorafgegaan, die ons met spanning naar zijn verschijning hadden doen uitzien. Want Artegaard is maar een klein dorp aan de Lugnefjord en zóó afgelegen, dat we er slechts zelden een vreemde te zien krijgen.

Op een hoogte, die een vrij uitzicht bood op de fjord, stond reeds sinds menschenheugenis een oud, maar sterk huis, dat gebouwd was van halve boomstammen. Wie het had laten bouwen, wist niemand meer en alleen de oudste mensen van het dorp konden zich nog herinneren, dat het eens was bewoond geweest door een oud zee-kapitein, die niet van de zee kon scheiden. Na diens dood was het leeg blijven staan en zelfs vader, die alderman was van het dorp, kon langen tijd niet met zekerheid zeggen, wiens eigendom het eigenlijk was.

Op zekeren dag, nog slechts weinige jaren geleden, kreeg vader echter een brief van een advocaat uit Drontheim, waarin stond, dat het huis voor een jaar verhuurd was aan een zekeren kapitein Malcolm. Een paar dagen later verscheen er een groote motorboot in de fjord, die de Engelsche vlag voerde en waaruit eenig meubilair en een paar zware koffers geladen werden. De bemanning van de boot droeg alles naar boven en in weinige uren tijds waren ze gereed met de inrichting van het huis. Toen de boot weer vertrokken was, gingen wij er eens een kijkje nemen en door de helder gepoetste vensters aanschouwden wij, jongens, de wonderlijkste dingen. Er hingen gekleurde doeken aan de ruwe wanden en oude sabels, speren met een pluim van haar en honderd andere dingen meer, die wij nog nooit hadden gezien. Wij keken er onze oogen aan uit en van dien dag af verbeidden we met ongeduld en spanning de komst van den bewoner.

Allemaal hadden we verwacht, den Engelschen kapitein te zien verschijnen. Maar die verwachting kwam heelemaal niet uit. Ongeveer een week later kwam er een soort reus de fjord af strompelen. Hij droeg een muts met een pluim, een blauwe matrozentrui en een dikken pijjeker. Zijn lange beenen staken in hooge zeemanslaarzen, zijn rechterbeen was stijf en zijn gezicht omkranst met een reeds grijzenden, dunbehaarden baard. Hij was meer dan twee meter lang en met zijn breede schouders en forsche, ruwbehaarde handen, maakte hij den indruk oersterk te zijn.

Het gerucht van zijn nadering was hem reeds vooruitgesnel en het halve dorp liep uit om hem te zien. Den eersten man van het dorp, dien hij tegenkwam, sprak hij aan. Het was Per Singer, een van de oudste inwoners van Artegaard.

„Wel, ken je me niet meer, opa?” vroeg hij in onvervalscht Noorsch, terwijl hij Per Singer scherp aankeek.

„Neen, neen, kapitein,” stotterde Per Singer beduusd.

„Haha... kapitein...”

De bulderende lach van den vreemde klonk over de fjord als het gerommel van een ver verwijderden donder.

„Kapitein...” herhaalde hij. „Neen, zoover heb ik het nooit kunnen brengen. Ik was dertien jaar lang de eerste stuurman van kapitein Malcolm. Ken je Thorn Christian nu al niet meer? Ben jij geen Singer? Aan je oogen en je kin zou ik het zeggen. Wacht eens — Per Singer misschien? Of zijn broer Knud?...”

Hij schudde den totaal verblufften Per Singer de hand met een kracht, die een vreemde grijns op diens oud gezicht te voorschijn bracht en dat was niet van plezier. Een half uur later wist het heele dorp dat Thorn Christian terug gekomen was. Als jongen van zestien jaar had hij Artegaard verlaten en dat was nu veertig jaar geleden, zoodat niemand hem meer kende. Maar Thorn zelf bezat een beter geheugen, een stalen geheugen, want hij bleek na eenig nadenken nog vele mannen en vrouwen van zijn leeftijd te kennen. Onder anderen ook vader. En al herkende vader Thorn niet, hij herinnerde zich hem nog heel goed.

„Die lange, smalgebouwde jongen,” zei hij tegen moeder. „Denk maar eens goed na. Zijn moeder woonde naast Per Ransen en zij stierf drie weken voor ons trouwen. Hij bleef alleen achter en kort

daarop vertrok hij met een Engelschen walvischvaarder...”

En ja, nu kon moeder zich Thorn ook wel weer herinneren. „Is hij voorgoed teruggekomen?” vroeg ze.

„Neen,” antwoordde vader. „Hij heeft de laatste dertien jaar met een zekeren kapitein Malcolm gevaren, een Engelschen officier uit den grooten oorlog. Met hun „Comet” hebben ze verschillende malen de Cocoseilanden bezocht, om naar een schat te zoeken, die daar begraven moet liggen. Maar twee maanden geleden heeft Thorn een ongelukje gehad met zijn been en het kwam toevallig zoo uit, dat kapitein Malcolm een nieuw schip wilde laten bouwen. Over een jaar kan het klaar zijn en zoo lang blijft Thorn hier om uit te rusten...”

De Cocoseilanden en begraven schatten: hadden wij, jongens, meer noodig om in geestdrift te ontvlammen voor den nieuwen bewoner? Dien eersten nacht sliep ik niet van opwinding en droomde ik wakend van vergiftigde speren, menscheneters en zeerooversgevechten. En ik geloof dat het allen jongens zoo verging.

Zoo was Thorn Christian dan na een afwezigheid van veertig jaar naar zijn geboortedorp teruggekeerd en weldra was hij met jong en oud bevriend. Zelfs dokter Hansen, die bijna dagelijks te paard van Herkegaard kwam om zijn zieken te bezoeken, zou nooit verzuimen even bij hem aan te loopen. Maar zijn grootste vrienden telde hij onder de jongens van het dorp en menigmaal beklommen wij de hoogte naar zijn eenzaam huis, om hem te hooren vertellen van zijn avonturen.

Uit zijn mond was het, dat wij de geschiedenis leerden kennen van kapitein Malcolm, dien modernen avonturier van groot formaat, die reeds een vermogen had ten koste gelegd aan de opsporing van de zeerooverschatten, die, volgens betrouwbare gegevens, ergens op de Cocoseilanden begraven moeten liggen en die nooit, en thans nog niet, den moed had opgegeven, zijn nasporingen ééns met succes bekroond te zullen zien. Er klonk eerbied en bewondering in Thorn's zware stem, als hij over hem sprak en hij wist ons hem zóó levendig en dapper voor te stellen, dat wij den onbekenden kapitein in stilte evenzeer bewonderden als Thorn.

Ook de geschiedenis van de vreemde voorwerpen, die hij had meegebracht, leerden wij langzamerhand kennen. Uit de hand gewezen doeken uit vreemde werelddelen; roestige kromzwaarden van de Barbaarsche piraten; steenen, bronzen en stalen dolken en oude pistolen; speren van Melanesische kannibalen, versierd met echt menschenhaar; prachtige schelpen en grillig gevormde bloeddorallen: van al die voorwerpen wist hij ons op boeiende wijze dingen te vertellen, waarvan wij nog nooit hadden gehoord en die ons den adem benamen van opwinding.

Thorn was drie maanden bij ons, toen ons dorp geteisterd werd door een ramp, die de noodlottigste gevolgen na zich had kunnen slepen. Op een Zondag, dien ik nooit zal vergeten, zouden mijn vriendje Olaf en ik met Thorn gaan vissen. Met vaders boot roeiden we naar den uitgang van de fjord en hier wierpen we lange lijnen uit, die aan weerszijden waren voorzien van haken met aas.

Terwijl wij eenigen tijd wachtten om den visschen gelegenheid te geven aan te bijten, stelde Olaf Thorn een vreemde vraag.

„Thorn, hoe komt het toch, dat je zoo weinig haren in je baard hebt?” wilde hij weten. „Je hebt overal witte plekjes in je gezicht, waarop geen haar groeit...”

Ik keek Thorn eens aan en inderdaad had Olaf gelijk. Het was mij nooit eerder opgevallen, maar in Thorn's gezicht ontdekte ik een groot aantal onbehaarde plekjes.

Thorn aarzelde even me een antwoord. Toen zei hij: „Ja, jongens, mijn baard zit schraal in zijn haren. Dat dank ik aan den zwarten prins van de Cocoseilanden. Dat was een gevaarlijke menscheneter, jongens, die al heel wat slachtoffers had gemaakt, toen ik in zijn handen viel. Hij rukte de helft van mijn haren uit, met wortel en al, en ik zou er beslist gewéést zijn, als kapitein Malcolm me niet te hulp was gekomen...”

Olaf en ik keken elkander eens aan. Wij dachten dat wij Thorn's avonturen al lang allemaal kenden en het bevreemdde ons, dat hij ons die geschiedenis niet eerder had verhaald. Olaf liet zich niet afschepen met zoo weinig bijzonderheden en opende reeds zijn mond, om Thorn een nieuwe vraag te stellen. Doch bijna op hetzelfde oogenblik sloot hij zijn lippen weer. Er gebeurde namelijk iets zeer vreemds. Het water was zeer rustig, bijna spiegelglad, doch eensklaps rees ons bootje omhoog, alsof het door een reuzenhand werd opgetild. Tegelijk begon het vreemd te rommelen in het water en héél ver weg zag ik plotseling 'n geweldige waterzuil naar den hemel oprijen.

„O, Thorn, kijk dáár eens!” riep ik, meer verbaasd dan verschrikt.

Maar Thorn had het vreemde verschijnsel ook reeds waargenomen. En op hetzelfde oogenblik liet hij de vischlijn los en greep naar de riemen. „Roeien, jongens!” schreeuwde hij ons toe. „Roeien, zoo hard je kan...”

Verschrikt wierpen Olaf en ik ons ieder op een riem. We begrepen niets van de geschiedenis, maar we zagen wel aan Thorn's vreemd vertrokken gezicht, dat er iets heel bijzonders aan de hand moest zijn. Wij roeiden wat wij konden en Thorn wees ons met een hoofdknikje naar een plekje dicht aan den kant om te landen. Vlug sprongen we aan wal, gevolgd door Thorn, die onze boot aan haar lot overliet. „Loopen, jongens,” spoorde hij ons aan, terwijl hij zijn gebrekkig been vergat en als een kat tegen de fjord opklauterde.

„Wat is er dan?” schreeuwde Olaf angstig, toen wij eindelijk boven waren.

„Een zeebeving,” hijgde Thorn. „Zie je dat water niet koken en borrelen? En kijk, die waterzuil verplaatst zich naar de kust. Ik ken dat verschijnsel. Naar het dorp; alle menschen moeten vluchten...”

Eén oogenblik gunden wij ons den tijd om achterom te zien. Wat wij daar zagen benam ons den adem van verbijstering en schrik. De enorme waterzuil, die ik had gezien, verplaatste zich in een zigzaglijn, in de richting van de kust. Zij was gehuld in een dichten nevel van fijne waterdeeltjes en voor het oog had het den schijn, of zij door haar enorme zwaarte al het water van de zee in de richting van de kust voor zich uit stuwde.

„Een vloedgolf op komst!” schreeuwde Thorn nog. „Vooruit, jongens, loopen...”

We hadden thans geen aansporingen meer noodig. Wij holden de fjord af, in de richting van het dorp, terwijl achter ons het geweldig gedruisch van het water aanwies tot een oorverdoovend gebrul. Aan dit beangstigend geluid hadden ook de menschen in het dorp reeds bespeurd, dat er iets bijzonders aan de hand was. Onze eenige straat was vol mannen, die, gestoord in hun Zondagmiddagrust, in hun hemdsmouwen naar buiten waren gelopen en thans verbaasd naar den hemel stonden te staren.

Zoodra de menschen ons roepend en zwaaiend van de hoogte zagen afstormen, leek het, of zij reeds begrepen door welk gevaar het dorp werd bedreigd. Zij vlogen in huis en kwamen weer te voorschijn met hun vrouwen en kinderen.

„Naar de kerk!” schreeuwde Thorn. „Allemaal naar de kerk...”

Zij konden hem onmogelijk verstaan, maar zij zwaaide met zijn hand in de richting van de hoogte, waarop 't kerkje was gebouwd, waar vader's Zondags in gebed voorging. En die gebaren begrepen ze allemaal, want terstond rende alles wat loopen kon hals over kop de dorpsstraat uit.

Bijna op hetzelfde oogenblik zagen we het vreeselijke geschied. De waterzuil scheen verdwenen te zijn, maar aan den rand van de fjord stortte zich onder oorverdoovend geweld een enorme watermassa naar beneden. Brullend vulde zij eerst de diepste deelen van het nauwe dal, waarin Artegaard verscholen lag en vervolgens klom ze al hooger en hooger. Gillend zagen de vrouwen het aan, hoe

de laagst gelegen houten huizen als lucifersdoosjes werden weggespoeld. Zij rukten en trokken hun schreiende kinderen mee, om hun levens te redden voor den gulzigen waterwolf en de moedigste mannen drongen de huizen binnen, om de oude, gebrekkige menschen behulpzaam te zijn. Tot hun knieën stonden ze in het water en dit rees aldoor hooger. Maar allengs ging het langzamer, want naarmate men hooger kwam werd de enorme dalkom breder. Veilig verhief zich echter het kerkje daar in de hoogte. Het was door onze grootvaders gebouwd en vaak hadden menschen, die gebrekkig ter been werden, gemopperd, dat de weg erheen zoo steil was en dat zij niet begrepen, waarom zij juist de kerk op zoo'n moeilijk te bereiken plek hadden gebouwd. Maar thans zegenden zij dat wijze inzicht — vroegere ervaringen hadden onze grootouders blijkbaar voorzichtiger gemaakt dan wij waren geweest.

Thorn had zich regelrecht naar het huisje van Per Singer begeven, met wien hij dikke vrienden was geworden. Per had geen kinderen, maar wel een vrouw en deze kon niet loopen. Het huisje stond eenigszins afgelegen en het werd reeds bespoeld door het water, toen Thorn nog slechts halverwege was. Wij zagen hem gaan en hij was de laatste, die zich nog in dien kolkenden vloed waagde. Helaas wisten wij op dat moment nog niet, dat de mannen van het dorp het éerst aan vrouw Singer hadden gedacht, toen het water over den rand van de fjord kwam storten en dat zij zich reeds lang in veiligheid bevond.

Halverwege de hoogte sloegen wij Thorn's nuttelooze reddingspogingen gade. Hij hield zich slechts met moeite staande in de ongelijke worsteling met den waterwolf. Maar eindelijk had hij het huisje bereikt. Hij duwde de deur open en het scheen wel of het geweld, dat hij daartoe moest gebruiken, te veel was voor den weerstand van de houten wanden van het huis. Want eensklaps zagen we het ineensstorten; met dak en al werd het door het water verzvolgen en toen zagen we nog slechts wat uiteengerukte houtdeelen drijven. Maar van Thorn zagen we niets meer. . . .

Als ik thans aan dien vreeselijken Zondag terug denk, bekruipt mij nog altijd de oude angst van toen. Aan de vloedgolf kwam weldra een einde, maar een voor een zagen we de huizen bezwijken. Niet één bleef er staan en van de hoogte, waarop het kerkje stond, staarden wij neer op een groot meer, dat overdekt was met huisraad, houten wanden, daken en beddengoed. Alleen het huis van Thorn bleef gespaard, daar, hoog op den fjordwand, waar het water niet kon komen, omdat het over de lager gelegen gedeelten stroomde.

Maar Thorn zelf?

Een paar moedige mannen hadden niet lang gearzeld en vloten drevlen er in overvloed. Zij gingen Thorn zoeken en pas toen de duisternis begon te vallen, keerden zij terug. Zij brachten Thorn mee, maar hij was reeds lang dood. Zijn hoofd vertoonde 'n diepe wonde, die vermoedelijk veroorzaakt was door den val van het dak van het huisje van Per Singer. En het viel

niet moeilijk te raden, dat hij daardoor verdoofd was geweest en zoo verdrongen was.

Arme Thorn! Zoodra de menschen van Herkegaard ons te hulp kwamen met voedsel en booten om ons af te halen, werd Thorn naar zijn huis teruggebracht. Het leek wel, of hij een voorgevoel had gehad van zijn dood, want in de lade van de tafel vond vader een verzoek, bij overlijden onmiddellijk kapitein Malcolm te waarschuwen. Voorts stond erbij, dat hij op zee zijn laatste rustplaats hoopte te vinden.

In hetzelfde uur nog verzond dokter Hansen een telegram naar kapitein Malcolm. En twee dagen later verscheen er een oud stoomjacht in het fjord, dat met gouden letters den naam „Comet” op den boeg droeg. Het ging in de fjord voor anker; er werd een motorboot van het dek gestreken en een kwartier later beklom een eenzame mannenfiguur de hoogte naar het huis.

Het was kapitein Malcolm. Met eerbiedige vrees keken wij jongens naar hem op en ik bespeurde, dat hij dezelfde witte vlekjes in zijn gelaat droeg als Thorn Christian. Voorafgegaan door vader en den dokter, ging hij het oude, sterke huis binnen. Hij bleef er lang, misschien wel een uur en toen hij weer te voorschijn kwam, knipperde hij vreemd met zijn oogen. Aan den rand van de fjord zette hij een fluitje aan zijn mond en nadat hij tweemaal had gefloten, zagen we acht matrozen de hoogte beklimmen. Zij hadden een zeil bij zich en kwamen Thorn halen. . . .

Het ging alles even eenvoudig als ernstig. Niemand sprak een woord. Eerst werd Thorn uitgedragen, zijn lichaam in het zeil geknoopt. Kapitein Malcolm salueerde en de dokter en vader namen hun mutsen af. Zij droegen hem zwiingend naar beneden, legden hem in de boot en brachten hem over naar de „Comet”. Toen ging de vlag daar halfstok. . . .

Weinige oogenblikken later keerden de matrozen terug en haalden het huis leeg. Kapitein Malcolm stond er zwiingend bij en pas toen het laatste stuk huisraad weggedragen was, kwam er beweging in hem. Hij ging alleen de woning binnen, vertoefde er nog even en sloot de deur. Toen bedankte hij vader en den dokter en sprak ook nog een paar vriendelijke woorden tot ons, jongens.

Ik voelde mij zoo klein en gering tegenover dezen held van duizend schatgraversavonturen, dat ik hem bijna niet durfde antwoorden. Maar Olaf was moediger. Hij had den kapitein reeds eenigen tijd op-

merkzaam aangezien en plotseling opende hij zijn mond, om hem een vraag te stellen.

„Meneer, heeft de zwarte prins ook uw haren allemaal uitgerukt?” vroeg hij driest.

Kapitein Malcolm keek hem verwonderd aan. „Mijn haren uitgerukt? Hoe bedoel je? Ik heb al mijn haren nog, zie maar.”

Hij nam zijn zeilpet af en mijn vriendje keek hem verlegen aan. „Ik bedoel die vlekjes en putjes in uw gezicht, meneer. Thorn had ze ook en hij zei, dat de zwarte prins op die plekken al zijn haren had uitgerukt.”

Het volgende oogenblik maakte de uitdrukking van verwondering op het gelaat van kapitein Malcolm plaats voor een zachten glimlach.

„Wat de zeelieden in warme streken den zwarten prins noemen, zijn de zwarte pokken, vriendje. Daar heb je hier zeker nooit van gehoord? Het is een zeer besmettelijke ziekte en dit zijn de litteekens ervan. In de tropen is zij vaak dooddelijk en het heeft dan ook inderdaad weinig gescheeld, of ik had haar niet overleefd. . . .”

Na deze woorden wendde hij zich half om naar de „Comet”, waar Thorn's lijk rustte en ernstig vervolgde hij: „Ja, Thorn had ze ook. Toen ik daar in die heete streken bijna in stervenden toestand neer lag, was hij de éenige van de „Comet”, die mij trouw bleef en den moed had, om mij te blijven verplegen. Hij heeft die dappere daad moeten bekoopen met dezelfde kwaal, want hij werd door mij aangestoken. Maar evenals ik, bleef hij, God zij dank, in leven. Om die zelfverloochening heb ik hem altijd liefgehad als een broeder en daarom ook kom ik hem persoonlijk de laatste eer bewijzen. . . .”

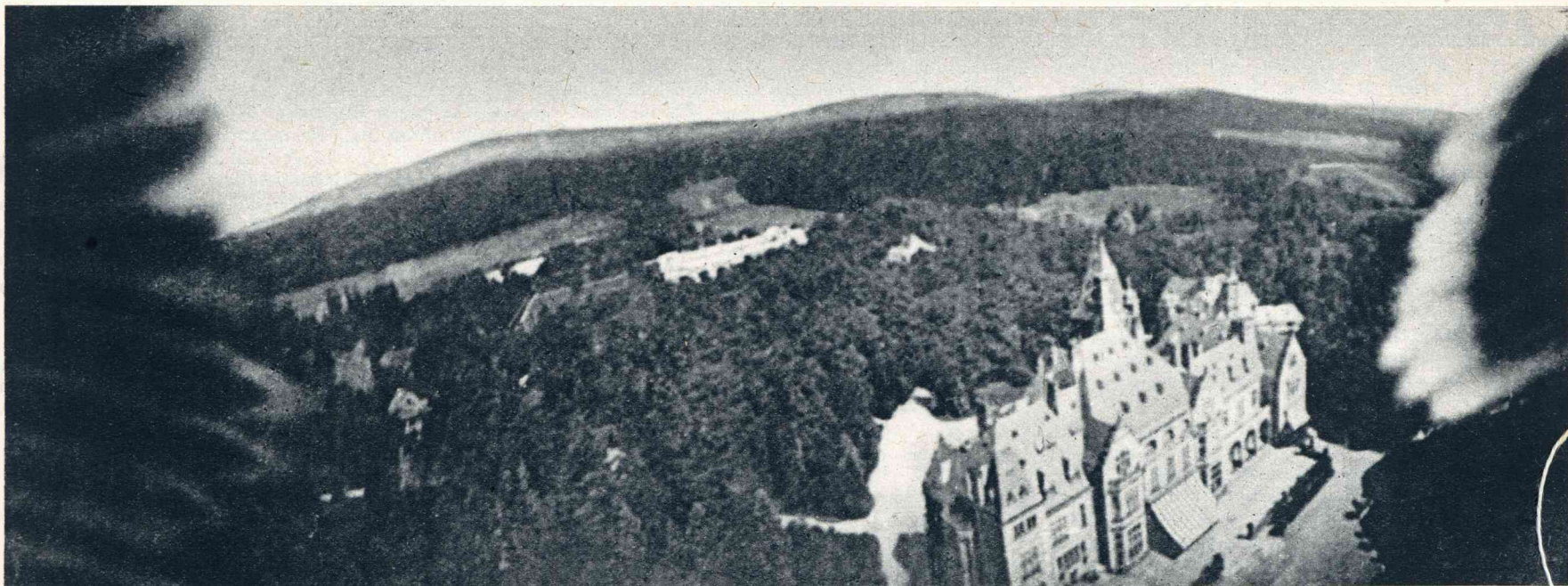
Hij salueerde vader en den dokter en knikte ons vriendelijk toe. Daarop daalde hij langzaam de hoogte af naar de fjord. Een half uur later lichtte de „Comet” het anker. Wij zagen het jacht verdwijnen door den uitgang van de fjord en staarden het na, tot het verdwenen was aan de kim.

„Rust in vrede, beste Thorn,” zei de dokter plotseling. „Na veertig jaren was je eindelijk weer eens thuis. Het lijkt wel, of je hier alleen gekomen bent, om te sterven.”

En daarop zei vader, met een vreemde, trillende stem: „Thorn Christian is niet gekomen, dokter. God heeft hem tot onze hulp en redding voorbestemd; had hij ons die waarschuwing niet gegeven, dan zouden we allemaal verzvolgen zijn. Thorn Christian is geleid. . . .”

Aan den rand van de fjord stortte zich onder oorverdoovend geraas een enorme watermassa naar beneden.

Wat onze luchtfoto graaf, de (vredes)duif, als (oorlogs)correspondent zoal presteert! Een momentopname van een op de luchtverkenning tegengekomen kasteel, waar de vijandelijke staf zijn intrek heeft genomen. Aan weerskanten van de kiek: de punten der vlerken van den klapwiekenden cameravogel. Voorwaar een vernuftige uitvinding, deze duivenkodak, die ook en vooral in oorlogstijd „nuttig” werk kan verrichten. Afgezien van de kosten en 't uitschakelen van risico voor menschenlevens biedt zoo'n vliegende duif heel wat minder trefkans dan een al van verre gehoorde en zichtbare vliegmaschine! Wanneer meerdere duiven thuis-komen, elk met een zestal verschillende foto's, dan zijn er allicht enkele bij, die te zamen een beeld geven van de vijandelijke opstellingen, troepenverplaatsingen, mitrailleursnesten, kortom van de „positie”.

DE POSTDUIF ALS „OORLOGSBODE”

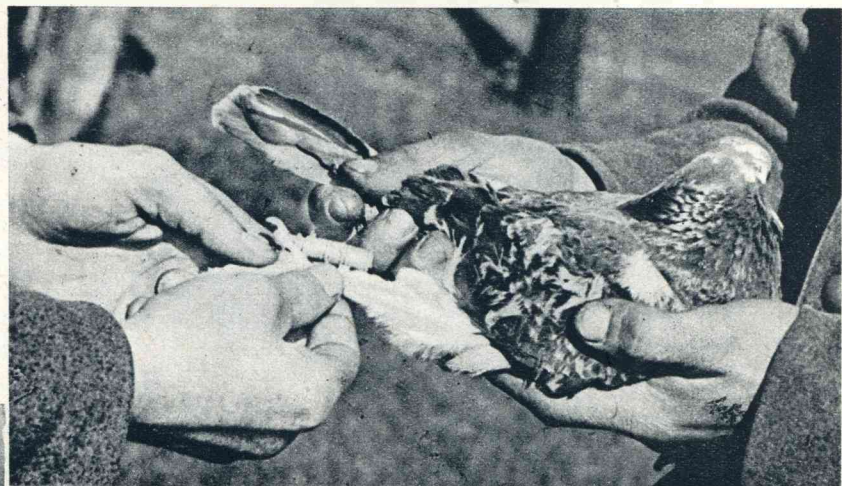
Het is waarlijk geen opzieubarend nieuws meer, dat, naast paarden en honden, ook van duiven voor militaire doeleinden gebruik wordt gemaakt. Hun sterk oriënteringsvermogen, het kunnen terugvinden van het woonhok, komt te velde gelegerden voorposten, die een spoedbericht aan de hoofdmacht achter de vuurlinie willen doorgeven, vaak goed te pas. Daarbij is deze vogel snel, nl. 60 km. per uur ofwel, zooals de postduivenliefhebbers het uitdrukken: ca. 1000 meter per minuut, ietwat afhankelijk natuurlijk weer van wind-tegen of wind-mee.

Het is van oudsher bekend, hoe dit huisdier nog steeds beschikt over datzelfde zesde zintuig, den instinctieven richtingszin, gelijk ten slotte allen natuurdieren en in het bijzonder den trekvogels eigen is. Deze gevederde toeristen immers verhuizen elk najaar van hun noordelijke broedlanden naar het zuiden, bijvoorbeeld Afrika, en keeren straks in het voorjaar niet alleen terug naar Noord-Europa, maar vinden zelfs het nestkastje, den struik, het moerasje, waar zij een vorig seizoen nestelden. De theorie, dat wil zeggen in hoeverre zulke vogels „maar instinctmatig” handelen, dan wel 'n extra-orgaan bezitten, dat bij ons menschen is afgestompt, ofwel hoe ze, volgens de jongste zienswijze, gehoorzamen aan (radio) stralen, welke hun woongebied voor hen uitzendt, zullen wij laten rusten. Hoofdzaak is: zij dóén het — ze vinden, hoe dan ook, hok en hok terug. En dié eigenschap nu benut het veldleger van diverse mogendheden, vooral in den zoogenaamden bewegingsoorlog. Hoewel eigenlijk de eerste „dienstdoende boodschapsduif” al die is geweest van de Arke — „daarna liet Noach eene duif van zich uit.... maar zij vond geen rust voor de holte haars voets....” — is deze tamme vogelsoort minder onder de wapenen! geroepen dan

In haast alle landen is de niet veel geld en manschappen kostende duivendienst in verplaatsbare hokken — ze zijn immers in automobielen gehuisvest — ingesteld. Zie bovenstaand, zeer interessant artikel over het vermogen der duiven om een intusschen wat verplaatst domicilie ondanks die verhuizing weer te vinden. Hier een manoeuvre op de Hawaï-eilanden op het moment, dat de duiven uit den achter de troepen aan rijdenden wagen worden opgegooid.

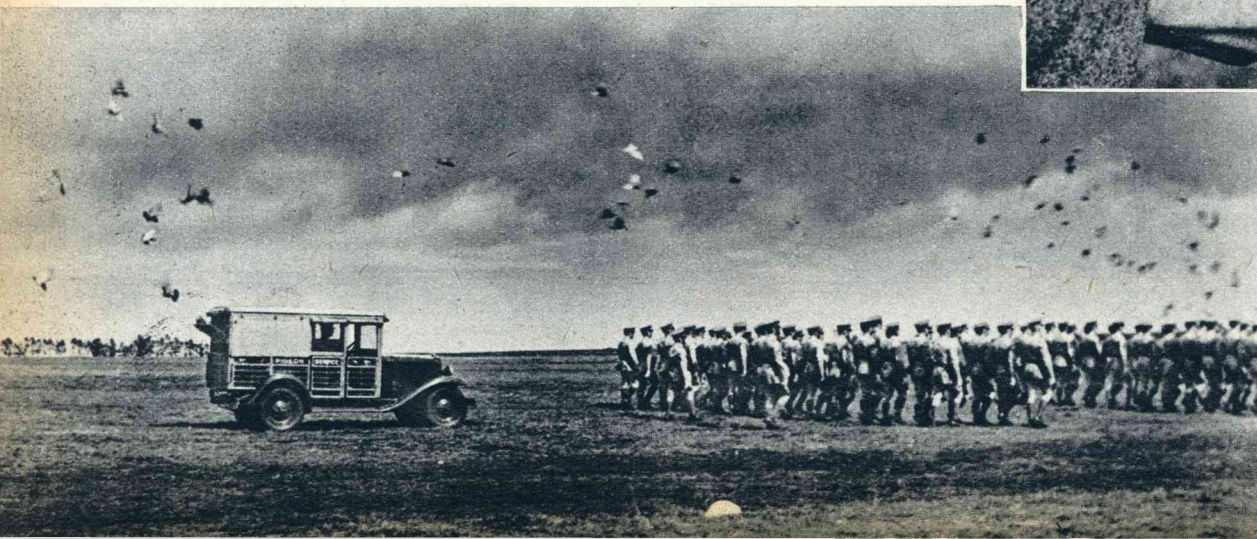

De fotografeerende postduif! Met zijn op de borst bevestigd fototoestelletje van 80 gram, dat automatisch op een vooraf ingesteld tijdstip afknipt, kan de vogel in de vlucht zes vogelvlucht opnamen maken!

Een postduif kun je om en met een boodschap sturen! Maar al is zij nog zoo'n kraan in terreinkennis... een lastdier is zij niet, dus is het zaak de in speciaal kleinen druk geschreven berichten in een licht „couvert” te stoppen, in de praktijk in een aluminiumkokertje.

men wel meent. Het heet, dat het de zoon van Rothschild te Londen was, die het eerste in 1815 den nitslag van den Slag bij Waterloo met den val van Napoleon te weten kwam (én daar zijn geldzaken naar regelen kon) dank zij de duivenorganisatie, die immers de vijf zoons van den slimmen Frankforter bankier, Maier Amsehel Rothschild, onderhielden bij wijze van... familie-beurstelx!

Een centraal militair duivendepôt van den Reichswehr. Men ziet: een indrukwekkend gebouw met ruime buitenvolières en „leggers”, waarop de thuiskomende vogels landen. De „Heeresbrieftaubenanstalt” staat te Berlijn-Spandau. Merkwaardig hoe, zoowel de Engelsen als de Duitschers en de Amerikanen niet te vergeten, hetzelfde ras gebruiken, nl. de Belgische postduif, tot dusver nog steeds de beste stam; zoo hooren ook de Duitsche herder en het Iersche paard tot het internationaal dieren-oorlogsmateriaal.

Gedurende den Fransch-Duitschen oorlog van 1870 heeft de duivendienst ook wel goed berichtenwerk verricht, maar er is toen niet uitgehaald wat er uit te halen viel. Wat eraan haperde, was de (vermeende) eenzijdigheid, dat ten eerste de vogels uitsluitend naar één onveranderlijk punt wilden of konden terugvliegen en ten tweede, dat 'n duif nooit met het antwoord terugkomt bij den afzender: dus het ontbreken der ideale „heen-en-weer-duif”. Welnu, het eerste tekort is intusschen opgeheven. Pas 'n veertig jaren geleden viel het een Japansch officier toevallig op, hoe het bij de Japansche visschers gewoonte was om duiven mee aan boord te nemen om daarmee uit volle zee rapportjes over de vischvangst, den gezondheidstoestand, enz., met de hartelijke groeten naar den wal te zenden.

De familie antwoordde dan door per keerende post-(duif) een brief te versturen, die dan aan een contra-duif werd meegegeven, welke tweede vogel omgekeerd op het vaarttuig zijn broedhokje, met eventueel eieren of jongen had. En nu is het opmerkelijk, dat die hoot-vogel zijn roerend perceel, dat zich als schip natuurlijk doorlopend verplaatst, toch óók bereikt. Toen deze officier hierop opmerkzaam was geworden, heeft hij proeven genomen met draagbare duiventillen en nadat men tot de overtuiging gekomen was, hoe inderdaad 'n duif ook een zich verplaatsend adres weet te ontdekken, kwamen voor het eerst in den, toen woedenden, Japansch-Russischen oorlog van 1904-1905 mobiele duivenstations in zwang. Aan het Aisne-Marne front in den wereldoorlog werd doorlopend gebruik gemaakt van duivenwagens. Tijdens het opschuiven van de linie, waar de duivenauto's bijhooren, hebben bij dezen aanval 72 duiven 72 berichten netjes overgebracht; dit overigens steeds in tweevoud, soms drievoud, dus met duplicaatduiven, want een duivenmededeeling wordt eerst dan geloofd, wanneer die bevestigd is door de betreffende copie, die een duplicaat duif meebrengt. Aan het Meuse-Argonne-front had men door omstandigheden maar vijf dagen om het duivenmateriaal te wennen. Toch hebben toen 442 Amerikaansche vogels te zamen 403 berichten doorgegeven, alhoewel de mobiele duivenkarren door de troepenbewegingen telkens van standplaats moesten veranderen en wel 15 tot 35 km. per etmaal opschoven; bovendien was het uitzicht slecht en regenachtig.

Te onzent is een kundig 60-jarig postduivenfokker in het Groninger ommeland, de heer J. C. Ryce, sedert tientallen jaren doende enkelen „genialen”

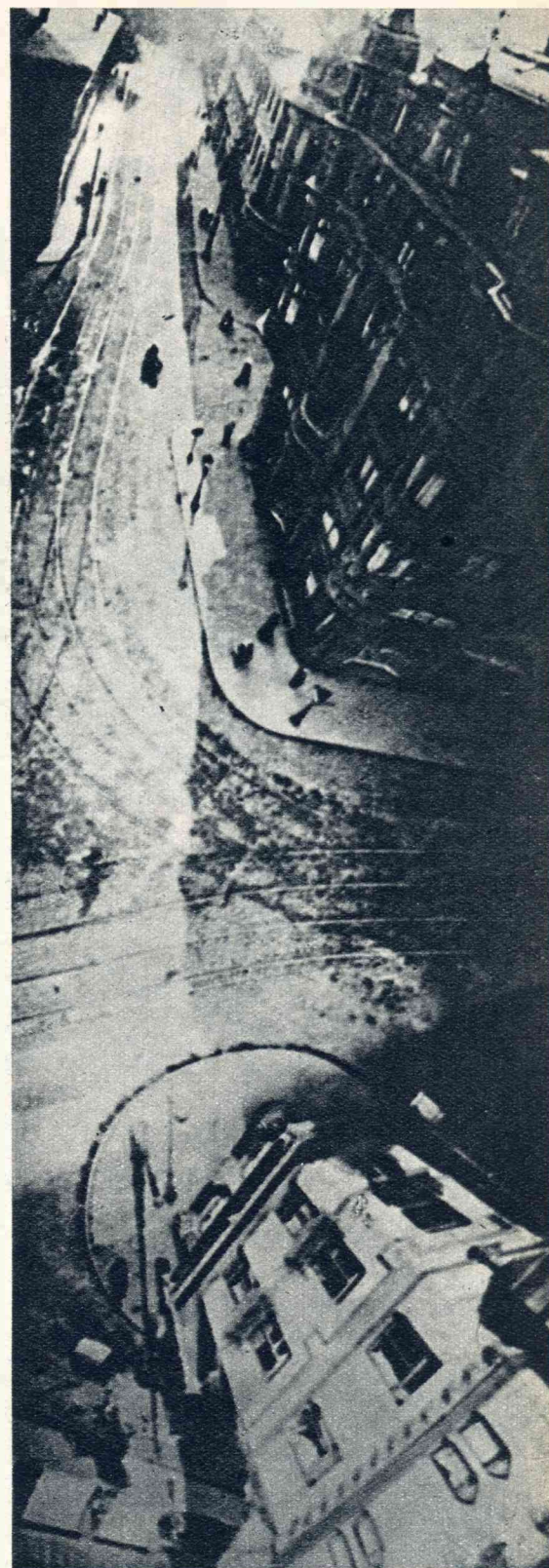
Bij ons veldleger zijn de duiven als dienstplichtigen na het instellen der radiografische (genie)diensten afgevoerd, zooals de term luidt. Tijdens de vorige mobilisatie hadden wij echter duivenwagens met een capaciteit van vijftig duiven, het geheel voorzien van een gasmasker, dat zoo noodig den heelen duivenwoonwagen met zijn gevederde bewoners gasproof kon houden. Hier onze jongens en onze vogels bij 'n velddienstoefening met „brood en koffie en duiven mee” nabij Ede. Het bevestigen van het ordonnans-briefje aan het ranke pootje.

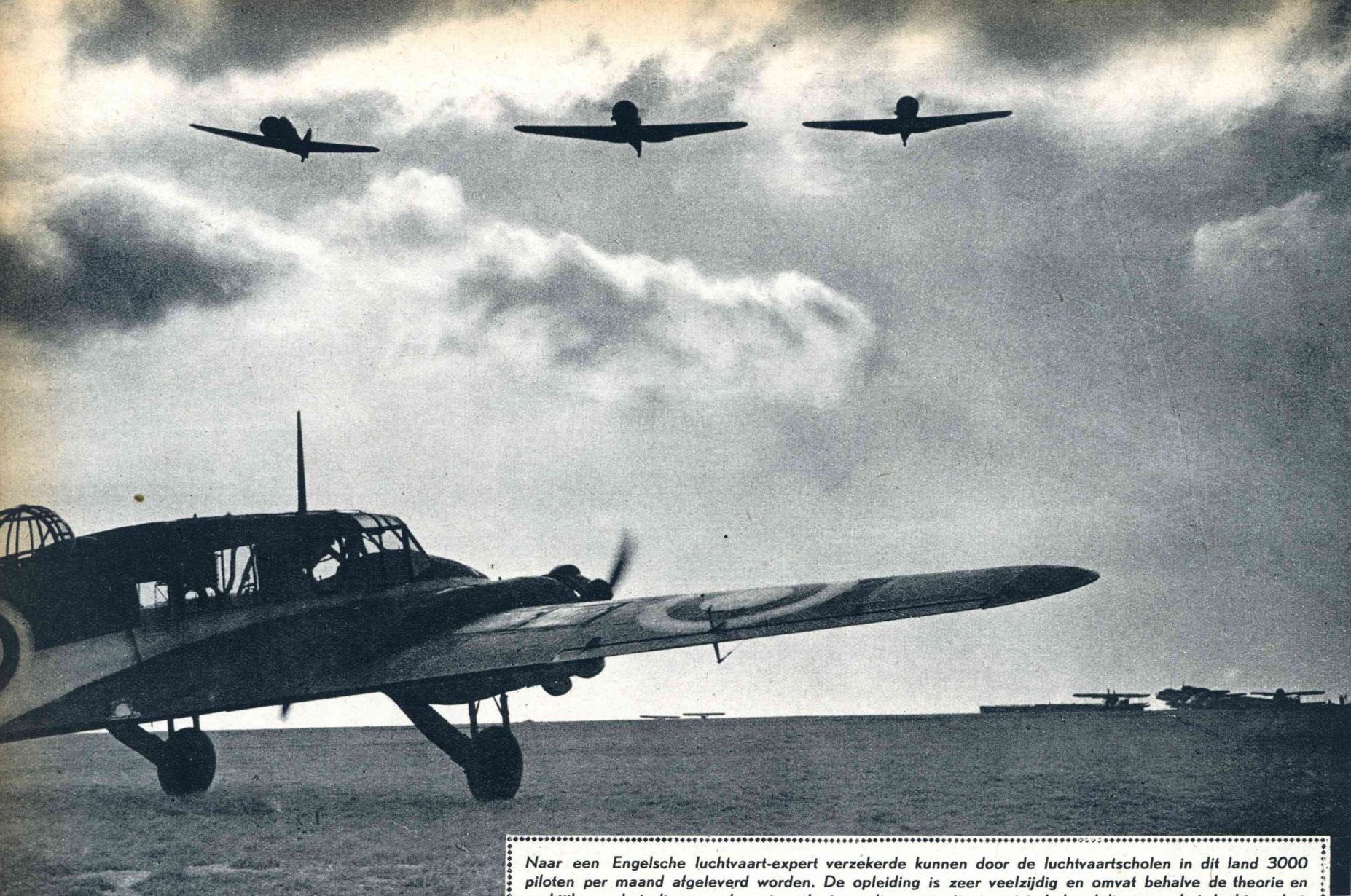
exemplaren 'n vaste route in te studeeren; maar daár een officieel militair corps van op te bouwen, van welks betrouwbaarheid eventueel menschenlevens afhangt, is een tweede.

Om ten slotte het misverstand onder de leeken op te heffen als zou een duif alléén (goed) vliegen van zuid naar noord, diene dat onze Alg. Ned. Bond van Postduivenliefhebbers met ongeveer 7000 leden uit alle vier de windrichtingen wedvluchten organiseert. De eindpunten zijn zuid-westelijk: Dax bij de Pyreneeën (962 km.), in 't oosten Cüstrin in Oost-Pruisen, noordwaarts Aalborg in Denemarken en pal west Parkstone over het Engelsch Kanaal (171 km.). Niettemin geeft inderdaad de vogel de voorkeur aan het noordwaarts koers zetten, alhoewel het record van 2 Juli 1938 gehaald is door een doffer, die, mét wind achter, de ruim 500 km. van Apeldoorn naar Berlijn — dus oostwaarts! — aflegde met 'n vaartje van eventjes dik 100 km. per uur.

DE JOSSELIN DE JONG

Hier een vergrooting van een stadsopname, per duivencamera genomen. De vogel is op een hoogte van veertig m. over de daken getrokken, uiteraard een „laagte”, die in vredetijd een vliegenier uit hoofde van het internationaal verbod van de Air Navigation Act om over een bebouwde kom te vliegen, ten eenenmale verboden is, zoodat deze foto nimmer vanuit een vliegtuig gemaakt kan worden; en in oorlogstijd wegens 't luchtafweergeschut nog minder.

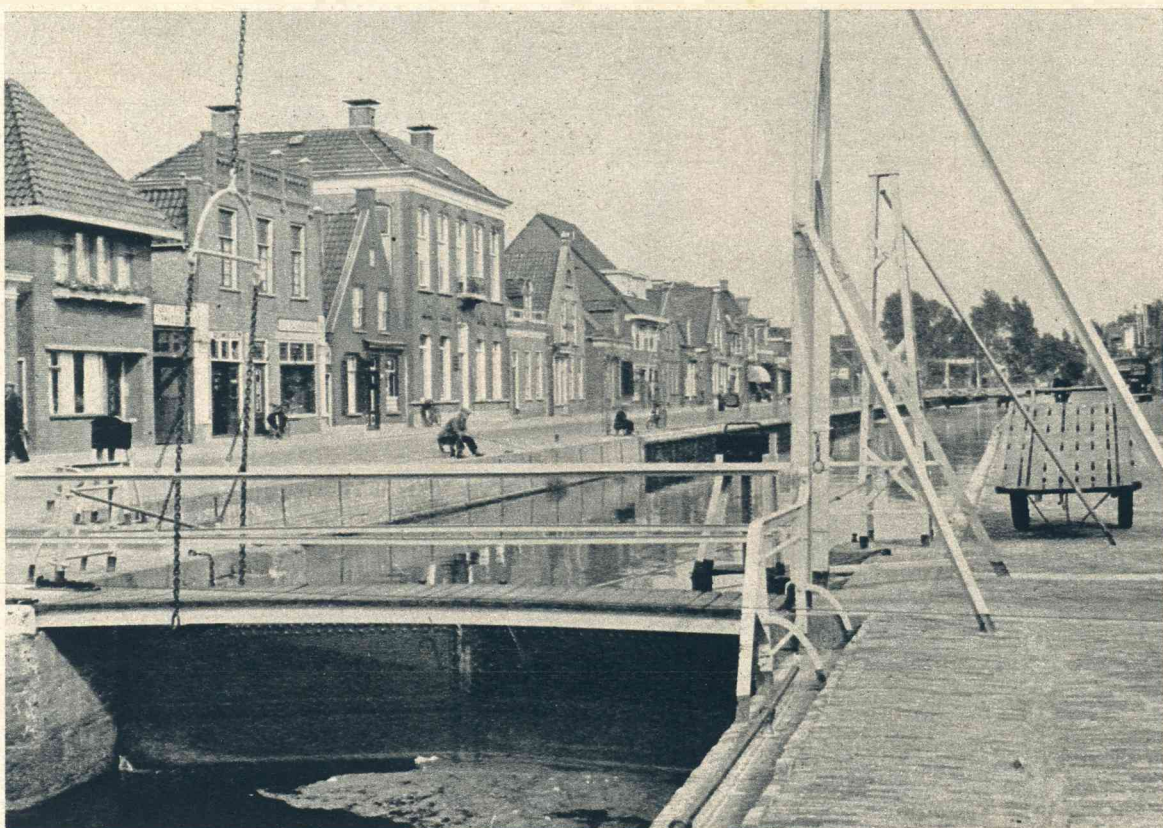

Naar een Engelsche luchtvaart-expert verzekerde kunnen door de luchtvaartscholen in dit land 3000 piloten per maand afgeleverd worden. De opleiding is zeer veelzijdig en omvat behalve de theorie en praktijk van het vliegen ook meteorologie, radio, navigatie in mist, behandeling van het luchtgeschut, verkenning en fotografie. Onze foto toont drie oefentoestellen in de lucht en een bombardements-vliegtuig op den voorgrond.

Terwijl het aantal der jongemannen bij de militaire luchtvaart reeds in de laatste vier jaar sterk was toegenomen, is de opleiding van het begin van de vorige maand af op voet van oorlog gesteld. Toch is de dienst nog niet voor een onbepaald aantal aspiranten opengesteld: indien dat mocht gebeuren kan Engeland zeer ruim in de behoefte aan piloten voorzien, want de opleidingscholen zijn gereed. Een aantal vliegtuigen „ergens” in Engeland gereed voor den start.

Een rustig plekje aan het water te Drachten, waar de scheepvaart gewoonlijk groote bedrijvigheid brengt.

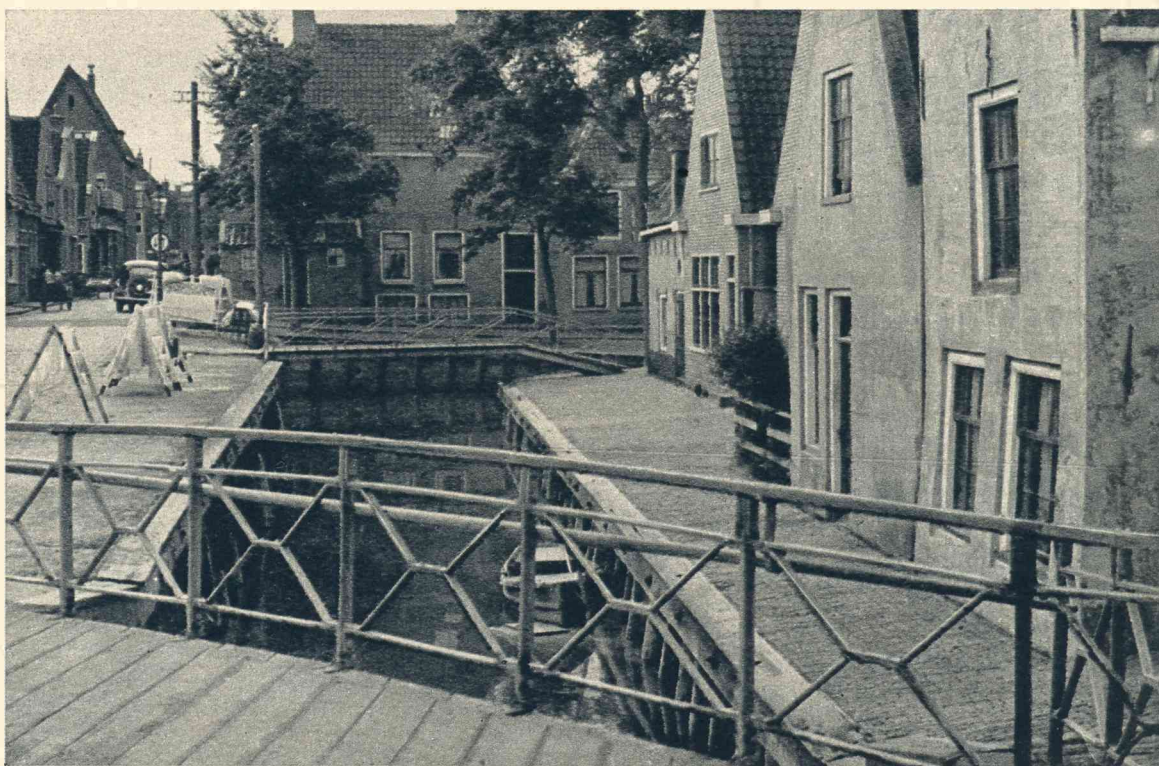

De forse molen van Ruischerbrug.

Dwars door FRIESLAND

Er zijn belangrijke zaken genoeg, waaraan de Friesche bestuurders thans hun aandacht kunnen wijden. Wij behoeven slechts te herinneren aan onderwerpen als de kwestie over de aansluiting van den Noord-Oostpolder, de verbetering van het vaarwater Groningen-Friesland-IJsselmeer en de scheepvaartverbinding naar Harlingen, terwijl ook de uitvoering van het wegenplan met groote belangstelling wordt gevolgd. Maar liever dan onzen lezers iets op te dienen, wat door de couranten reeds uit en ter na behandeld is, willen wij onzen lezers de schoonheden toonen van het Friesche land. Want is het niet de liefde voor zijn land en zijn vrijheid, die in vroeger eeuwen den Fries naar het zwaard deed grijpen om zijn rechten op dit gebied te verdedigen? De Fries houdt van zijn land en eeuwenlang heeft hij door zijn heldhaftig gedrag, waarvan de talrijke gouden bladzijden in het boek der historie thans getuigenis afleggen, die liefde in daden getoond.

Het merengebied en Gaasterland worden steeds het eerst genoemd, wanneer men buiten dit gewest naar de natuurschatten van Friesland vraagt. Deze zijn dan ook overal bekend, maar dat de verschillende steden en grietenijen verderop in het land meer schoons te bieden hebben dan elkeen zou verwachten, daarvan geven deze foto's wel 'n sprekend bewijs.

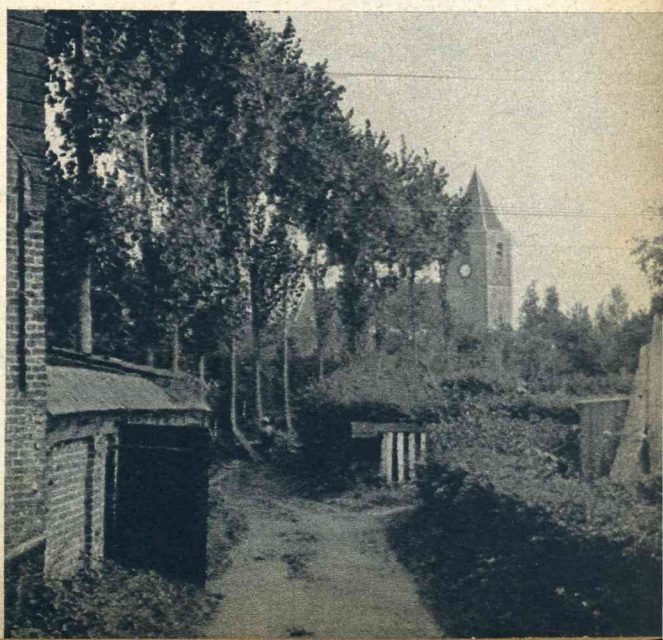

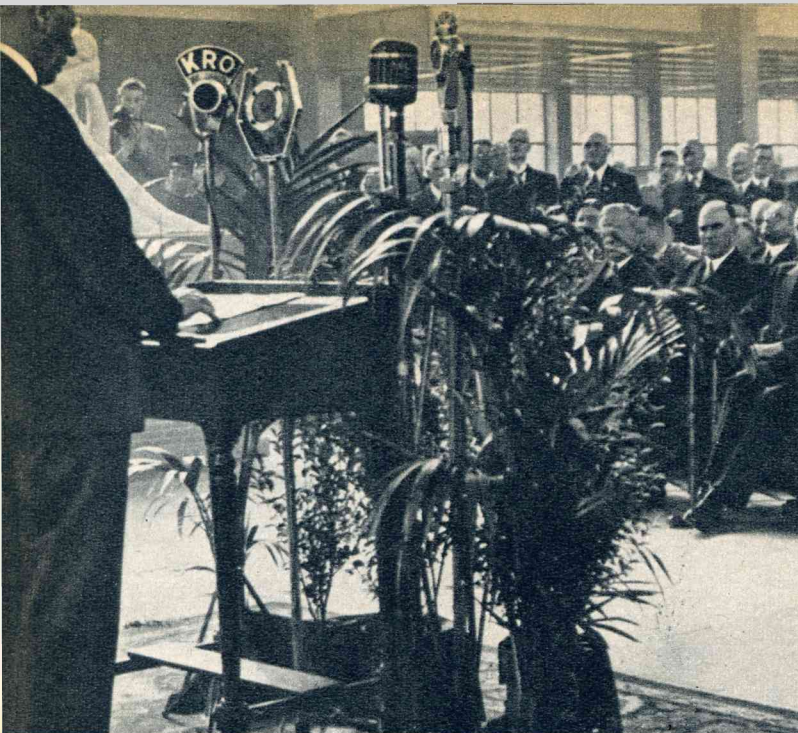
Oude huisjes in de nabijheid van het Zoutslob te Harlingen.

Joure, de hoofdplaats van Haskerland, telt tal van oude gevels. Ook in den herfst kan de zon nog krachtig schijnen en ter bescherming van de waren in de etalages bewijst het zonnescherm dan goede diensten.

Het laantje achter de Kerkstraat te Buitenpost.

Vrijdag j.l. werden door den minister van Waterstaat, ir. J. W. Albarda, het nieuwe Amstelstation en het verbouwde Muiderpoortstation officieel geopend. Wij zien hier den minister tijdens zijn openingsrede in de hal van het Amstelstation.

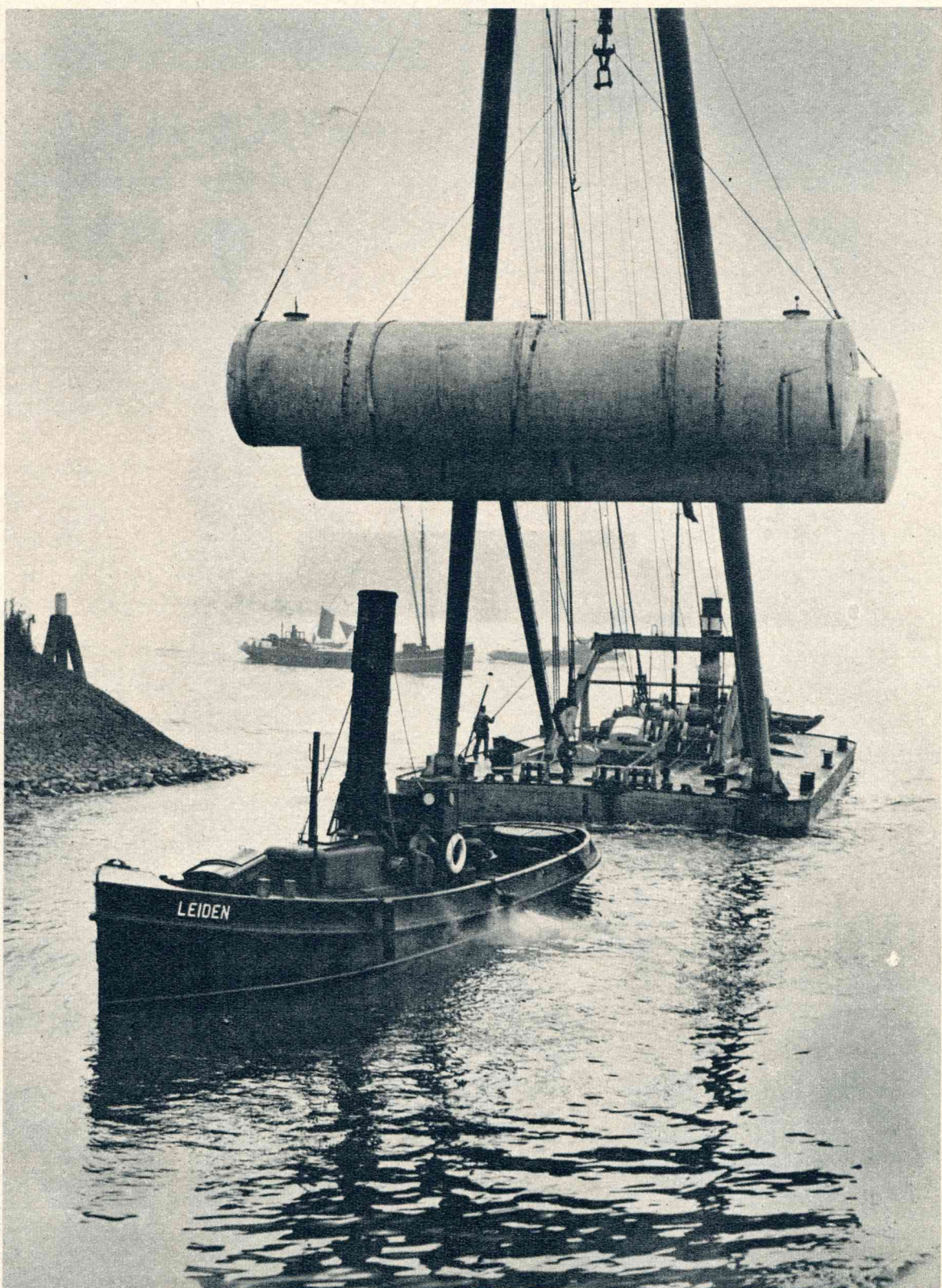
Zondag werd het nieuwe Amstelstation voor het publiek in dienst gesteld. Om 6.45 uur reeds de eerste trein onder luid gejuich het station binnen.

Door de ingebruikneming van het Amstelstation kwam het oude Weesperpoortstation te vervallen. In den nacht van Zaterdag op Zondag verliet de laatste trein, geheel bekranst, het bekende W.P. Bij aankomst op het Centraal station legde de wagenbestuurder er op plechtige wijze zijn tuiltje bloemen bij.

Binnenlandsch NIEUWS

Nieuwe voorraad! — Tienduizend balen glinsterende suiker, reeds van de nieuwe campagne, werden met Rijnaken te Den Haag aangevoerd en gelost aan de Laakkade. — Een kijkje in het ruim.

De benzinevoorraad. — De „Refinol Oil Cy”, aan de Galileïstraat te Rotterdam, zorgt, in opdracht der Regeering, dat onze benzinevoorraad op peil blijft. — Twee enorme tanks, voor 11000 liter, arriveeren per drijvende bok.

De strijd om het schaakkampioenschap van Nederland werd te Utrecht beslist. Door de zierende partij van zijn tegenstander S. Landau (rechts) te winnen, behield dr. M. Euwe (links) zijn titel van landskampioen.

In dezen tijd kan het wel eens gebeuren, dat een huismoeder om suiker verlegen is, maar ondanks de distributie van dit product waren deze gasten van een Utrechtsche familie hartelijk welkom op de thee, want ieder had z'n eigen portie suiker meegebracht.

Van heinde en ver kwamen de veehouders naar de marktplaats te Zwolle, waar een groote fokveedag werd gehouden.

Gemengd Nieuws

De Provinciale Geldersche Electriciteits Maatschappij heeft aan de Utrechtschestraat te Arnhem een nieuw administratiegebouw in gebruik genomen.

De 300.000ste bezoeker van het Sportfondsenbad te Nijmegen, mevr. A. Muulsen, werd op feestelijke wijze ontrangen en namens den Raad van Beheer toegesproken door den heer Spillenaar.

Het circus Strassburger maakt een tournee door ons land en bezoekt reeds verschillende plaatsen in het oosten van ons land. Deze foto van een dressuurproef voor paarden werd genomen tijdens een voorstelling te Groningen.

Land en volk van FINLAND

Zooals men uit boven gereproduceerde foto ziet, draagt Finland niet ten onrechte den naam van het „land der duizend meren”. Dit merengebied heeft in Finland den naam van „Sainiaa, het meer der duizend eilanden”.

„SAUNA” STAALT HET LICHAAM, „SISU” BESLIST VOOR DEN GEEST

Grillig en verrassend strekt de rotsige, met sparren bedekte bodem zich tusschen de meren uit. Het Kruis van het noorden, de parel der Finsche merenlakte Punkaharju.

Rotsen en wouden, meren en eilanden vormen te zamen het Finsche land. Overal komt de harde steengrond dicht aan het aardoppervlak of steekt er naakt en ruig bovenuit. De bosschen, Finlands rijkdom, bedekken drie kwart van het land en in hun donkeren greep blinken de meren, zestigduizend in getal en met name bekend. En eindelijk liggen dicht langs de ruwgekerfde kust de meer dan tachtigduizend Finsche eilanden, van kleine naakte rotsfragmenten tot flinke, dichtbegroeide plateau's, met meerdere dorpen bezet. Een staat, grootter dan Italië, die zich uitstrekt van den 60en tot den 70en breedtegraad, echter dun bevolkt met zijn 3.800.000 zielen.

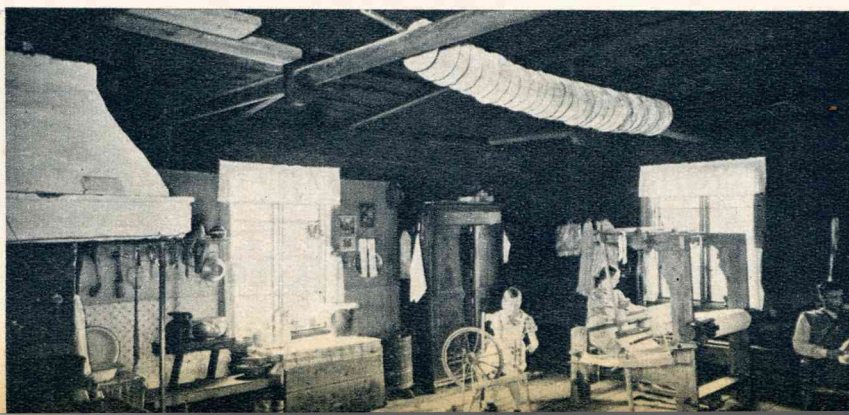
Nog grootendeels ongerept en oorspronkelijk is de atmosfeer van het Finsche land en toch is het een der meest gecultiveerde staten van Europa met moderne verbindingen, scholen, industrieën, inrichtingen op elk gebied. Het is juist die wonderlijke vereeniging van ongeschonden natuurschoon, ongerept oerlandschap met alles wat de moderne tijd eischt van bedrijf en verkeer, welke aan Finland een bijzondere

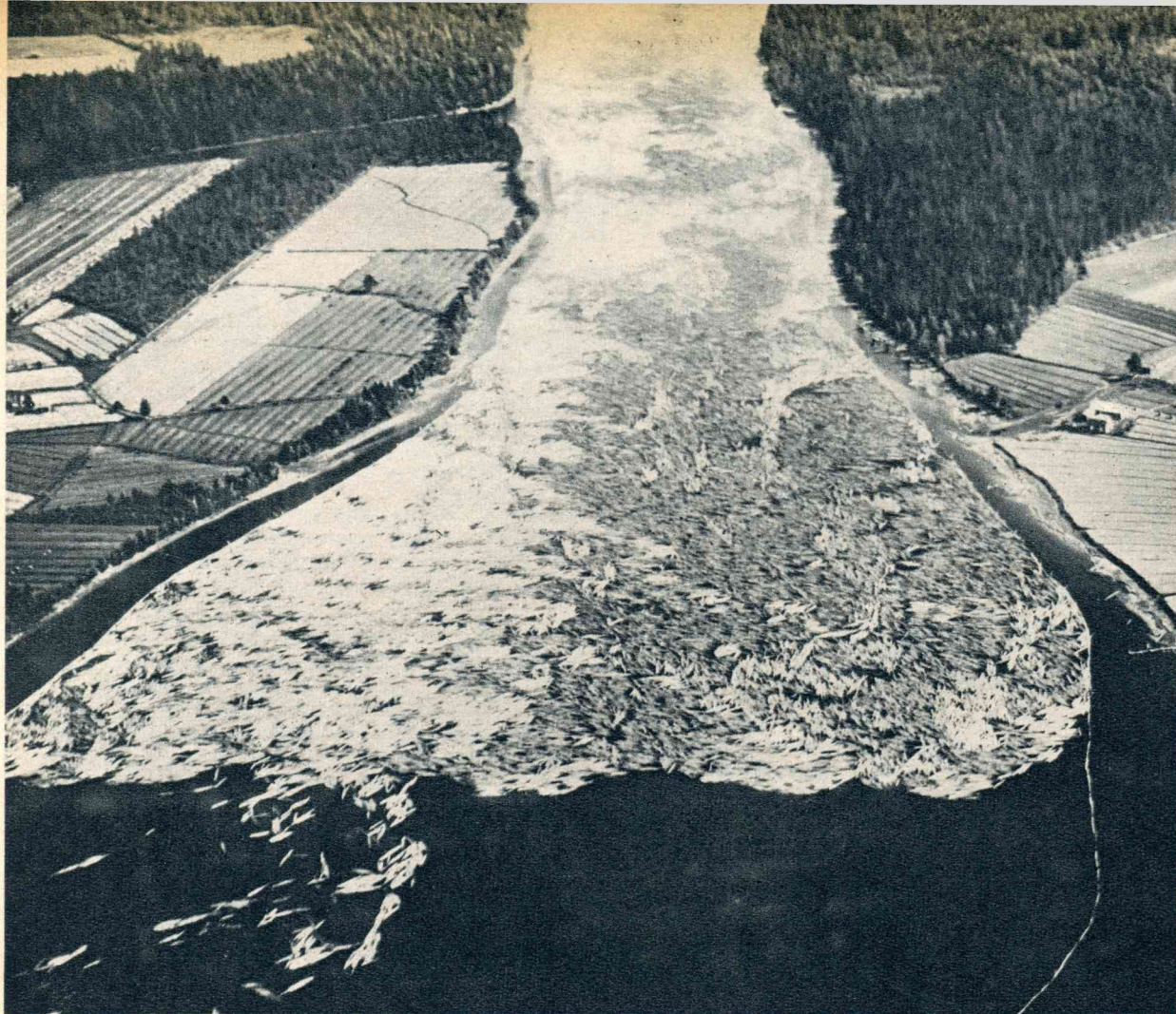
Finsch meisje met kleurig geborduurd hoofddoek.

bekoring verleent. Telefoon verbindt de meest verwijderde dorpen en in de eenvoudige houten huizen is overvloed van licht, energie uit de kracht van getemde waterstroomen. De spaarzaam gestrooide huizen en vestigingen liggen verloren aan de verre wegen met gonzende telefoondraden, vaak mijlen van elkander in de eenzaamheid van bosschen en meren, zonder een spoor van menschenbedrijf.

In den korten, uitbundigen zomer is heel de natuur een feest; de donkere pijn- en sparrenwouden zijn doorschoten met het frissche groen, de bloesemweelde van heester en struik, gebroken door het zilverig loover van den noordschen berkeboom. De meren blinken in het zonlicht, dat fel kaatst op het grijs en bruin der naakte rotsen, de smalle, bloesemende weiden, in weligen wasdom gekoesterd. Fel bruisen de kokende stroomen, bevrijd uit hun kluisters van ijs. Zij banen hun weg door schemerige bosschen met een sterken, geurigen ademtocht.

Het schilderachtige interieur van een Finsche boerenwoning, tegelijkertijd woon- en keukenvertrek. Een voorraad dunne platte brooden hangt tegen de zoldering. Spinnewiel en weefgetouw zijn onmisbare werktuigen op het platteland, waar de vrouwen veelal nog zelf het eigen linnengoed vervaardigen.

Finland is een der houtrijkste landen van Europa. Het houtvlotkanaal van Myllykoski, waardoor miljoenen boomstammen naar de zaagfabrieken en stapelplaatsen worden gestuwd.

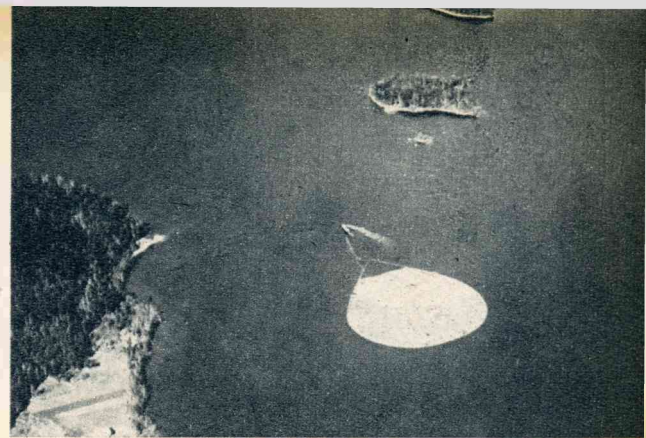
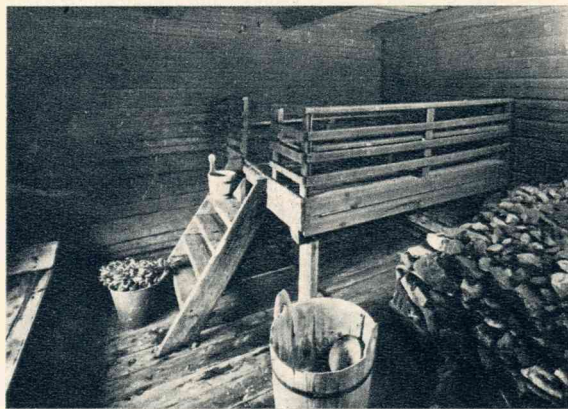
Geheimzinnig zijn de zomersche avonden, zonder nacht, als een bleek, onwerkelijk licht blijft hangen over de aarde, het water der droomende meren doet glanzend als gepolijst metaal binnen den donkeren krans der begroeide oevers. Met volle teugen geniet de Fin van zijn drie zomermaanden. De scholen sluiten hun deuren om de jeugd haar deel te geven van den rijkdom der wijde, vrije natuur. En als de korte, aarzelande schemer daalt, vereenigt zich het landvolk bij zang en dans, klinken de echo's van oude, vertrouwde melodieën met weeken, treurigen galm over het meer.

Onbarmhartig streng is het wintertijd, het vroege duister, eindeloos door de lange nachten, de huizen eenzamer dan ooit in het witgesluisd bosch, aan de blankgestolde meren. Dan trekt het leven zich samen in de veilige beslotenheid van de eigen woning, aan den haard, waar de berkeblokken vlammen, knetterend en knappend. In die avondlijke uren leeft de volksfantasie, krijgen sagen van het land nieuwen gloed, zooals de vertelkunst van telkens andere geslachten het sprookje vol duister gebeuren varieert op het oude thema. En dan vervalt ook de Fin, als de koude striemt en de wintersche verlatenheid van het noorden zoo meedoogenloos drukt, in de eenige ondeugd die hem eigen is: het drankmisbruik, dat zelfs een rigoureuze drooglegging in de jaren 1919-'32 niet kon uitroeien, dat er een levensbehoefte is geworden, helaas ook de aanstichter van veel kwaad.

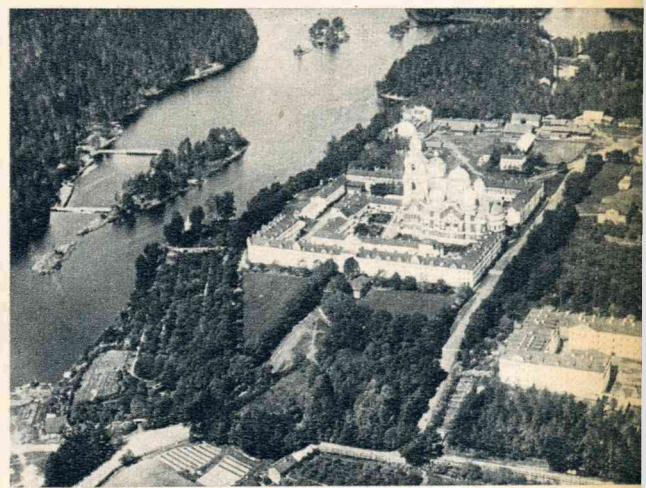
Het is de eenige ondeugd van een merkwaardig genoeg zeer sterk en oergezond volk. Twee begrippen immers beheerschen het Finsche leven, bepalen uiteindelijk constitutie en mentaliteit: sauna en sisu. De sauna is het Finsche bad, het geheim van de fysieke kracht dezer menschen, van het meest merkwaardig sociaal gebruik ter wereld, de oven, waar de wereldvermaarde Finsche atleten als het ware worden gebakken. Zonder sauna is de Finsche samenleving ondenkbaar; het is een meer dan duizendjarige cultus om 's avonds na den arbeid in een daartoe ingericht vertrek — op het platteland meestal een afzonderlijk gebouwtje — een bad te nemen in verhitte lucht, vermengd met damp van water, uitgestort op heeten steen en om den bloedsomloop en uiteindelijk het transpireeren te bevorderen door zichzelf met bussels berketwijgen te slaan.

Vrijwel elk huis op het Finsche platteland — in de steden kent men gemeenschappelijke inrichtingen — heeft zijn sauna. Het is een eenvoudig, ruw houten vertrek met een verhoogde brits om op te zitten of te liggen, een oven van ruwe steenblokken, terwijl bakken en wateremmers en eindelijk de bussels berke-

twijgen tot de uitrusting behooren. Van ouds is deze sauna als het ware een geheiligde plaats, waar zich in het avondlijk uur de Finsche familie vereenigt om te baden, dat wil zeggen: te verblijven in de zeer heete, met waterdamp vermengde lucht, welke verkregen wordt door het felle stoken van den oven en het uitgieten van water op de verhitte steenen. Men is er langdurig bijeen, met een vrijmoedigheid, die nu eenmaal 's lands wijs, ons Nederlanders vreemd is, men zingt en praat er en laat rustig de hitte op zich inwerken, wat 'n hevig transpireeren tot gevolg heeft. Is het lichaam goed van de hitte doortrokken, dan moeten de berkebussels nog eens extra den bloedsomloop stimuleeren, waarna men zich met koud

Een typisch houttransport, gesleept door een Finsche stoomboot door de wateren van het Pimlajarju-meer. Het houtvlot heeft een min of meer gestroomlijnden vorm, ten einde den weerstand zoo klein mogelijk te maken.

Het imposante Grieksch-Katholieke klooster te Valamo, dat op een eilandengroep van het meer Laatokka (Z.O. Finland) is gelegen.

water afspoelt, 's zomers een duik neemt in het meer, de meest geharden 's winters zich rollen in de mulle sneeuw. Flinke massage met zeep en borstels, hernieuwd afspoelen en eindelijk een korte rust en men verlaat de sauna als een volkomen herboren mensch.

Is de sauna het geheim der gehardheid en stoere kracht van den Fin, voor zijn aard en karakter is de sisu beslissend. Vertalen laat het woord zich niet. Het is een begrip, historisch gegroeid uit het Finsche volksleven. In eeuwen van verdrukking en strijd, waarbij de Fin zijn schamel bezit, moeizaam veroverd op schralen, onwilligen grond, telkens opnieuw teloor zag gaan, is hij evenzoo vele malen teruggekeerd en herbegonnen met koppige taaiheid, verbeterd volharding. Alleen de man, die bij elken nieuwen tegenslag zijn kracht voelde groeien en doorzette, wanneer alles verloren scheen, kon uiteindelijk zegevieren. Zulk een man had sisu, een geheimzinnige macht in zich, die hem te hulp kwam als zijn fysiek kunnen tekortschoot. Het is deze sisu, de onbluschbare geest van den pionier, die nog leeft in het Finland van vandaag en er den hoogen graad van cultuur en ontwikkeling op vrijwel elk gebied heeft mogelijk gemaakt.

FRED. THOMAS.

Interieur van een plattelandssauna in Finland. Op den achtergrond ziet men de verhoogde brits, waarop de baders plaats nemen, rechts in den hoek den oven van ruwe steenen, waarin het berkevuur, dat het vertrek op temperatuur brengt, en verder de benoedigde emmers en den onmisbaren bussel berketwijgen.

Zomeravondstemming aan het meer bij Vuoksi.

PANORAMA- OORLOGSKRONIEK

Week van 9 October tot 16 October 1939

Maandag 9 October

Geregeld worden nog neutrale schepen het slachtoffer van den oorlog ter zee. In de buurt van Terschelling liep een

FINSCH SCHIP OP EEN MIJN

Het was de houtboot „Indra”, oorspronkelijk van Nederlandsche nationaliteit (zij heette toen „Lop-persum”), de opvarenden werden allen gered en het schip bleef op zijn lading in het Engelsche mijnenveld drijven. Ondanks de gevaarlijke situatie stelde men van Nederlandsche zijde pogingen in het werk het vaartuig te behouden en het naar IJmuiden te slepen.

In Finland zelf gaf het vertrek van den Finschen afgevaardigde, die onderhandelingen te Moskou gaat voeren, Paasikivi, aanleiding tot een vaderlands-lievende demonstratie.

Dat de toestand in de buurt van de Oostzee nog zeer précair geacht wordt, blijkt uit het feit, dat de Zweedsche regeering besloten heeft de lichting, welke 15 October zou afzwaaien, onder de wapenen te houden. De wijzigingen in den politieke toestand noopten haar tot dezen maatregel.

Nog steeds blijft Moskou het centrum der politieke activiteit: Estland en Letland zijn „afgehandeld”, hoewel men niet weet of zich ook ten aanzien van deze staten nog complicaties zullen voordoen. Litauen en Finland zijn „aan de beurt”.

Intusschen worden wij verrast door de aankondiging van een

MODERNE VOLKSVERHUIZING

Officieel is hieromtrent van Deutsche zijde medegedeeld:

„Ter uitvoering van de door den Führer in zijn Rijksdagrede aangekondigde maatregelen inzake de verhuizing van Deutsche volksgroepen, zijn tusschen de rijksregeering en de Estlandsche en Letlandsche regeeringen besprekingen begonnen in zake deze verhuizing, met waarborging van de eigendommen der betrokkenen.”

Het bestuur van de Deutsche gemeenschap in Letland heeft in aansluiting daaraan den volgende oproep gepubliceerd:

„Ingevolge de groote maatregelen voor de volksverhuizing zal ook onze volksgroep haar land verlaten. Zij is trotsch op het bouwwerk, dat gedurende 400 jaar in dat land verricht is. Door het groote Deutsche volk wordt ons nu een nieuwe taak gegeven. Gemeenschappelijk

Een Engelsche rijwielpatrouille aan het westelijk front.

Een document van blijvende waarde voor latere tijden

zullen wij verhuizen en werken aan den herbouw en de kolonisatie van het heroverde Deutsche gebied in Oost-Europa. De verhuizing zal geregeld worden in nauwe samenwerking tusschen de Letlandsche regeering en de Deutsche regeering. In trotsche verwachting hebben wij onze blikken gericht op de nieuwe historische taak en wij zullen bewijzen, dat wij opgewassen zijn tegen dat groote oogenblik.”

In de eerste plaats zullen mannen, die den dienstplichtigen leeftijd bereikt hebben, het land verlaten, daarna volgen de vrouwen en kinderen. In de Estlandsche en Letlandsche havens liggen al achttien Deutsche passagiersschepen klaar om de repatrieerende Duitschers te vervoeren. Men onderhandelt over de wijze, hoe de Duitschers hun bezittingen, die voor een deel uit huizen en deelnemingen in maatschappijen bestaan, in veiligheid kunnen brengen. Ook uit Litauen zouden de Duitschers binnenkort vertrekken.

Op de Noordzee vond een gevecht plaats tusschen Deutsche vliegboten en Britsche oorlogsschepen. Van Deutsche zijde werd gemeld, dat de Britsche kruisers zesmaal getroffen werden, terwijl van Britsche zijde het bericht kwam, dat geen enkel Engelsch vaartuig geraakt of beschadigd werd. Twee Deutsche vliegtuigen maakten een noodlanding op Deensh gebied; de bemanning werd geïnterneerd.

Op het westelijk front schijnt de activiteit te zijn toegenomen, verder maakt men melding van Deutsche troepenbewegingen op groote schaal van de oostelijke en noordelijke deelen van Slowakije naar het westen.

Dinsdag 10 October

Men schijnt in Moskou van nachtelijke besprekingen te houden. Heel laat vandaag zijn Rusland en Litauen tot overeenstemming gekomen. Ook deze laatste staat heeft nu een pact tot wederzijdschen bijstand met de Sovjet-Unie gesloten. De voornaamste bepalingen van het verdrag luiden als volgt:

WILNA KOMT AAN LITAUEN

Tot consolidatie van de vriendschappelijke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Litauen worden de stad Wilna en omgeving door de Sovjet-Unie overgedragen aan de Litauische republiek en toegevoegd aan het grondgebied van den staat Litauen; de grens

tusschen de Sovjet-Unie en de Litauische republiek wordt vastgesteld overeenkomstig een aan dit verdrag toegevoegde kaart, en zal nauwkeuriger worden gespecificeerd in een aanvullend protocol.

Beide contracteerende partijen verplichten zich, met elkander samen te werken ter handhaving van de staatsgrenzen van Litauen. Te dien einde wordt aan de Sovjet-Unie het recht toegekend op eigen kosten een strikt beperkt aantal troepen van haar leger en luchtmacht in Litauen te stationneeren en wel in plaatsen, die bij de wederzijdsche overeenstemming daarvoor zijn aangewezen.

Terwijl men dus in Kaunas, de hoofdstad van Litauen, reden meent te hebben om feest te vieren, neemt men in Finland maatregelen om op het ergste voorbereid te zijn. De voornaamste steden, Helsinki, Abo, de tweede haven van het land, Viborg bij de Russische grens en het industrie-centrum Tammerfors zullen door de burgerbevolking ontruimd worden. Voor het vervoer worden extra-treinen ter beschikking gesteld. Particuliere auto-bezitters, die tot dusver wegens gebrek aan benzine niet mochten rijden, hebben vergunning gekregen voor de evacuatie hun auto's te gebruiken.

Het vriendschapsverdrag van Estland met de Sovjet-unie heeft in het eerste land nog een onverwachten nasleep gekregen: het Estlandsche kabinet is namelijk vanavond afgetreden, terwijl tevens de zoon van een vroegeren premier van Estland vermoord werd.

De Duitschers verlaten in grooten getale de Oostzeestaten. Meer dan 90% van hen die in Estland en Letland wonen hebben binnen den bedenktijd van achtenveertig uur, die hun was gegeven, het besluit genomen, om hun tegenwoordige vaderland te verlaten en naar den vroegeren Poolschen corridor te verhuizen. Vóór Donderdag moeten alle Duitschers vertrokken zijn, de Estlandsche en Letlandsche burgers van Deutsche afkomst hebben twee weken den tijd om hun zaken te regelen. Voor degenen die achterblijven neemt de Deutsche regeering geen verantwoordelijkheid.

Deutsche scholen, Deutsche zaken worden gesloten, Deutsche employé's komen niet meer op hun werk, Deutsch bezit wordt soms tegen zeer lage prijzen verkocht; in Libau en andere steden, waar Russische garnizoenen worden gelegerd, is de grond onverkoopbaar geworden.

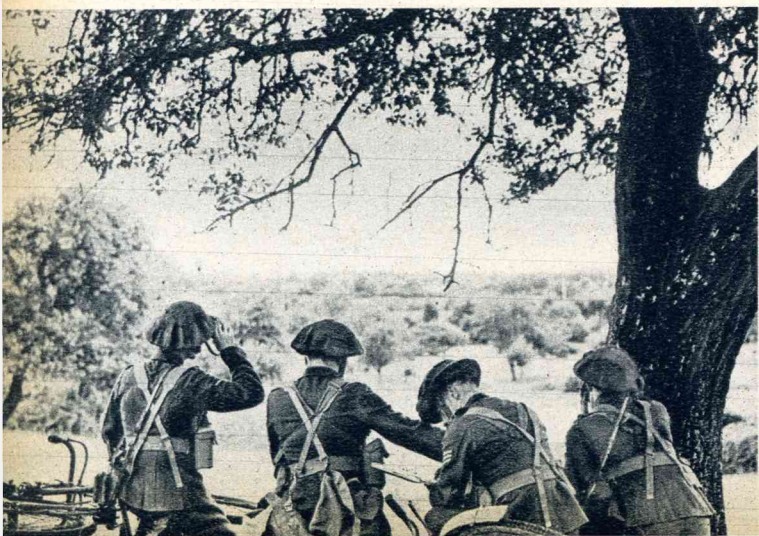
Koffers en reistassen zijn in Riga of Reval niet meer te krijgen, ook schoenen en kleeren worden door de vertrekkende Duitschers ingeslagen, evenals zeep. Men vertelde, dat een Deutsche moeder drie paar laarzen voor haar zoontje van acht jaar kocht, het eene paar steeds iets grooter dan het andere. Chamberlain had immers gezegd, dat de oorlog drie jaar zou duren en intusschen zouden de voeten van haar zoon grooter worden.

De Deutsche rijkskanselier, Adolf Hitler, hield vanmiddag een rede, waarbij hij de „Winterhijlfe” opende. Hierbij zei hij o.a.:

Ik ben een zeer moeilijken weg ingeslagen om Duitsland uit het verdrag van Versailles omhoog te voeren. De weg, die voor ons ligt, kan niet moeilijker zijn dan die, welken wij reeds hebben afgelegd. Wij zullen niet versagen. Juist bij het vervolgen van dien weg zullen wij toonen hoe sterk de Deutsche volksgemeenschap is.

Daladier beantwoordde'savonds in een rede de uitlatingen van Hitler omtrent de grondslagen voor den

Nu den intocht der Deutsche troepen in Warschau werd de krijgsbuit naar de pleinen gebracht en opgestapeld.

vrede, gedaan tijdens de Rijksdagzitting van 6 October. Hij zei o.a.:

Ik weet wel, dat men u thans spreekt over vrede, den Duitschen vrede, vrede welke veroveringen door list of geweld erkent en welke niet zou verhinderen nieuwe veroveringen voor te bereiden.

Hoe kan men de laatste rede in den Rijksdag samenvatten? Op deze wijze: „Ik heb Polen vernietigd, ik ben voldaan. Laten wij den strijd staken. Laten wij een conferentie beleggen om mijn veroveringen vast te leggen en den vrede te organiseren.”

Zeker, wij hebben nog steeds gewenscht en wij wenschen nog steeds, dat een oprechte en loyale samenwerking tusschen de volken tot stand moge komen, maar wij weigeren ons te onderwerpen aan het dictaat van het geweld. Wij hebben de wapens tegen zijn aanvalsgesest opgenomen, wij zullen ze slechts neerleggen, wanneer wij de noodige zekere waarborgen voor onze veiligheid verkrijgen, voor een veiligheid, die niet elke zes maanden in het geding gebracht wordt.

Men heeft gezegd, dat het lot van Polen slechts twee mogendheden aangaat.

Wij antwoorden hierop, dat het ook anderen aangaat, in het bijzonder den Polen. Men kan een kaart van Europa teekenen zonder rekening te houden met al deze levende werkelijkheden, welke de volken zijn, noch met hun tradities of behoeften. Wij antwoorden, dat op deze wijze Europa wordt gevoerd naar de revoluties en de oorlogen, welke het gedurende eeuwen in bloed hebben doen baden.

WILDE GERUCHTEN

Dezen dag deden in Berlijn wilde geruchten de ronde: de Britsche regeering zou zijn afgetreden, Chamberlain zou vervangen zijn door Mosley, den leider der fascisten, de koning zou afstand gedaan hebben ten gunste van den hertog van Windsor, Engeland zou een wapenstilstand hebben voorgesteld, Mussolini en Molotof zouden op weg zijn naar Berlijn. Naar men berichtte werden deze mededeelingen met groote blijdschap ontvangen, de teleurstelling, toen er niets van waar bleek te zijn, was zeer groot. Van officieele Deutsche zijde werd bericht, dat de Britsche inlichtingendienst verantwoordelijk gesteld moest worden voor deze geruchten ten einde een sfeer van onzekerheid en verwarring te scheppen. Dit werd later van Engelsche zijde tegengesproken.

In Nederland raakte bekend, dat de K.L.M. binnenkort weer een dienst op Engeland zou openen, tevens zouden binnenkort weer Nederlandsche treilers uitvaren; weliswaar was er een tijdje geleden reeds een enkele vertrokken, doch dit zou van nu af aan regelmatigere gebeuren. Visch wordt er voldoende aangevoerd, vooral uit Denemarken. Deensche vischauto's doorkruisen de laatste weken geheel West-Europa. Sommige rijden zelfs tot Parijs.

Woensdag 11 October

Dat elk accoord nog wel eens aangevuld kan worden blijkt uit de overeenkomst tusschen Estland en Rusland. Bij nader inzien komt op het vasteland niet alleen een garnizoen in Baltischport, maar ook in Hapsal, tegenover het eiland Dagö gelegen.

Wat Litauen betreft, hier komen Russische garnizoenen aan de Oost-Pruisische grens, tusschen Kaunas

Poolse gevangenen in Duitsland helpen op een boerderij met het binnenhalen en verwerken van den oogst.

De brieven der Engelsche soldaten staan onder censuur. Een censor in Frankrijk aan den arbeid.

en Libau, Libau en Wilna en ten Z.O. van Wilna. Luchtbases komen aan den spoorweg van Kaunas naar Libau en aan de kust dichtbij de Deutsche stad Memel.

RUSSISCH-DUITSCHE OVEREENKOMST

Men meent zeker te weten, dat er een overeenkomst tusschen Duitsland en Rusland gesloten is, waarbij de Galicische petroleumvelden, die bij de deeling van Polen aan Rusland zijn toegewezen, voor Duitse rekening ontgonnen zouden worden, zoodat de daar gewonnen petroleum naar Duitsland wordt uitgevoerd.

RUSSISCH-BRITSCH OVEREENKOMST

Verder wordt te Londen officieel medegedeeld, dat de Sovjet-Russische handelsdelegatie en het ministerie van de Voorraadvoorziening een accoord hebben gesloten over uitwisseling van Russisch hout tegen rubber en tin. Dit zou een zuivere handelstransactie zijn, geen politieke overeenkomst.

Hoewel twintig Deutsche stoomschepen in de havens van Estland en Letland liggen te wachten, om de landverhuizende Duitschers op te nemen, en hoewel een deel van de Deutsche bevolking reeds in het bezit van Deutsche paspoorten is en zich opmaakt voor vertrek of reeds op weg is, heeft men thans laten weten, dat de eerste scheepslading Oostzee-Duitschers waarschijnlijk eerst Vrijdag of Zaterdag kan vertrekken. Het is al gebleken, dat het repatriatieproces zich niet zoo snel kan voltrekken als men zich aanvankelijk had voorgesteld, en dat er wel eenige weken mee heen zullen gaan.

Wel zijn reeds alle afstammelingen van Duitschers, die zich in dienst van het rijk bevonden, alsmede gemeente-ambtenaren en militairen onder hen in Letland ontslagen.

In IJmuiden heeft men nu eenige reden tot ver-

heugenis: in de eerste plaats is hier sedert zes weken weer haring aangevoerd door een Hollandschen treiler, die niet „bang voor bloembollen” was en ten tweede heeft men de „Indra”, het Finsche houtschip dat Maandag op een mijn geloopt is, de haven binnengesleept. Knappe staaltjes van Nederlandsche zeemanschap!

Voorts kondigt de regeering aan, dat zij in groote hoeveelheden tomatensoep laat „blikken”; tien miljoen busjes zullen aan de markt komen.

Een minder aangenaam bericht is de aankondiging van de

SUIKERDISTRIBUTIE

Van Maandag a.s. af zal men in den winkel slechts suiker kunnen koopen tegen inlevering van een nader aan te wijzen bon der Rijksdistributiekaart. Het rantsoen, dat men op dien bon, die geldig is van 16 October tot en met 29 October, kan verkrijgen, bedraagt een half kg. of één pond. De bon is het geheele land door geldig, men kan dus koopen in welke plaats en bij welken winkelier men wil.

Van 12 tot 15 October zal het den winkeliers verboden zijn suiker af te leveren.

Nadat Kingsley Wood gisteren in het Lagerhuis een overzicht gegeven had van de prestaties der Britsche luchtmacht, deed Hore Belisha heden hetzelfde ten aanzien van het werk van het leger gedurende den oorlog. Hij legde er nogmaals den nadruk op, dat er eenheid was in het opperbevel der Fransche en Engelsche legers, aangezien het Britsche leger onder Fransch bevel stond.

De Engelschen hebben een Duitsch koopvaardij-schip, de „Cap Norte”, in het zuiden van den Atlantischen Oceaan buitgemaakt, de „Iroquois”, waarvan admiraal Räder gezegd had dat het onder dezelfde omstandigheden als de „Athenia” getorpedeerd zou worden (door de Engelschen) kwam te New York aan.

Donderdag 12 October

Chamberlain heeft heden een verklaring in het Lagerhuis afgelegd, waarin hij de houding der Britsche regeering uiteenzette nopens de voorstellen, welke Hitler Vrijdag in den Rijksdag heeft gedaan. De Engelsche premier zei o.a.:

Wij zoeken geen materieel voordeel voor ons zelf. Wij wenschen niets van 't Duitsche volk, dat zijn zelfrespect zou kwetsen, wij doelen niet slechts naar de overwinning, doch kijken veeleer verder, t.w. naar het leggen van een grondslag voor een beter internationaal stelsel, waarbij oorlog niet het onvermijdelijke lot van elk op-eenvolgend geslacht behoeft te zijn. Ik ben er zeker van, dat alle Europeesche volkeren, het Duitsche volk inclusief, vrede wenschen, een vrede, welke hen in staat zal stellen zonder vrees te leven en hun krachten te wijden aan de ontwikkeling van hun beschaving, de najaging van hun idealen en de verbetering van hun materiele welvaart. De vrede, welken wij besloten zijn

Danzig is nu officieel Duitsch geworden, ook op de postzegels.

Kaart van Scandinavië en de Oostzeelanden, waarbij de verhouding der krachten aan de Oostzee goed tot uiting komt. Wij vestigen de aandacht op de plaatsen Baltischport en Hapsal, alsmede de eilanden Dagö en Ösel, toebehoorend aan Estland, waar nu Russische bezetting komt. Ook de havens Libau en Windau in Letland worden door de Russen bezet. Verder in Litauen: Vilkovisjki, Kelme, Kaisjadoris, Asjemenos, waar garnizoenen komen, Radvilisjki en Polanga, waar men luchtbases zal vestigen.

te verkrijgen moet echter een werkelijk gevestigde vrede zijn, niet een lastige wapenstilstand welke door voortdurend herhaalde bedreigingen onderbroken wordt.

Wat staat zulk een vrede in den weg? Het is de Duitse regeering en de Duitse regeering alleen, want zij is het, die door herhaalde daden van agressie aan geheel Europa de rust ontnomen heeft en in de harten van al haar nabuurlanden het steeds aanwezige gevoel van onveiligheid en vrees heeft geplant.

In Finland gaat men door maatregelen te nemen ten einde op het ergste voorbereid te zijn. Intusschen hebben Scandinavië en de Vereenigde Staten stappen gedaan te Moskou, waarbij uitdrukking werd gegeven aan „de ernstige hoop”, dat er niets zou gebeuren, wat schadelijk zou kunnen zijn voor de vreedzame betrekkingen tusschen Finland en de Sovjet-Unie.

De Finsche minister van buitenlandsche zaken verklaarde in een interview, dat Finland wel goede relaties met den Sovjet-Unie wenscht te onderhouden, doch in verband met het neutrale standpunt, dat de staat inneemt, geen verbond wil sluiten.

De Moskousche voorstellen zouden hedenavond in code-telegram te Helsinki ontvangen zijn, doch men laat zich niet uit over den inhoud.

Uit het Duitse legerbericht blijkt nog, dat de Franschen vandaag drie bruggen over den Rijn, nl. bij Wintersdorf, Breisach en Neuenburg hebben laten springen.

Vrijdag 13 October

De onderhandelingen tusschen Finland en Rusland werden vandaag voortgezet, de onzekerheid duurt echter voort en alles wijst er op, dat Finland zich op het ergste voorbereidt. Het is verboden telefoon te gebruiken voor niet beslist noodzakelijke gesprekken, een moratorium is afgekondigd voor iedereen, die onder de wapenen is, dit moratorium geldt ook voor de belastingen. Vele buitenlanders verlaten Helsinki, het zijn voornamelijk echtgenooten en kinderen van in Finland gevestigde Zweedsche onderdanen, die in het vaderland den loop der gebeurtenissen willen afwachten. Aan de Zweedsch-Finsche grens bevinden zich vele vluchtelingen, die de grens echter voor een groot deel nog niet overschreden hebben, omdat zij in Zweden maar een klein bedrag aan Finsch geld kunnen wisselen.

De activiteit van Rusland in de Oostzee-landen heeft een stijgende onrust in Scandinavië ten gevolge gehad. De volgende stap van den Zweedschen koning is dan ook wel te verklaren.

INITIATIEF VAN DEN KONING VAN ZWEDEN

Koning Gustaaf van Zweden heeft de koningen van Denemarken en Noorwegen alsmede den Finschen president uitgenoodigd voor een conferentie in Stockholm. De drie staatshoofden hebben deze uitnoodiging aanvaard en zullen in gezelschap van hun ministers van buitenlandsche zaken naar Zweden vertrekken. De conferentie van Stockholm zal 18 October aanstaande worden gehouden.

In Noord-Zweden zijn nieuwe categorieën reservisten onder de wapenen geroepen. Men verklaart dit door het feit, dat het aantal reservisten, dat in dit gebied is opgeroepen, toen de defensie in begin September versterkt werd, betrekkelijk klein is geweest.

De geheimzinnige onderhandelingen van den Turkschen minister van buitenlandsche zaken, Saradzjogloe, zouden ten slotte toch tot een verdrag geleid hebben, waarbij „de kool en de geiten”, in dit geval Rusland, Engeland en Frankrijk, gespaard zouden zijn. Vanmiddag bezoekt de minister voor den zooveelsten keer Molotov....

Moskou zond een uitgebreid en objectief nittreksel van de rede van Chamberlain uit. Tevens ging het gerucht, dat de Roemeensche troepen, die krachtens de overeenkomst met Boedapest van de Hongaarsche grens werden teruggetrokken, nu naar Bessarabië zijn overgebracht. Men kan aan dat alles velerlei conclusies vastknoopen, doch het blijven gissingen.

De Duitschers uit Letland en Estland zullen allemaal naar Gotenhafen (het vroegere Gdynia) gestuurd worden, waar de vroeger door Polen bewoonde huizen leegstaan. Dokters, apothekers, predikanten verlaten, voor zoover ze van Duitse afkomst zijn, de Oostzeelanden, ook de vroegere opperbevelhebbers van Estlandsche en Letlandsche

vloten hebben zich voor evacuatie opgegeven. Vrijwel alle gevangenen van Duitse afkomst, die in Estland en Letland hun straf uitzitten, geven er de voorkeur aan naar hun vaderland te vertrekken.

In ons land werd het nieuwe Amstelstation te Amsterdam in gebruik gesteld en het Rijksmuseum gaat weer open, doch nu om daar exposities te houden van werken van levende schilders. De oorlog lijkt zoo ver weg, dat de rijkscommissie nu zelfs besloten heeft met ingang van heden de vertooning van oorlogsjournaals in de bioscopen toe te staan.

Doch men is somber gestemd omtrent de vredeskanalen na de rede van Chamberlain. Deze rede is weliswaar in Engeland en Frankrijk gunstig ontvangen, doch in Duitschland is men van meening, dat Chamberlain de door den Führer toegestoken vredeshand heeft teruggestooten. Er is even sprake van bemiddeling der Vereenigde Staten om een werkelijken oorlog in West-Europa te voorkomen, doch dit wordt meteen weer tegengesproken.

Intusschen deelt de Engelsche admiraliteit mede: Vrijdag, de 13de October, is een zwarte dag geweest voor de Duitse onderzeeërs. Drie zijn er vernield. De Britsche zeestrijdkrachten, die jacht maakten op de duikbooten, hebben kans gezien eenige overlevenden van de Duitse duikbooten op te pikken.

Zaterdag 14 October

De vreugde over het bericht van het tot zinken brengen der drie Duitse duikbooten moet in het Engelsche kamp wel aanmerkelijk bekoeld zijn na de volgende mededeling der Engelsche admiraliteit.

ROYAL OAK GETORPEDEERD

De secretaris van de admiraliteit betreurt te moeten mededeelen, dat Zijner Majesteits „Royal Oak” gezonken is, naar men aanneemt door de actie van een duikboot. Van de ca. 1100 opvarenden zouden er niet veel meer dan vierhonderd gered zijn. Hoewel de Royal Oak niet tot het nieuwste type slagschepen der Engelsche vloot behoort, wordt de torpedeering van dit vaartuig toch als een ernstig verlies voor de marine beschouwd.

De Duitse pers informeerde ook weer naar het lot van het Britsche vliegtuigmoederschip Ark Royal. Zij verklaart thans het bewijs te bezitten, dat de Ark Royal tot zinken is gebracht. De ondergang van dit schip wordt echter door de Engelsche regeering andermaal beslist ontkend.

In Rusland vlot het nog niet met de onderhandelingen met Finland. De Finsche delegatie heeft ten minste het besluit genomen Moskou te verlaten om met haar regeering overleg te plegen. Dit beteekent echter niet, zoo verzekert men uitdrukkelijk, dat de onderhandelingen afgebroken zijn.

De Finsche minister Erkko hield hedenavond een radio-rede voor het Amerikaansche volk, waarin hij o.a. zeide:

„Enkele dagen geleden reeds had ik mij er op verheugd tot het Amerikaansche volk te spreken, maar omstandigheden, waarover wij zelf niet te beschikken hadden, maakten zulks onmogelijk. Thans evenwel kan ik u van den huidige toestand op de hoogte stellen. Wij Finnen hebben steeds een vreedzaam volk willen zijn en wij wenschen vooral niet een bijdrage te leveren tot den chaos van het oogenblik. Helaas is de springvloed thans ook onze kusten gaan teisteren. Wij zijn tot preventieve maatregelen gedwongen. Dit was noodig, omdat wij ons genoopt gevoelden die mate van veiligheid te bereiken, die wij onszelf verschaffen kunnen.

Het Fransche legerbericht luidde als volgt:

Vijandelijke patrouilles ontplooiën activiteit in de gebieden westelijk van de Saar en ten zuiden van Zweibrücken. De verkenningspatrouilles werden teruggeworpen. Zuidwestelijk van Saarbrücken heftig artillerievuur.

Hoewel het Britsche leger nog niet actief is opgetreden heeft het al een zekere vermaardheid gekregen in het „zich onzichtbaar maken”. Men vertelt o.a., dat men door steden en dorpen kan rijden, waar eenheden van het Britsche leger liggen, zonder dat men hiervan iets bemerkt. Men ontdekt nergens een kanon en toch staat de heele streek vol met kanonnen. Vliegtuigen, vliegvelden, vliegtuigenloodsen zijn alle zoo gecamoufleerd, dat men er voorbij loopt zonder iets te zien.

Vanmiddag vertrok een door de Duitse regeering beschikbaar gestelde trein met diplomaten van

Berlijn naar Warschau. De vertegenwoordigers der tot voor kort in de Poolse hoofdstad geaccrediteerde mogendheden krijgen daar drie dagen den tijd om de gezantschapsgebouwen te ontruimen en de zaken af te handelen. Viervijfde deel van de stad zou in puin liggen, ong. 80.000 gewonden worden in de hospitalen verpleegd.

Van de vele in ons land gestrande Amerikanen, die hier gedwongen verblijf hielden, omdat zij niet op tijd een schip konden krijgen om naar Amerika terug te keeren, gingen vandaag ruim 1000 aan boord van de „Rotterdam”, een boot, die eigenlijk al uit de Amerikavaart genomen was, maar die nu Zondagochtend naar de Vereenigde Staten vertrekt.

Zondag 15 October

Vandaag zijn weer drie koopvaardijsschepen, twee Fransche en één Engelsch, getorpedeerd, nl. de „Louisiane”, de „Bretagne” en de „Lochavon”.

Britsche torpedobootjagers hebben de leden der bemanning en de passagiers, die in de reddingsbooten waren gevlucht, aan land gebracht.

De Fransche opperbevelhebber, generaal Gamelin, heeft in een interview uiteengezet, waarom er zoo weinig aan het westelijk front gebeurt. Hierbij sprak hij o.a. over de

TECHNISCHE MOEILIKHEDEN

Bij den opmarsch is vooral van tanks en artillerie gebruik gemaakt. De Duitschers hebben alles laten springen en onzen opmarsch vertraagd door een krachtige achterhoede achter te laten.

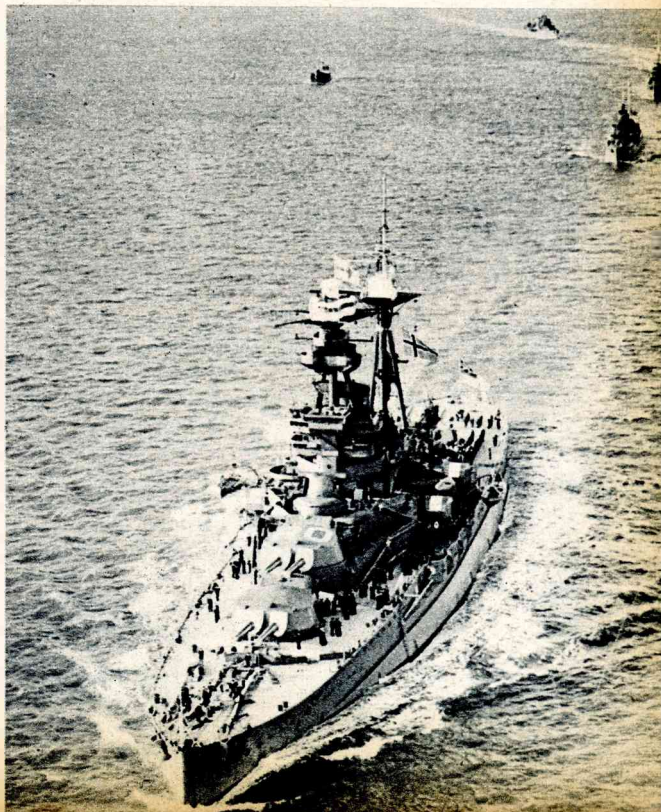
Overal loerde het gevaar. Opende men een deur, zette men den voet op een steen, verplaatste men een plank of raakte men aan een sleutel, dan vloog het huis de lucht in. Nu de bladeren vallen zijn de mijnen nog moeilijker te ontdekken. Men moet ze met de hand verwijderen en dat is geen gemakkelijk werk voor onze genie.

Hij besloot echter met de verzekering, dat het juist voordelig voor de geallieerde troepen is, indien er weinig geschiedt. „Elk uur, dat voorbijgaat, is voor ons van voordeel,” meende de generaal.

Voor de a.s. veertien dagen krijgen onze landgenooten 1 pond suiker per hoofd.

De minister van economische zaken deelt nl. mede, dat op bon no. 1 der Rijksdistributiekaart met ingang van Maandag a.s. suiker kan worden betrokken. Deze bon is uitsluitend geldig in de periode van 16 t/m 29 October a.s. en geeft recht op het koopen van ½ kg. suiker.

De Royal Oak behoort tot 't kleinere type slag-schepen, met de „Revenge”, de „Resolution” en de „Royal Sovereign” in 1916 gebouwd, van de klasse „Royal Sovereign”. De normale tonnage is 29.150 ton. De lengte bedraagt 186 m., de breedte 30 m., de diepgang 8.40 m. Behalve een aantal machinaal bediend kleiner geschut telt het schip acht 32 c.m.-kanonnen, twaalf 15 c.m.-kanonnen, acht 10 c.m.-kanonnen, en vier onderwater-torpedo-lanceerbuizen. De Royal Oak had tevens een catapult-inrichting op den uitkijktoren en voerde één vliegtuig mee. Het schip was uitgerust met z.g. „blisters”, metalen schotten, die de torpedo's tegen moesten houden, zoodat zij niet tegen den scheepswand konden ontploffen. Deze schijnen echter geen afdoende bescherming gevormd te hebben.

EIGEN OPNAME Z. K. H. PRINS BERNHARD

ONZE GELUKSKINDEREN

De goede boom is oud.
De stam is sterk en recht.
maar ruig van de knoesten en kerven.
De oude boom is sterk.
Hij wies getrouw omhoog.
lijdzaam in vorst en in stormen.
De sterke boom is goed:
aan jonge dappere twijg
glimlachen bloesems beloften
van lavende vrucht.

In een tuin en een kleurigen vleugel
 van een wit paleis
 leven twee fleurige kleuters
 op kleuterwijs:
 tastend, kruipend en brabbelend
 het leven leerende,
 kirrend of huilend — behaaglijk
 of zich bezeerende,
 buiten bereik en besef
 van de dreiging, de striemen, den nood
 die in 't rijpere leven wennen
 als 't dagelijksch brood.
 In een zonnigen, stoorloozen hoek
 van 't onweersheden
 kleurt de voorspelling, de toekomst,
 beate vrede.

Twee baby-meiskes spelen,
 kraaien en loopen,
 moeder en vader en grootmoeder
 houden hun armen open,
 van grootmoeder, vader en moeder
 zien zij alleen den lach,
 niet de strakke lippen en groeven
 van den zwaren dag.
 Hun grootmoeder stuurt het leven
 van heel een volk
 als geen man zoo sterk en zeker
 langs klip en kolk;

hun vader staat op zijn plaats
 als weerbaar man,
 met zijn hand aan zijn degen, gehoorzaam
 aan 's vorsten ban;
 hun moeder werkt en geeft
 tot heil in nood.
 helpt kruisen dragen, drukkend grauw
 of bloedig rood.
 Zij staan aan den lichtenden zoom
 van dat zorgelijk heden
 en groeien in klaarheid, groeien naar 't uur
 om aan te treden.

In een tuin en een kleurigen vleugel
 van een wit paleis,
 in een jong gezin, blij groeiend
 naar Hollands wijs,
 woont van 't heden de prille toekomst,
 nog onbewust
 van de warmte, het licht, die zij uitstraalt
 tot grens en kust.
 Nog moge het wuiven der handjes
 een spelletje zijn,
 het „vreugde" en „vrede" der namen
 slechts woorden Grieksch en Latijn,
 eens dragen die handen
 de vreugd door den lande,
 eens wuiven zij mede
 den jubel om vrede —
 prinsesjes, met U en de Uwen zij 't morgen
 een durende blijheid na 't heden vol zorgen!

De goede boom is sterk:
hij wies getrouw omhoog.
lijdzaam in vorst en in stormen.
De oude boom is sterk:
schoon is zijn bloesem en goed zijn vrucht.
want diep en hecht sloeg hij wortel
in het HART van het land.

E. STANS

HET KONVOOIEEREN VAN SCHEPEN IN OORLOGSTIJD

DOOR ONZEN DESKUNDIGEN MEDEWERKER

„De thans door de admiraliteit getroffen maatregelen zijn van dien aard, dat gezegd kan worden, dat een schip onder konvooi beveiligd is voor de aanvallen van duikboten.” Aldus ongeveer sprak minister Chamberlain in het Engelsche Lagerhuis en zijn woorden werden met applaus begroet. Luttel dagen later werd het Britsche vliegtuigmoederschip „Courageous”, dat door liefst vijf torpedojagers werd begeleid, door een duikbootaanval van de oppervlakte der zee weggevaagd. Dat was een stukje, dat in brutaliteit gelijk stond met een inbraak in een politiebureau. Het leverde het bewijs, dat de opvatting van minister Chamberlain een tikje te rooskleurig was. Bijzonder treffend echter was het als een bewijs van de eeuwige controverse tusschen onderzeeërs en bovenwatervaartuigen, zoodat er reeksen maatregelen nodig zijn, om de scheepvaart in een met onderzeeërs besmet gebied veilig te stellen.

Engeland tracht Duitsland door een blokkade klein te krijgen, Duitsland tracht op zijn beurt Engeland door een contra-blokkade met duikboten uit te hongeren en zoo ontstaat een felle strijd, waarin vele kostbare schepen en nog kostbaarder menschenlevens ten onder gaan.

Engeland doet zijn uiterste best om de duikboten — deze „zeepest” volgens Lloyd George — tegen te gaan. Het bewapent zijn koopvaarders, het legt mijnen en netten om de duikboten tegen te houden, het laat z.g. duikbootvallen varen en ten overvloede konvooeiert het de schepen, die naar Engelse havens onderweg zijn.

Voor het goede begrip is het echter noodig, dat we beginnen met het afmeten der krachten van de tegenstanders. Aan de eene zijde de duikboot, matig snel en onder water zóó traag, dat de meeste handelschepen haar gemakkelijk ontloopen. Haar gezichtsveld is beperkt, terwijl zoo'n staande, door het water schuivende periscoopbuis, bij mooi weer van verre wordt opgemerkt. De torpedo's hebben van grooten afstand een geringe trefkans, terwijl de betere bediening van het geschut door beroepspersoneel door het zware slingeren van deze vaartuigen weer teniet wordt gedaan. Ten slotte is ze door geschut moeilijk te treffen, waar echter tegenover staat, dat ze uiterst kwetsbaar is.

Het gebruikelijke advies voor koopvaarders, die door duikboten worden aangevallen, luidt dan ook: koers veranderen tot de duikboot recht achteruit ligt en dan weg. Volle kracht! Uiterst vermogen! In verband met deze manoeuvre wordt, als een koopvaarder met één kanon wordt bewapend, dit wapen steevast achterop geplaatst, zoodat hij al vluchtende het vuur kan beantwoorden.

Eenig voordeel heeft een duikboot soms van werkelijk zwaar weer, als de gewone schepen moeizaam en traag tegen de hooge deining opboksen. Door diep te duiken, komt zij in kalm water, waarin zij misschien meer vaart kan loopen dan haar slachtoffer boven. Daartegenover staat echter, dat haar actie moeilijker wordt, terwijl haar gezichtsveld door de omringende hooge golven sterk wordt beperkt.

In den strijd tegen duikboten maakt men gebruik van duikbootvallen, waarvoor men vaak oude en kleine koopvaarders neemt. Zoo'n schip vaart alleen op de groote zee en als het dan door een duikboot wordt aangevallen, is het de gehoorzaamheid zelve. Het stopt, hijscht een neutrale vlag en de bemanning verlaat het schip in de boten. Als dan de duikboot dichtbij komt, hijscht het plots de oorlogsvlag, om tegelijkertijd het vuur uit verborgen kanonnen te openen. Daartoe is natuurlijk een deel van de bemanning aan boord gebleven. En al is dit middel goed, het is tevens aanleiding geworden, dat de laatste duikbootoorlog zoo wreed is gevoerd. De duikbootcommandanten wantrouwen ten slotte ieder schip, waarop zij het secure voor het onsecure namen en het zonder waarschuwing torpedeerden.

De groote tegenstander van de duikboot is echter de torpedojager, die, zwaarder bewapend, met groote snelheid aan de oppervlakte kruist. Zoo'n schip is bovendien uitgerust met gehoorapparaten, zoodat het kan hooren, wáár de duikboot zich bevindt, terwijl het tevens dieptebommen bij zich heeft om de duikboot onder water te bestoken. Zoo'n dieptebom is een vrij groote lading hoog-explosieve stof, in een ijzeren vat gesloten. De ontsteking geschiedt door een inrichting, die door den waterdruk in werking wordt gesteld, op een bepaalde, vóór het werpen geregelde diepte.

Tegen zoo'n torpedojager zou men meenen, heeft 'n duikboot niets in te brengen en daar is wel

iets van waar. Maar al maakt een duikboot bij een ontmoeting met een torpedojager een kwade kans, direct ten doode opgeschreven is ze niet. Want zoodat een jager de duikboot beluistert, zoo beluistert omgekeerd de duikboot den jager, waarbij de jager veel meer gerucht maakt en eerder gehoord wordt.

Gesteld nu, een duikboot torpedeert een schip en dit feit wordt opgemerkt door 'n flottielje torpedojagers. Als eerste reactie volgt dan het opstoken der ketels en het volle kracht naar de plaats der oorlogshandeling varen, terwijl tevens scherp wordt geluistert, of de duikboot ook wordt gehoord. De duikbootcommandant heeft echter eerder gehoord vanwaar zijn vijanden komen. Hij zet koers in een bepaalde richting, totdat de zaak hem te riskant wordt, waarop hij zijn machines stopt en blijft afwachten. Onder doodsche stilte schuift nu zijn schip door het water, tot de vaart er uit is — wat heel lang duurt! — en inmiddels hoort hij boven zich het driftig roffelen der jagerschroeven, misschien het kolkend binnenstroomen van het water in het getorpedeerde schip en ten slotte ook nog de daverende ontploffingen der dieptebommen, die bij tusschenpoozen zijn schip doen dreunen. Het behoeft geen betoog, dat onder zulke omstandigheden het muisstil afwachten in de hoop dat het goed zal gaan, terwijl iedere seconde de dood dreigt, zenuwslopend werk is.

Desondanks is de zaak niet zoo gevaarlijk als zij lijkt, want ook voor het jagerpersoneel is het geval vrij hopeloos. Die beschrijven boven steeds kleinere cirkels over het klotsende, groenige zeewater. Doch of de duikboot zoo wordt ingesloten, of zich reeds lang buiten den cirkel bevindt, dát weten ze niet, terwijl de zee haar geheim, op welke diepte de duikboot zich bevindt, door geen enkel teeken verraaft. Dat is dus vrijwel bommenwerpen op de bonnefooi, waarbij de zee heel groot is, zoodat men haar nooit zoo dicht met bommen kan bestrooien als men zelf wil, terwijl tevens de uitwerking van de bommen betrekkelijk beperkt is. Onder water heeft de bom geen scherpwerking, zoodat het moet komen van de kracht der explosie, die de duikboothuid moet ontzetten. Dan moet de bom heel dicht bij de duikboot ontploffen, terwijl de nitwerking op grootere diepte meer en meer afneemt.

Als dus na de manoeuvre het jagerpersoneel met spiedende oogen het oppervlak der zee afzoekt, naar teekens die verraden dat beneden een duikboot haar doodstrijd strijdt, kan het best gebeuren, dat de duikbootkapitein, zestig meter lager en driekwart mijl verder, zich het zweet van het voorhoofd wischt, de machines op „zéér langzaam vooruit” zet en zijn

mede-officieren gelukwenscht, dat ze er weer tusschenuit geknepen zijn. Het is zelfs gebeurd, dat een ongehoofdelijk brutale kapitein naar boven kwam, een oogje waagde en net nog even de kans zag, om een der torpedojagers met een ver schot te verschalken.

Beter echter dan bestrijding der duikboten is het voorkomen van duikbootaanvallen. Zoo ontstond het konvooistelsel, dat op de volgende bladzijden in zijn idealen vorm is afgebeeld. De opbouw van het konvooi hangt natuurlijk af van het inzicht van den konvooicommandant,

die uiteraard de beste en duurste schepen het best beschermt, terwijl ook tankschepen met hun brandbare ladingen en munitieschepen zijn best zorgen genieten.

De samenstelling van een konvooi geschiedt soms in een haven, soms op een reede, waar alle schepen bij elkaar komen, en soms ook op 'n bepaald bestek in volle zee, rendez-vous geheeten, waar ze door de oorlogsschepen worden opgewacht. Het konvooi varen is verder een vak, dat geleerd wil zijn en tijdens dat leeren krijgt men grijze haren. Ieder oogentlik moet de vaart wat opgevoerd of een tikje „geknepen” worden, soms scheelt het een haar of de schepen varen elkaar aan, terwijl slecht sturende schepen voor permanente consternatie in het konvooi zorgen. Maar ja, als men een stel koopvaarders als schapen bij elkaar drijft, kan men niet verwachten, dat ze direct in den paradepas marcheerden.

Het tempo wordt natuurlijk aangegeven door het traagste schip en dat bleken soms... de torpedojagers! Op den Atlantischen Oceaan kwam het wel voor, dat de groote vrachtboten, tegen de hooge zee in, toch doorhaalden, als de vlijmscherpe jagers reeds iederen keer hun neus in het zeetje staken en dan, om averij te voorkomen, vaart moesten minderen. Ze loopen wel hard, die jagers, maar dat gaat ten koste van hun gedrag op zee.

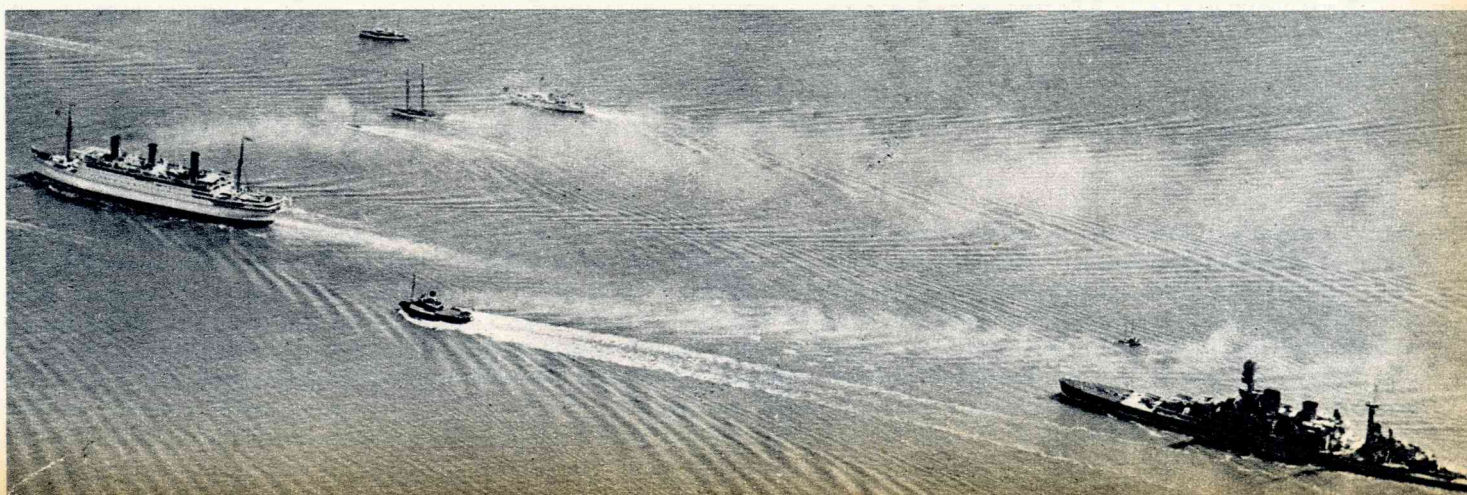
Overigens blijve men onthouden, dat het afgebeelde konvooi een ideaal konvooi is. Zoo werden bijvoorbeeld de Amerikaansche troepen naar het westfront gebracht. Doorgaans echter komen de schepen van her en der de gevaarlijke zone binnenvallen, waar ze door torpedojagers worden opgewacht. Als er dan een stuk of wat bij elkaar zijn, gaat het heele stel onder bewaking naar binnen. Dit bedrijf wordt echter door mist en slecht weer gehinderd, vijandelijke duikboten vinden in de wachtende schepen een welkome prooi, terwijl ten slotte de benodigde radioseinen ook door den vijand gepeild kunnen worden.

Al met al moet daarom gezegd worden, dat het konvooieeren zeer zeker bepaalde waarborgen biedt, doch nog lang geen absolute zekerheid geeft. Zelfs in de grootste en best bewaakte konvooien zijn slachtoffers gevallen. Zoo'n groep schepen wordt voor de duikboot een soort „schieten in den grooten hoop”, wat, met betrekkelijke veiligheid, van grooten afstand kan geschieden.

TH. R. BOOSMAN

**ZIE DE GROOTE PLAAT
OP DE VOLGENDE BLADZIJDEN**

Hoe een passagiersschip in konvooi vaart. Steeds vormt een oorlogsschip van groot formaat de achterhoede.

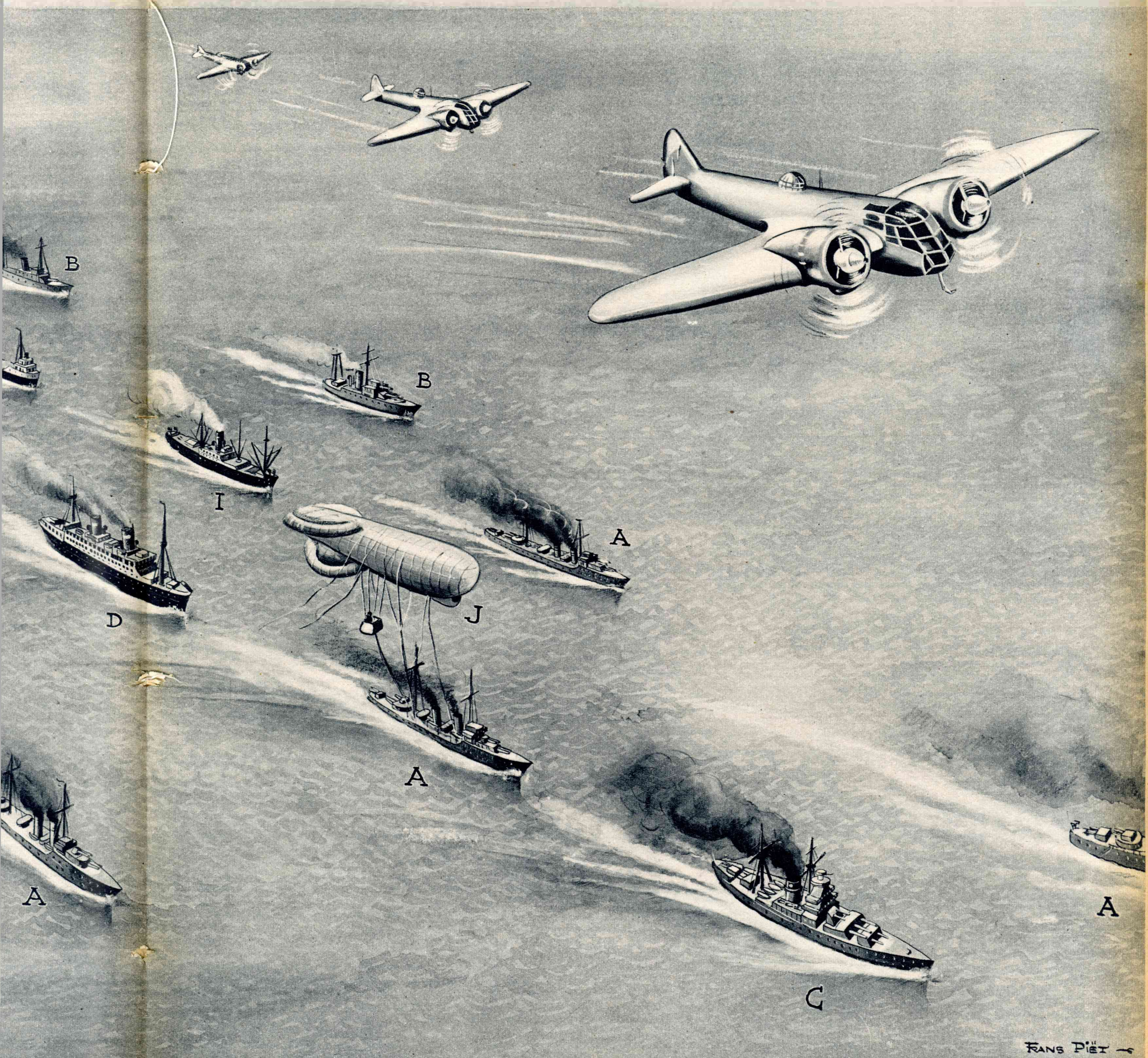

- A TORPEDOJAGERS
- B BEWAKINGSSCHIP
- C KRUISER
- D PASSAGIERSSCHEPEN
- E VRACHTSCHEPEN
- F ERTSBOOT
- G OLIETANKBOOT
- H FRUITSCHIP
- I SCHIP V. BEVROREN VLEESCH
- J VERKENNINGSBALLON

EEN KONVOOI SCHEPEN IN DEN MEEST U

Beter dan iedere beschrijving geeft deze plaat een indruk van de moeilijkheden bij het konvooivaren. Want zooals het hier gaat, vaart het konvooi opvallend ordelijk, netjes in het gelid, met inachtneming der onderlinge afstanden. Om zoo te blijven varen, houdt ieder zich aan de voor het vertrek afgesproken konvooivaart, die natuurlijk wordt aangegeven door het traagste schip. Om deze vaart te houden, rekent de hoofdmachinist het aantal omwentelingen van de machine uit, dat daarvoor noodig is, doch jammer genoeg is dat aantal omwentelingen nooit geheel constant. Dat werkt natuurlijk direct op de vaart en dan begint het op elkaar inloopen of het achter elkaar wegzakken. ♦ De factoren, die het aantal slagen per minuut beïnvloeden, zijn de volgende: Het schoonmaken der vuren, zooals dat op stoomschepen regelmatig geschiedt. Dan zakt de stoomdruk, dus ook het aantal slagen en ook de vaart. Het persoonlijk verschil in slagentellen. Dat doet de machinist met een horloge in de hand; en de een is krenterig, en de ander royaal en de halve omwenteling verschil tusschen hun opvattingen maakt op

...r duur veel uit. He
't andere. ♦ Maken o
loopt of dat de ander
„pacekeeper” aan te
zich dienden te regel
„slagje op te gooien”
dient men 's nachts v
of kaperkruisers dreig

FANS PIET

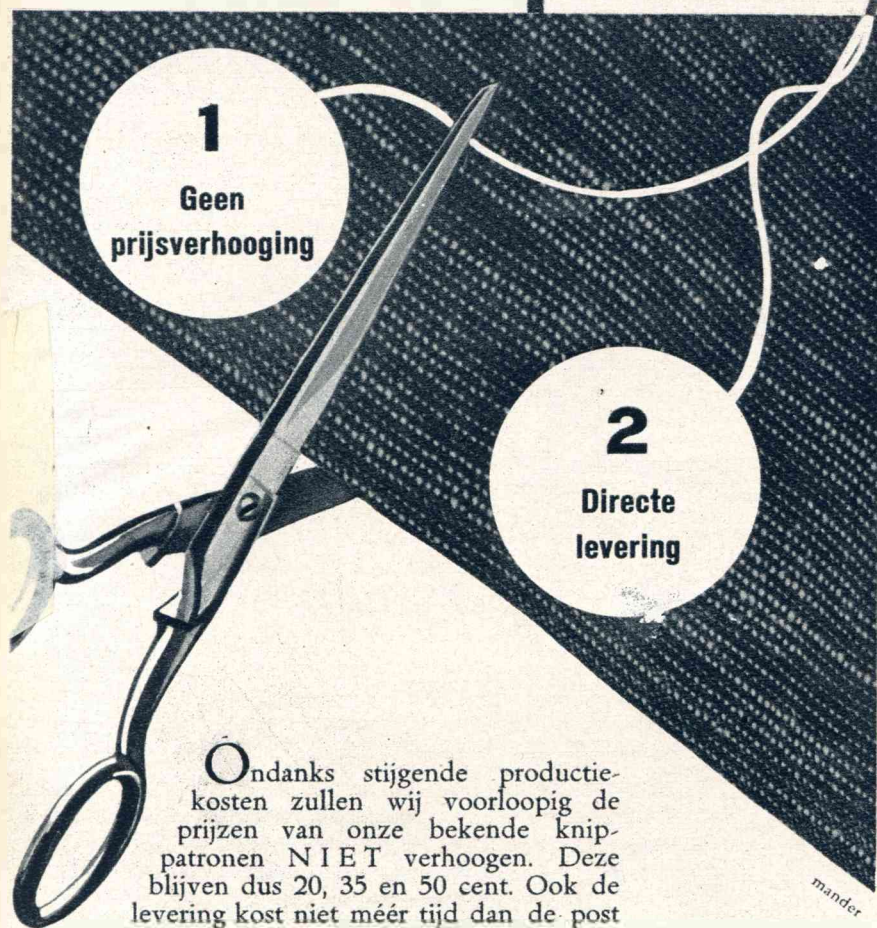
EPEN IN DEN MEEST UITGEBREIDEN VORM

ONTWERP PANORAMA - NADruk VERBODEN

er gaat, vaart het
ieder zich aan de
houden, rekent de
wentelingen nooit
n. ♦ De factoren,
n regelmatig ge-
doet de machinist
ttingen maakt op

er gaat, vaart het. Het sturen. Een slordige roerganger beïnvloedt de vaart ongunstig. Zee en wind, waarvan 't eene schip meer last heeft dan 't andere. ♦ Maken deze factoren het „in den pas lopen” moeilijk, nog grooter bezwaar is 't, dat men nooit zeker weet, of men zelf te vlug loopt of dat de anderen afzakken. Dat was een voortdurende aanleiding tot wanorde en uit dien hoofde is men er later toe gekomen een „pacekeeper” aan te wijzen. Dat was de vaarthouder, en of die 't nu goed deed of niet, dát was de standaardsnelheid, waarnaar alle schepen zich dienden te regelen. ♦ In de praktijk is het konvooivaren een voortdurend contact houden tusschen brug en machinekamer, om er een „slagje op te gooien” of de vaart „een tikje te knijpen”. Bij het sturen van een zigzagkoers wordt het nog weer ingewikkelder en ten slotte dient men 's nachts voortdurend op eventueel aanvaringsgevaar te letten. ♦ Ten slotte zij gezegd, dat dit de „marschformatie” is. Als duikboten of kaperkruisers dreigen, verlaten de oorlogsschepen het gelid, om te doen wat hun hand te doen vindt, waarbij uiteraard de kruiser leiding geeft.

TWEE lichtpunten!

1
Geen
prijsverhoging

2
Directe
levering

Ondanks stijgende productie-kosten zullen wij voorlopig de prijzen van onze bekende knippatronen NIET verhogen. Deze blijven dus 20, 35 en 50 cent. Ook de levering kost niet méér tijd dan de post nodig heeft om U het bestelde te bezorgen.

Als U echter een patroontje nog sneller wilt hebben, kunt U het halen bij één van onze bijkantoren. In ieder geval kunt U verzekerd zijn een bepaald knippatroon steeds te kunnen krijgen, iets wat alleen PANORA U kan garanderen.

Maar vóór alles wilt U natuurlijk een leuk model uitzoeken en waar zoudt U beter kunnen slagen dan bij ons?

Wij brachten een fraaie serie modevoorbeelden te zamen in „Winterweelde 1940”. Wel 353 modellen voor U en de kinderen. Keus maken is zóó niet moeilijk.

Bestelt spoedig dit fraaie modeboek. Zolang de voorraad strekt kunnen wij dit nog leveren tegen den ouden lagen prijs.

„Winterweelde 1940” kost slechts . . . **60 ct.**

Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent, Uw bezorger of den boekhandel: door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan onderstaand adres.

PATRONENKANTOOR PANORA

Nassauplein 1 • Haarlem

GOEDE FUNDAMENTEN

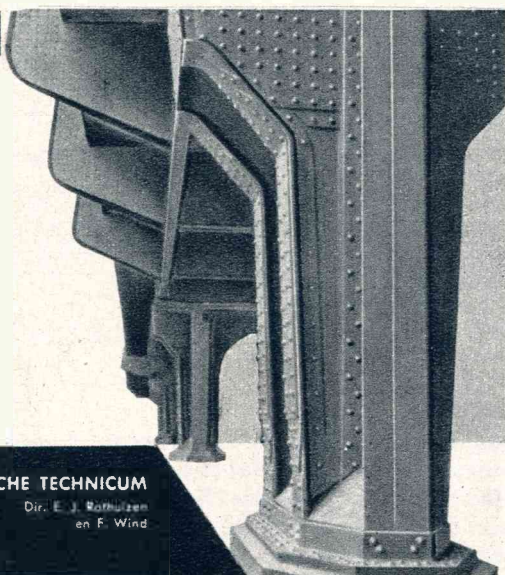
Om in een technisch beroep vooruit te komen, moet U op een degelijke theoretische basis staan.

Studeer techniek thuis!

Burgerlijke bouwkunde, Architectuur, Meubel- en Schildertechniek, Water- en Wegenbouw, Betonbouw, Werktuigbouwkunde, Auto- en Vliegtuigtechniek, Electrotechniek, Radiotechniek, Chemische Techniek, Zuiveltechniek, Speciale cursussen.

Vraag prospectus P4

PBNA HET NEDERLANDSCHE TECHNICUM
ARNHEM
Dir. E. J. Balthussen
en F. Wind

Hongaarsche Rhapsodie

DOOR CLAUDE FAYET

KORTE INHOUD VAN 'T VOORAFGAANDE:

De 78-jarige prins Karol van Sylvania, wiens secretares ongeneeslijk ziek is, heeft zich tot levenstaak gesteld een biographie in het Latijn te schrijven van koning Stephanus van Hongarije. Zijn ouderlooze kleindochter, de achttienjarige knappe Lila, tracht hem te vervangen, doch ze kan den prins niet van dienst zijn, omdat ze niet voldoende Latijn kent, waarom hij een nieuwen secretaris zoekt. Een neef van Lila, graaf Zoltan Madany, die al z'n geld in juweelen belegd heeft, en Lila's beste vriend en raadgever was, vertrekt naar Amerika, omdat al z'n juweelen hem ontstolen zijn. Als kenner van edelsteenen treedt hij te New York bij een juwelier in dienst om in eigen onderhoud te kunnen voorzien. Een vriend van prins Karol, de verarmde graaf Otto van Karysch, die in Madany een tegenstander ziet, is op de lieflijke Lila verliefd; nog meer trekt hem evenwel 't fortuin van den ouden prins aan. Hij wordt echter door Lila afgewezen. De chariff van graaf Otto, Danischeff geheeten, blijkt doctor in de letteren te zijn. Van Karysch stelt hem voor (om hieruit natuurlijk zelf voordeel te putten) de betrekking als secretaris van prins Karol aan te nemen. Danischeff ontdekt, dat de gelden van prins Karol door den rentmeester Prajbo niet goed worden beheerd. Graaf Zicki, een vriend van den prins, komt zich over Danischeff beklagen en noemt hem een intrigant. Prins Karol schenkt geen aandacht aan deze praatjes en is er van overtuigd, dat hij Danischeff veel dank verschuldigd is. Op een rit door het bosch ontmoet Danischeff een vroegeren vriend van z'n ouders: Mathias Sarviz. Lila krijgt van haar grootvader toestemming een garden-party bij te wonen.

De dans was ten einde.

„Laten we daarheen gaan,” stelde hij voor, over zijn schouder naar de groote tent wijzend, waar 't buffet stond. „Daar zal wel half gesmolten ijs en half koude thee en een half droog cadetje te krijgen zijn.... maar de gebakjes, de champagne en de cocktails zullen de zaak wel weer goed maken....”

Ze volgde hem lachend, maar voor de deur was er zoo'n gedrang van feestgangers, dat Lila terugschrok.

Ladislaus Wolski boog zich nogmaals naar haar toe en zag dat ze aarzelde.

„O! Laten we daar niet naar toe

gaan,” verzocht ze,

„nu niet. 't Is er werkelijk veel te druk.”

„Wacht,” zei de jongeman. „Ik weet

'n rustig hoekje;

daar zal ik u heenbrengen, en terwijl u wat uitrust, zal ik hier wat machtig zien te worden om te drinken en te eten.”

Met de zekerheid van 'n stamgast nam hij haar mee den tuin in, zette 'n tafeltje voor haar neer, dat hij in 't voorbijgaan meegepakt had bij de serre en ging toen terug naar 't buffet, met den trots van 'n wereldveroveraar en met innerlijk bewustzijn, dat hij 'n daad vol luister tot uitvoering bracht.

Toen ze alleen was, slaakte Lila 'n zuchtje van welbehagen. Dat zuchten deed haar ineens denken aan juffrouw Rosa en ze begon te lachen. Deze hoek van den tuin zag er tamelijk verwaarloosd uit, maar 't was er lekker. Dit stuk was zeker aan z'n lot overgelaten, omdat men overtuigd was, dat er toch niemand in zou doordringen, en 't meisje, dat er nu juist naar toe gevlucht was, verheugde zich om de weldadige rust, die er heerschte. Maar daar klonken voetstappen, dichtbij. Ze keek om, meenend, dat Wolski er aankwam, maar ze moest met moeite 'n uitroep van teleurstelling onderdrukken. Graaf Zicki stond vóór

haar en groette haar met 'n plechtige buiging.

„Door wat voor 'n toeval komt u hier?” vroeg zij, verwonderd hem op die plaats te zien.

„Dat is geen toeval, m'n kind,” antwoordde hij op zalvenden toon. „Ik zag, dat je je verwijderde met m'n vriend Ladislaus en ik ben je achterna gegaan.”

Lila wist niet goed, of ze 't vermaken moest vinden of kwaad worden. Waar bemoeide die man zich mee?

„Zeer verplicht,” zei ze koel. „En waaraan heb ik die bezorgdheid van uwentwege te danken?”

Zicki zuchtte.

„O, die jeugd, die jeugd!” murmelde hij met z'n oogen ten hemel. „Onbezonnen, dwaze jeugd! Je hebt natuurlijk 't recht te flirten met wie je goeddunkt....”

„Maar, meneer....”

„Je bent 'n aardig kind, kom! Je moet 't me niet kwalijk nemen, ik heb niet de bedoeling jou of Wolski iets te verwijten. Daar heb ik 't recht niet toe, daar heb ik absoluut 't recht niet toe. Overigens ik wilde graag 'ns over ernstiger dingen met je praten.”

„Meent u, dat dat werkelijk noodig is?” vroeg ze hard.

Hij scheen 't niet gehoord te hebben. „M'n beste kind, ik zal er niet veel omslag mee maken, je weet, dat ik woorden gehad heb met je grootvader.”

„Heelemaal niet, meneer, daar wist ik niets van.”

„O!” zei hij verbaasd. „Enfin, dat doet er niet toe. Ik meende, dat 't m'n plicht was hem 'n goeden raad te geven, die — daar mag ik groot op gaan — ingegeven was door 't gezond verstand, maar dien hij verkeerd heeft opgenomen....”

„Werkelijk, meneer? En mag ik weten, waar dat over ging?”

Die vraag bracht hem in verlegenheid. Hij keek haar verward aan, deed alsof hij zich over z'n hoofd krabde, maar bedenkend, dat hij met die hand-

beweging z'n vernuftig bewerkt kapsel in de war dreigde te brengen, liet hij z'n hand weer zakken en begon ze met studie te bekijken.

„Om de waarheid te zeggen, je was er zijdelings in betrokken.”

„Ik?” vroeg Lila uit de hoogte. „Wat bedoelt u feitelijk?”

Verrast door haar toon keek hij haar aan. Ze was bleek geworden, haar gestalte had zich opgericht en haar oogen hadden 'n koude uitdrukking van onafhankelijkheid, die Zicki verbijsterde. Van Karysch, die eens getuige was geweest van 'n dergelijke verandering, had dezelfde ontsteltenis gevoeld. Hij wilde juist 'n antwoord geven, toen de stem van Wolski hen verraste.

„Zeg, Zicki,” zei hij op 'n toon, die allesbehalve vriendelijk was, „je hebt, naar 't schijnt, gebruik gemaakt van mijn afwezigheid; zou je me nu mischien even tot bij de prinses willen laten komen?”

En hij zette op de tafel 'n blaadje neer, dat hem, behalve 'n reeks diplomatieke kunstgrepen, ook nog 'n royale fooi aan den eersten bediende van 't huis gekost had.

„Als 't u belieft!” zei hij fier. „Ik heb probeeren te raden, waar u van houdt. Ben ik geslaagd? Waarmee kan ik u dienen?”

Hij bootste de manier van doen van 'n kellner na. Lila moest er om lachen.

„'n Beetje champagne,” zei ze, haar glas naar hem toestekend. „En nu,” voegde ze er bij, hem ernstig aankijkend, „moet ik u even behandelen als 'n ouden vriend en niet als iemand, dien ik vanmorgen nog niet kende. De graaf en ik hadden juist 'n gesprek, dat me tamelijk ernstig lijkt. Mag ik u vijf minuten vragen, om 't even af te maken? Daarna zal ik u vragen om me terug te brengen.”

Ladislaus stond niet minder stom van verbazing over zooveel koele beslistheid bij 'n meisje, wier bekoorlijke schuchterheid hem daar straks zoo verwonderde. Hij groette en verdween in de kromming van 'n dreef.

Lila wendde zich tot Zicki.

„Ik wil graag precies weten wat er gebeurd is,” zei ze. „U meende dus goed te doen betreffende mijn persoon raad te geven aan mijn grootvader.”

Zicki had den tijd gehad wat op verhaal te komen. Hij zag in, dat hij 'n domme streek had uitgehaald, maar wyl de teerling nu eenmaal geworpen was, zou hij in ieder geval probeeren 't voordeelst partij te trekken uit de gegeven omstandigheden. Hij moest echter handig te werk gaan... te meer daar Lila aanstalten maakte om brutaal te worden.

„Heb ik gezegd, dat 't over jou ging?” antwoordde hij. „Dat is niet heelemaal juist; of ten minste, ik heb alleen maar op 'n bijkomstige manier over je gesproken.”

„U hebt er over gesproken,” weerde ze af zonder in te gaan op z'n valsche uitvlucht. „En ik ben heel benieuwd te weten, wat u over dat punt gezegd hebt.”

Zicki krabde over z'n kin.

„M'n beste kind,” zei hij, vastbesloten, zich niet uit 't veld te laten slaan, „je weet, dat ik veel met je grootvader opheb. Ik meende, dat lang bestaande betrekkingen en 'n vriendschap... hum! enfin, 'n langdurige vriendschap, me 't recht gaven hem over dingen te spreken, die me niet zeer duidelijk toeschenen...”

„Aangaande mijn persoon?” herhaalde ze slechts.

„Neen... e... niet over jou. Je naam is pas op 't einde uitgesproken en wat ik gezegd heb was zelfs meer dan jk had willen zeggen...”

„Op slot van rekening, waar ging 't over?”

De graaf maakte verwarde bewegingen. Hij was niet op z'n gemak. Onder die heldere oogen, die hun ernstigen, diepen blik niet van hem afhielden, leek 't hem moeilijk den stap, dien hij gedaan had, goed te praten en hij voelde 't netelige van z'n toestand, nu hij gesommeerd werd er de verklaring van te leveren. Maar daar schoot hem 'n gelukkige gedachte door z'n hoofd.

„'t Ging over 't ontslag van Prajbo.”

„Over 't ontslag van Prajbo?”

„Was je daar niet van op de hoogte?”

„Neen, in 't geheel niet. Ik bemoei me niet met de rentmeesters. M'n grootvader heeft zich dus van hem ontdaan?”

Ze ging aan 't rustieke tafeltje zitten en leunde met haar kin op haar handen. Zij zocht naar 't verband tusschen zijn gezegden, met zulk 'n verbaasde uitdrukking op haar gezicht, dat Zicki in 't geheel niet meer zeker was, dat z'n ingeving gelukkig geweest was en hij wenschte hartgrondig wel honderd mijl ver weg te zitten.

„Ik snap 't niet al te best,” hernam Lila. „Wat kan ik te maken hebben met iets, wat Prajbo aangaat?”

„Maar je hebt daar niets mee te maken!” zei hij met 'n zekere wanhopigheid. „Ik kwam je grootvader opzoeken naar aanleiding van 't weggaan van Prajbo, dat ik onbegrijpelijk vond en omdat me gezegd was...”

„Wat?”

„Dat... dat hij alleen nog maar keek door de oogen van z'n secretaris, die door slinksche manoeuvres 't ontslag van Prajbo bewerkt had.”

„Ah!” zei 't meisje, opeens vol belangstelling. „En wat heeft grootvader u gezegd?”

„Hij zei me...” — Zicki maakte 'n moeilijke slikbeweging — „hij zei me, dat ik me vergiste. De verdere bijzonderheden doen weinig ter zake...”

„Ik heb 't idee, dat die bijzonderheden wel degelijk van belang zijn.”

„Nu dan!” bracht hij 'er erbarmelijk uit. „'t Schijnt dat de secretaris enkele onnauwkeurigheden van den rentmeester ontdekt heeft, waarop hij den prins opmerkzaam heeft gemaakt en dat Prajbo daarom aan de deur gezet is.”

'n Stralend lachje overtoog Lila's gelaat.

„Als ik 't goed begrijp,” zei ze, „was Prajbo iemand, die niet deugde en meneer Danischeff heeft grootvader gewaarschuwd, die hem toen onmiddellijk ontslag gegeven heeft.”

„Juist.”

„Als grootvader tot dien maatregel is overgegaan, dan had hij daar ongetwijfeld ernstige beweegredenen voor,” ging ze voort met onverzoorlijke logica.

„Hij had gelijk,” stemde hij toe, terwijl hij naar den grond keek.

„Maar dan begrijp ik niet, wat u daartegen in te brengen had en ook niet waarom u mij daarin betrekken moest.”

Het zweet parelde op z'n voorhoofd.

„Maar kun je dan niet begrijpen, dat ik verkeerd ingelicht was? En dat ik, omdat er in de streek veel over dien meneer Danischeff gepraat wordt, meende goed te doen met hem te waarschuwen, dat hij te veel vertrouwen stelde in z'n secretaris en met hem de oogen te openen voor de handelwijze van 'n handigen gelukzoeker?”

Lila trilde van 't hoofd tot de voeten. Ze stond op 't punt heftig uit te vallen, maar ze hield zich met kracht in en op 'n toon als ijs zei ze:

„Ik veronderstel dus, dat u uw vergissing hebt ingezien en meneer Danischeff uw verontschuldiging hebt aangeboden?”

VERVOLG OP BLADZ. 26

Rubens, 17e eeuw - Mauritshuis, Den Haag.

Schoonheid in vroeger eeuwen

Wat de verzorging van haar uiterlijk aangaat, was de vrouw uit de 17e eeuw niet te benijden. Zij had uren nodig om zich te kleden en te kappen en dan de verzorging van haar teint! De cosmetiek was toen niet zo ver, dat er gelaatscreams bestonden als **Vinolia Vanishing Cream**, die voor een volmaakte schoonheidsbehandeling slechts enkele minuten vergen. **Vinolia Vanishing Cream** maakt de teerste huid zacht en blank en is door haar extra fijne emulgering zeer geschikt als onderlaag voor poeder. **Vinolia Cold Cream**, de ideale nacht-cream, voedt en verjongt Uw huid gedurende de nacht!

VANISHING CREAM **Vinolia** **COLD CREAM**

VC 92 0306

In tuben vanaf 35 cts. en in luxe potten vanaf 45 cts.

Tandartsen raden U aan regelmatig **WRIGLEY'S P.K.** te kauwen om Uw tanden sterk, wit en gezond te houden, omdat het de kaken aan het werk zet en de etensresten, die tusschen de tanden achterblijven, verwijderd.

Het meeste voedsel, dat wij dagelijks eten, is te zacht. Dit is slecht voor het tandvleesch en de tanden. P.K. voorkomt tand-

bederf en bevordert bovendien de spijsvertering. Kauw het na elken maaltijd. P.K. geeft U een frissche, zuivere adem, een kenmerk van persoonlijke beschaving. Het is een uitstekend middel tegen een droge keel voor rookers en hen, die veel moeten spreken. Geef het ook aan de kinderen, zij zijn er dol op.

Koopt vandaag nog enkele pakjes en houdt er steeds een paar bij de hand. Veel genot voor weinig geld: 5 cent.

WRIGLEY

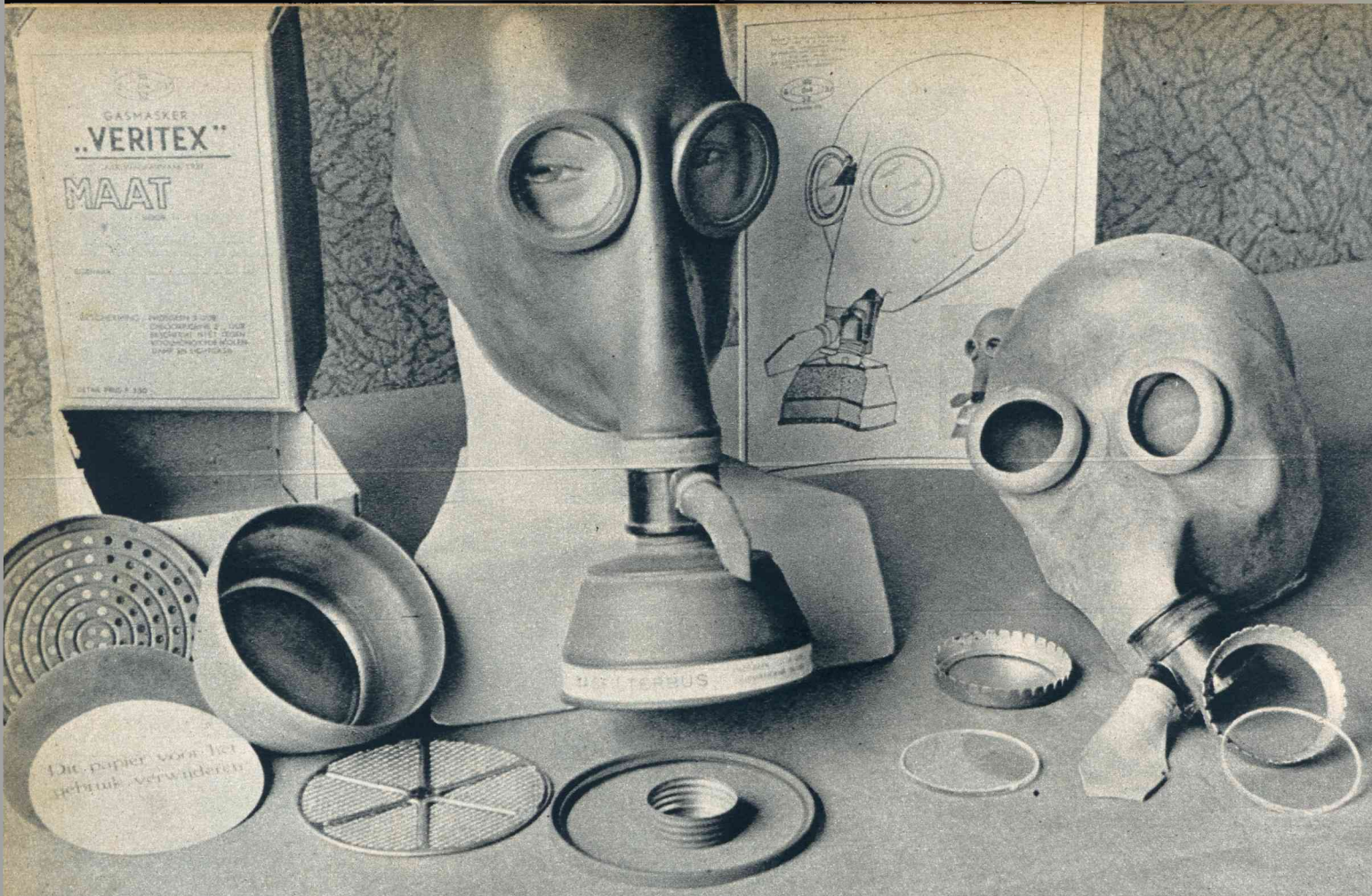
De beste grondstoffen - de fijnste smaak.

N.Y. 12.

36-jarige ervaring in wetenschap, artspraktijk en gebruik thuis staat borg voor de betrouwbare werking der Vasenolpreparaten. Hun onmisbaarheid voor de dagelijkse huidverzorging van moeder en kind wordt erdoor bewezen.

Vasenol

WOND- EN KINDER-POEDER, PASTA

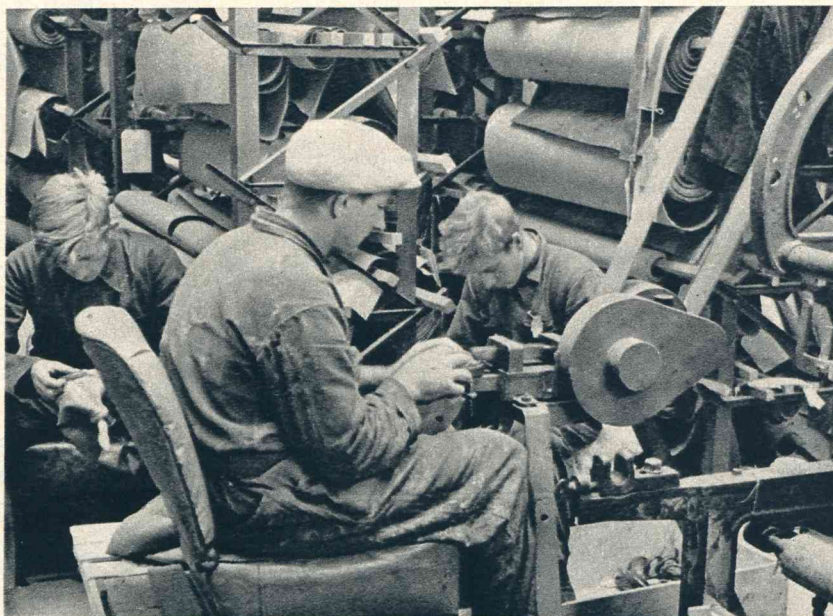
Een compleet masker, met de losse onderdeelen er omheen verspreid.

GASMASKERS

Bijna geen dag gaat voorbij, of we hooren er over spreken of we zien foto's van menschen, die met een gasmasker uitgerust op straat verschijnen. Gelukkig kennen we zulke tooneeltjes niet uit eigen aanschouwing, want in Nederland is daartoe geen aanleiding. Maar ook op dit gebied treft men voorzieningen en onze eigen industrie heeft de productie ter hand genomen. Wij hebben een bezoek gebracht aan 'n fabriek te Nieuw-Milligen op de Veluwe, waar gasmaskers vervaardigd worden en aan de hand van onze foto's vertellen wij u daar het een en ander van.

Het pleit voor den goeden smaak van den Nederlander, dat hij er niet van houdt, zijn gelaat achter een masker te verbergen. Wij Nederlanders hebben er altijd een eer ingesteld met open vizier te strijden en de vijand, die weigerde dit eveneens te doen, werd openlijk uitgekreten voor een lafaard. Maar, zooals men algemeen hoort verkondigen, beschaving en techniek hebben in den loop der eeuwen snelle en belangrijke vorderingen gemaakt en de praktische gevolgen daarvan hebben onweerlegbaar bewezen, dat onze oud-Hollandsche opvatting noodzakelijk herziening behoeft. In den modernen oorlog kan men nu eenmaal onverwachts voor het feit komen te staan, dat de vijand

Nadat de rubberkap gegoten en ge vulcaniseerd is, komt zij op deze afdeeling, waar achtereenvolgens de volgende bewerkingen geschieden: v.l.n.r. 't knippen van de openingen voor kijkglazen en mondstuk; de rubberkap wordt over een model geplaatst en de fitting, waaraan de bus kan worden vastgeschroefd, aangebracht; het bevestigen en controleeren van in- en uittaatventielen.

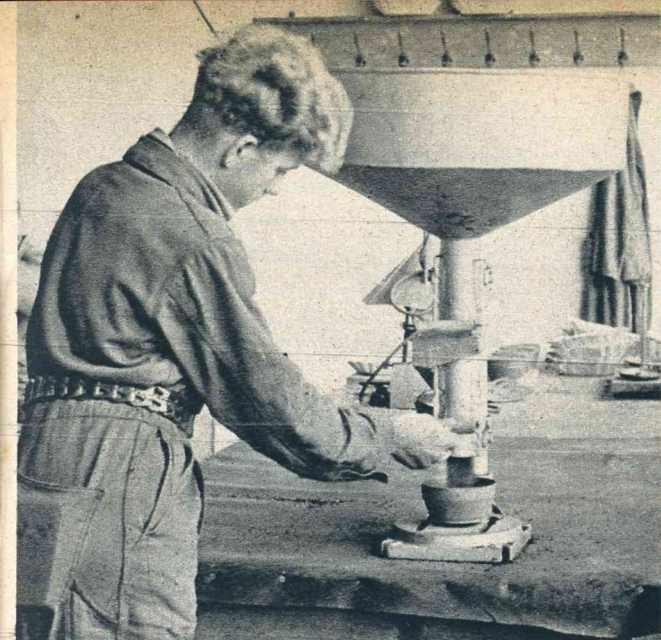
gebruik maakt van gif-gassen en tegen dit gevaar zijn de middelen ter verdediging slechts beperkt. Het gasmasker is er een van en we mogen wel zeggen: voor dengene, die niet over 'n bomvrijen en gasdichten schuilkelder beschikken kan, het meest probate.

Het uiterlijk van het gasmasker is thans wel aan iedereen bekend, want wekenlang kon men op talrijke pagina's in de bladen afbeeldingen zien van de verschillende modellen; zelfs was men zoo „vriendelijk” aanwijzingen te geven om de onbeholpen gasmaskeruitrusting zoo flatteus mogelijk te dragen.

In Nederland werd de fabricage van gasmaskers reeds eenige jaren geleden ter hand genomen, doch de jonge industrie kon er niet in slagen op de binnenlandsche markt een afzetgebied van eenige betekenis voor haar product te verwerven. De internationale toestanden brachten hierin korten tijd geleden een radicale verandering teweeg en de vraag steeg plotseling zoodanig, dat binnen enkele dagen de geheele voorraad Nederlandsche gasmaskers was uitgeput. Sedertdien is de productie belangrijk toegenomen, maar zóó hoog kon zij niet stijgen, dat alle orders van rijkswegen en van particuliere zijde terstond uitgevoerd konden worden. En in dezen tijd genieten leger en luchtbeschermingsdiensten natuurlijk voorrang, zoodat de levering aan particulieren stagnatie van langeren of korteren duur ondervindt. Dit behoeft evenwel niemand te verontrusten, want zoolang Nederlandsch-Indië nog rubber naar het moederland verscheept, zoo lang ook is de productie van Nederlandsche gasmaskers verzekerd.

Links: Nu ook de kijkglazen zijn ingezet, is het gezichtsstuk gereed.

De groote ronde trechter is gevuld met actieve kool, waarvan een afgemeten hoeveelheid door het openen van een schuif in de filterbus terecht komt. Half verborgen achter den trechter de kwartslamp, die bij de controleering van de bussen een eventueel lek in het nevelfilter aan het daglicht brengt.

Zorgvuldig dwars de arbeider den rand van het nevel-filter vaster aan: zelfs het miniemste spleetje zou het masker ondeugdelijk maken. Wanneer echter het nevel-filter de laatste proef ondergaat, komt het geringste foutje aan den dag.

Hier controleert men het doorlatingsvermogen van de filterbus — de meter links wijst aan, dat 80 liter lucht per minuut de filterbus passeert; in het midden een peilglas, door middel waarvan de weerstand van de filterbus in millimeters waterdruk kan worden opgenomen.

Maar intusschen is het u nog niet duidelijk hóé een gasmasker z'n dienst verricht, en u dit te vertellen is juist het doel van deze regels. Over het monteren van de verschillende onderdeelen spreken we in de onderschriften bij de foto's.

Wanneer u wel eens 'n gasmasker in handen hebt gekregen, zult u zelf reeds in de gelegenheid zijn geweest om op te merken dat de constructie betrekkelijk eenvoudig is. Het heele geval bestaat uit een rubberen kap die het hoofd omsluit, voorzien van twee kijkglasjes en een mondstuk in den vorm van een slurf, waaraan een blikken trommel bevestigd is. Doch evenals bij zoovele zaken, die zich aan den buitenkant zeer eenvoudig laten aanzien, schuilt ook hier de moeilijkheid in het niet-waarneembare. De rubberkap moet het gelaat aan alle zijden volkomen luchtdicht afsluiten, zoodat de ademhaling slechts mogelijk is door middel van de gasfilterbus, terwijl de uitademing via het uitlaatventiel geschiedt. Juist de inhoud van de blikken (of aluminium) bus is van belang, want hierin bevinden zich de materialen, die nevel-, rook- en gasvormige gifstoffen uit de binnengezogen lucht opvangen en vasthouden, terwijl de voor de ademhaling benodigde, gezuiverde lucht vrij passeert. Het gif, dat in vloeibaren vorm (nevel) of als rook naar binnen komt (hieronder valt ook het beruchte mosterdgas), wordt opgevangen door een nevelfilter, een massa fijngemalen, poreus papier of andere vezelstof, welke alle giften in deze gedaante absorbeert, terwijl de verdere inhoud van de bus, 'n hoeveelheid van 125 tot 175 gram actieve kool, de lofwaardige eigenschap bezit, dat hij alle gasvormige giften (dat wil zeggen alle z.g. strijd-gassen) in zijn eigen substantie opneemt en vastlegt. Het spreekt vanzelf, dat zoowel het nevelfilter als de actieve kool bij het gebruik van het masker in een

vergiftigde atmosfeer na verloop van zekeren tijd verzadigd raakt. Dit geschiedt echter geleidelijk, zoodat de drager van het masker bij de eerste teekenen van lekkage nog ruimschoots gelegenheid heeft zich in veiligheid te brengen. Het gasmaskerbesluit (een wettelijk voorschrift, waarbij het verboden is andere dan door het rijk goedgekeurde exemplaren te verkoopen) schrijft daarom voor, dat de gasfilterbus, bij een zeer hooge concentratie van gifgassen, minstens gedurende een bepaalden tijd van zooveel uren bescherming moet bieden. Het rijk stelt zeer zware eischen en onderwerpt de toegezonden monsters aan talrijke proefnemingen, alvorens het rijkskeur-stempel te verleenen en dit houdt voor het publiek den waarborg in, dat slechts voor hun taak berekende maskers in den handel gebracht kunnen worden.

Aan het slot van dit artikeltje willen wij gaarne de hoop uitspreken, dat het ons allen gegeven moge zijn, nimmer in aanraking te komen met het onmenschelijkste van alle strijdmiddelen: 't doodelijke gifgas, dat geen onderscheid maakt tusschen man of vrouw, kind of grijsaard, dat meedogenloos een ieder aantast, die zich onbeschermd in zijn sfeer bevindt.

In ons klimaat hebben wij reeds 'n

natuurlijken bondgenoot in den strijd tegen het gas, want de vrijwel steeds heerschende winden zullen op 't vlakke land alle gassen spoedig onschadelijk maken en het resultaat van een dergelijken aanval zal in ons land dus in den regel niet beantwoorden aan het gestelde doel. Dit is een geruststelling voor den lezer, die in dezen tijd van verschrikking wel een opbeuring van noodde heeft. Deze gelukkige omstandigheid mag voor ons echter geen aanleiding zijn om het gasgevaar te onderschatten en alle voorzorgsmaatregelen achterwege te laten. Want ook in Nederland telt men jaarlijks vele windstille dagen en zelfs wanneer er eenige wind staat, kan het in steden en bosschen soms nog een heele poos duren voor de laatste resten van een gas zoodanig verstrooid zijn, dat hun verderfelijke uitwerking niet meer te vreezen valt.

Deze jongedame schijnt de zaak niet al te tragisch op te vatten — het is dan ook slechts een oefening.

Na een laatste controle worden de maskers in doosjes geborgen en met stapels tegelijk gaan zij dan naar de expeditie-afdeeling.

Oók Uw inwendige heeft een reiniging noodig!

Even regelmatig, even grondig als Uw uitwendig lichaam! Dan blijft U fit en gezond!

Vergeet nooit, dat voedselresten die in Uw lichaam achterblijven, het bloed onzuiver maken en de goede werking der spijsverteringsorganen benadeelen. Zeer veel menschen lijden aan verstopping, zonder het te weten! Zij wijten hun hoofdpijn, lusteloosheid, duizeligheid, etc. aan heel andere oorzaken, terwijl meestal de trage, onvoldoende spijsvertering de schuld ervan is.

Neem regelmatig na het opstaan een glas Andrews, het inwendig-reinigende en bruisende gezondheids-zout. Andrews regelt Uw spijsvertering, zorgt voor normale, volkomen verwijdering der afvalstoffen en houdt U fit en gezond. Bij alle apothekers en drogisten fl. 0.60 en fl. 1.05 per bus.

ANDREWS

Bruisend
Gezondheids-
Zout

COUPON PK-22

Fa. L. S. A. Bron, Scheepmakershaven 52, R'dam.
Ondergeteekende verzoekt toezending van
proefbusje Andrews en sluit 10 cts. postzegels
in voor porto en verpakking.

Naam:

Adres:

Een kostbaar bezit

in het taschje van iedere vrouw.
Het Hollandsche weer en het
dagelijksch werk bedreigen iederen
teint. Een vingertopje

„Potter & Moore's Poedercrème”
en jeugd en schoonheid bloeien op.
bekoorlijker dan ooit. Dagelijksch ge-
bruik van Potter & Moore's Poeder-
crème maakt Uw huid onaantastbaar.
Voor ieder type een passende flat-
teuze tint. In tube's van 35 cent.
Per potje met spiegel 75 cent.

poedercrème

POTTER & MOORE
IMP. C.F.G. BIERKADE 10 DEN HAAG

Hongaarsche Rhapsodie

VERVOLG VAN BLADZ. 23

Nu trok de ongelukkige graaf zijn zakdoek uit z'n zak en veegde over z'n klam voorhoofd zonder er aan te denken, dat hij de fameuze lok wegstreek, die z'n kaalhoofdigheid aan 't oog ontrok en waarvan de verzorging hem altijd zooveel moeite kostte. Z'n half blootliggende schedel gaf hem zoo'n komisch aanzien, dat de verontwaardiging van 't meisje er eenigszins door afkoelde.

„Lila,” zei hij op smeekenden toon, „laten we daar niet meer over spreken. Ik heb ongelijk gehad, ik beken 't, maar ik kon niet tegen 't idee...”

„Welk idee dan?”

„'t Idee, dat 'n gelukzoeker je grootvader en... jou om den tuin zou leiden en je misschien in opspraak zou brengen...”

„Ag! Dat was 't dus,” mompelde ze. De graaf had 'n uitbarsting gevreesd. Die kalmitte bracht hem van de wijs.

„Als u dat tegen grootvader gezegd hebt, dan kan ik me voorstellen, dat hij u slecht ontvangen heeft,” zei ze. „Ik denk, dat u hem aardig woedend gemaakt hebt. Bent u dan nooit op de gedachte gekomen, dat heel die geschiedenis belachelijk is?”

„Ja, nietwaar, Lila, belachelijk!” viel hij met lachwekkende vurigheid bij. „Je schenkt in 't geheel geen aandacht aan dien jongen, nietwaar? Hij is voor jou niets anders dan 'n Latijnsche taalmachine? Maar je moet ook vermijden met hem uit te gaan, zooals je tot nog toe gedaan hebt. Je weet niet, hoe ver de menschen durven gaan met hun gewaagde gezegden...”

't Meisje was wat achteruit gegaan. Ze bewaarde 'n oogenblik 't stilzwijgen en dat oogenblik scheen Zicki verschrikkelijk lang toe. Eindelijk zei ze:

„Ik zou u kunnen zeggen, meneer, dat u zich zonderlinge zorgen maakt en dat m'n grootvader en m'n gouvernante meer aangewezen zijn dan u om die dingen te beoordeelen. Maar uw bezorgdheid treft me” — haar oogen tintelden ondeugend — „en ik wil u graag geruststellen. Ik heb voor meneer Danischeff alleen de aandacht, die hij verdient en ik kan u verzekeren, dat bij de gelegenheden, dat we bij elkaar zijn — overigens veel zeldzamer dan u zich verbeeldt — hij 'n absolute bescheidenheid en terughoudendheid aan den dag legt en dat er geen enkele reden bestaat, waarom hij zich anders zou gedragen.”

't Gelaat van den graaf kreeg 'n stralende uitdrukking. Hij had niet de helft verstaan van de woorden van 't meisje, maar hij meende, dat ze hem bedankte voor 't belang, dat hij in haar stelde.

„Lila, Lila, m'n kind,” murmelde hij, met 'n trilling in z'n stem, „hoe zou je aan m'n genegenheid voor jou kunnen twifelen? O! als je daar ooit gevoelig voor zou kunnen zijn, dan achte ik mezelf den gelukkigsten man op aarde!”

Verbluft keek ze hem aan.

„Wat bedoelt u feitelijk?”

„En jij ook, ook jij zou gelukkig zijn,” vervolgde Zicki ineens lyrisch. „Ik zou al je wenschen vervullen. Denk er toch eens aan, met z'n tweeën zouden we de helft van de provincie bezitten!”

Nu drong 't tot Lila door. Dat was zooveel als 'n huwelijksaanzoek! Ze kon zich onmogelijk inhouden en proestte uit in 'n licht trillend lachje...

„Neemt u me niet kwalijk,” zei ze eindelijk, „zooiets had ik in de verste

verte niet verwacht... De verrassing, ziet u... Maar meent u niet, dat ik 'n beetje jong ben en dat ik zou moeten wachten, tot ik 'n zekeren leeftijd bereikt heb?”

Hij stond onbeweeglijk voor haar, niet wetend, of zij 't ernstig meende of den spot met hem dreef. Hij durfde geen woord meer uitbrengen en stond daar zookomiek met z'n bolronde oogen en z'n uit den koers geslagen lok, dat zij zich op haar lippen moest bijten om een nieuwe zotte lachbui te weerstaan. Tot haar groote opluchting zag ze aan den draai van de dreef de gedaante van Ladislaus Wolski opdagen. Ze maakte Zicki met een lichte handbeweging attent op z'n komst en merkte toen op:

„Ik had vijf minuten gevraagd. Die zijn al lang verstreken. We moeten geen misbruik maken van zijn vriendelijk geduld.”

En licht wipte ze weg.

„Ben ik wel goed wakker?” vroeg ze aan Wolski. „Zegt u 't me eens, want ik heb oogenblikken, dat ik er aan twijfel. Zijn de menschen gek of droom ik?”

'n Blik van begripen lichtte in z'n oogen.

„Hij heeft toch 't hart niet gehad u 'n liefdesverklaring te doen?”

„Zooiets,” lispelde Lila verlegen.

„O!” zei hij verrast. Dan hief hij 't hoofd op en haalde diep adem.

„Op slot van rekening, des te beter,” zei hij met vaste stem, „dat geeft me moed de mijne ook te doen.”

„Nee, als 't u blijft niet,” riep Lila verschrikt, „voor vandaag is 't genoeg. Breng me terug naar waar er gedanst wordt.”

Ladislaus zag, dat haar gezicht vertrok en haar oogen versomberden. Hij haalde gelaten z'n schouders op en begon toen wrang te lachen.

„Vooruit dan, laten we gaan dansen,” gaf hij toe. „Maar...” opnieuw keek hij haar aan; zoo aantrekkelijk was ze, dat hij niet in z'n nederlaag kon berusten — „maar,” voegde hij er aan toe, „we spreken er naderhand nog eens over.”

Zoodra Lila juffrouw Rosa gewaar werd, liep ze op haar toe.

„Laten we naar huis gaan, juffrouw, ik ben wat vermoeid.”

Op den terugweg moest ze zich geweld aan doen om, zij het ook terloops, te antwoorden op de opmerkingen van haar gouvernante. Haar zenuwen, die haar bij al de voorvallen van dien eigenaardigen dag staande hadden gehouden, begaven haar. Toen ze eindelijk uitgestrekt in haar frissche bed lag, eindelijk alleen in de kalmte van haar kamer, barstte ze in snikken uit.

XIII

„Grootvader,” zei Lila, de bibliotheek binnentredend.

Ze onderbrak zich eensklaps, toen ze bemerkte, dat Danischeff zich alleen in het vertrek bevond. Hij zat te werken aan 'n tafel beladen met paperassen.

„Hij is niet hier,” zei hij, met 'n glimlach opkijkend naar haar lieve verschijning. „Hij verwachtte vanmorgen z'n dokter en is in z'n kamer gebleven.”

Lila deed enkele passen naar hem toe.

„Is hij ziek?” vroeg ze ongerust.

„Nee, heelemaal niet, maar u weet wel, dat de dokter elken eersten Woensdag van de maand komt.”

„Hebben we dan vandaag Woensdag?”

Rosemary Lane,
filmster van
Warner Bros. in
„Vier Dochters”

PEPSODENT TANDPASTA ...BEVAT IRIUM VOOR GROOTERE REINIGENDE WERKING

Een vroolijke schittering van parelwitte tanden verheldert Uw gelaat - zoodra U opkijkt - zoodra U glimlacht. Dat is de groote verrassing van IRIUM in Pepsodent. En wel op een zoo volmaakt veilige manier! Pepsodent met Irium is absoluut onschadelijk voor het teere tandglazuur.

Tuben à
25, 50 en 80 cts.

De groote tube
is voordeliger.

zuchtte ze. „Ik weet werkelijk niet meer, dat ik leef...”

„Dat is niet te verwonderen, uw leven is zoo veranderd...”

Ze kleurde even.

„Denkt u dan, dat 't uitgaan me zoo in beslag neemt? Ik zou niet graag hebben, dat u dat dacht...”

„'t Is immers heel natuurlijk,” zei hij met 'n gewilde goedmoedigheid. „U gaat van 'n leven, bijna zoo rustig als in 'n klooster, ineens over naar de volle drukte van de wereld... Hoe zoudt u daar niet door beïnvloed worden?”

Lila werd pijnlijk getroffen door wat er in die beschouwing besloten lag. 't Is waar, ze ging veel uit, maar al vond ze vermaak in de wereld, was 't daarom waar, dat daardoor haar leven en om zoo te zeggen zichzelf geheel omgewenteld werden? Ze voelde zich nog juist 't zelfde meisje van vroeger, dat nooit uitging. Beschouwde Danischeff haar dan als 'n pop zonder hart of gedachten? Met bewuste bedoeling nam ze 'n stoel en ging vlak tegenover hem zitten.

„Ik wil niet hebben, dat u me zoiets zegt, en vooral niet, dat u 't denkt. Is 't dan verboden alle uitnodigingen aan te nemen? Ik hecht er geen belang aan, weet u, maar ik vind 't plezierig. Denkt u toch eens: ik heb geen enkele herinnering, tenzij wat ik hier in huis beleefd heb: grootvader, juffrouw Rosa, oom Zoltan, 't bosch. Vanaf den tijd, dat ik eigen gedachten begon te krijgen, heeft grootvader nooit 'n feest gegeven, nooit heeft hij iemand ontvangen, tenzij 'n paar burens van de streek, over 't algemeen vervelende mensen... Is 't dan slecht te houden van 'n feestje, van vroolijkheid, van menschen van gelijken leeftijd?”

't Zoo zachtvaardig gezichtje stond strak van ontroering; haar argeloze oogen keken Danischeff aan met zulk 'n pijnlijke verrastheid, dat hij er den blik niet van verdragen kon.

„Neen, dat is niet slecht, 't is heel natuurlijk,” herhaalde hij, maar nu op 'n anderen toon.... „Waarom komt u op tegen wat ik zei? Ben ik dan zoo onhebbelijk geweest, zoo onopgevoed om er u 'n verwijt van te maken?”

Lila sloeg haar oogen neer.

„Ik meende 't,” zei ze zacht.

„Neemt u 't me niet kwalijk,” antwoordde hij. „Ik was zeker verschrikkelijk norsch; maar 't was zonder de minste bedoeling, dat verzeke ik u.”

Ze lachte haar helderden lach.

„Nu! Dan zal ik u eens verwijten maken! 't Is wel waar, dat u deed, alsof u me wilde beknorren; u zette 'n vreese-lijk humeurig gezicht en...”

„Zoo erg?” vroeg hij, probeerend te glimlachen.

„Ja, zoo erg! En nu nog, kijk... Vroeger was u veel vroolijker, meneer Danischeff...”

„Vroeger... ja... De tijden zijn nu anders,” zei hij, terwijl hij met z'n hand over z'n voorhoofd streek.... „ik heb zooveel meer zorgen...”

Ze keek hem aan met die uitdrukking van medelijden, die hem altijd zoo sterk ontroerde.

„Zorgen? Wilt u ze mij zeggen?”

Hij schokte plotseling op.

„U?”

„Waarom niet? Bent u vergeten, dat u me al meer toevertrouwd hebt? Ik was daar erg trotsch op. Ik zou zoo graag 'n vriendin voor u willen zijn.”

Ze zei 't zoo gemeend en ongekunsteld, alsof 't de natuurlijkste zaak van de wereld was.

„U zult in m'n zorgen geen belang stellen,” zei hij met 'n strak gezicht.

„Wat weet u daarvan? Zeg ze me eerst.”

Hij keek haar verontwaardigd aan. „Wat voor 'n spel wilt u spelen?” wierp hij er plotseling heftig uit. „U weet heel goed, dat wij met elkaar niets gemeen kunnen hebben. En u biedt me aan m'n vriendin te zijn!”

Hij liet 'n bitteren lach hooren, die eensklaps afbrak. Lila was heel ernstig geworden en zag hem bleek aan.

„Ik dacht niet, dat ik u kwetste,” zei ze nauwelijks hoorbaar, „ik dacht 't werkelijk niet. Ik begrijp dat u verdriet hebt, meer dan ik misschien wel vermoedde. 't Spijt me...”

Haar stem was vast, maar zonder klank of kleur, en uit haar oogen was alle glans verdwenen.

Hij antwoordde niet en bleef wanhopig voor zich uitstaren.

„Geef me je hand,” beval ze plotseling.

Zonder iets te zeggen stak hij ze haar toe. Met denzelfden eenvoud nam zij z'n hand in de hare en fluisterde:

„Dapper zijn, Jan, dapper!”

Hij trilde van 't hoofd tot de voeten, onderdrukte 'n snik, die opschokte in z'n keel en liep weg zonder te merken, dat hij in zijn vaart 't handschrift van 't Leven van koning Stephanus meesleurde en er de bladen van over 't vloer- kleed slingerde....

Mathias Sarviz had zich behaaglijk neergevlid in z'n geliefkoosden leunstoel, den ouden leunstoel, eens 'n aristocratisch pronkstuk. Nu droeg het leer de vettig zwarte vlekken van 'n antiek meubel en kraakten de pooten wanneer men zich op de zitting verschoof. Door 't openstaande venster vloeide 't getemperde licht van September naar binnen. Sarviz gevoelde zich gelukkig. Z'n voeten had hij uitgestrekt op 'n rieten stoel vóór zich, op z'n schoot lag z'n leesboek. Van tijd tot tijd keek hij op van de bladzijden en liet z'n oogen dwalen naar de prachtige forse boomen in den omtrek, terwijl 'n glimlach van voldaanheid om z'n dunne lippen zweefde. 't Geluid van paardenhoeven deed hem eensklaps opzien. 't Was Danischeff, die met lossen teugel kwam aangedraafd. Hij sprong af en zonder zich den tijd te gunnen de teugels van z'n paard aan 't hek vast te binden stootte hij de werkkamer binnen.

„Wat is er aan de hand, kerel?” ondervroeg Sarviz ongerust.

Danischeff viel neer in 'n fauteuil.

„Wat er is?” zei hij dof. „Niets, behalve dat ik 't niet langer kan volhouden. Ik wil weg, 't komt er niet op aan waar naar toe... Alles is beter dan de marteling, die ik uitsta. Als 't nog langer duurt, geloof ik, dat ik gek word...”

Sarviz kwam naar hem toe en legde z'n hand op z'n schouder.

„Maar wat is er dan gebeurd, beste jongen? Ik begrijp er niets van.”

Danischeff keek hem aan met 'n uitdrukking van wanhoop.

„Begrijpt u me niet? Begrijpt u niet, dat ik doodelijk op haar verliefd ben...”

„Ah!” zei de oude, „is dat 't dust?”

WORDT VERVOLGD

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Versijnt Donderdags. Tezamen met een der periodes De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's-Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51. Telefoon Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, N.Z. Voorburgwal 262, Telefoon Interc. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24, Telefoon Interc. 50540, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telefoon Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telefoon Interc. 13473, Giro nr. 149597. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telefoon Interc. 4286. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstr. 20, Telefoon Int. 5851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstr. 5, Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

Vermijd "innemen" bij Kinderkou

Breng de kindermaag niet van streek door inwendige medicijnen. Om veilig te bestrijden, wrijf tegen bedtijd Vicks VapoRub op keel, borst en rug. Deze aangename zelf werkt als een pappleister direct door de huid. Gelijktijdig ontstaan geneeskrachtige dampen, die urenlang ingeademd worden. Deze dubbele directe werking verzacht de prikkeling, verlicht het hoesten, vergemakkelijkt het ademen, en verhelpt de meeste verkoudheden in één nacht.

Verlaagde Prijs 90 ct.

VICKS
VAPORUB

13 kilo overtollige dikte in 6 weken verdwenen

NIEUWE, VEILIGE VERMAGERINGS-KUUR ZAL OOK U HELPEN

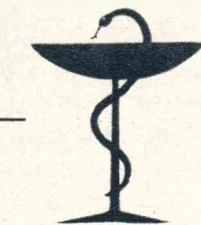
Wanneer Uw gewicht het dubbele is van wat het zijn moest, of zelfs wanneer u alleen maar aanleg hebt voor abnormale dikte, zal onderstaande brief u interesseren:

„Mijn gezondheid maakte het noodzakelijk, dat ik vermagerde. Ik heb toen alles geprobeerd, maar zonder enig succes. Toen vertelde mij een vriendin, dat zij om te vermageren BonKora genomen had en daardoor 9 kilo binnen 5 weken verloren had. Ik besloot BonKora te beproeven en verloor 13 kilo binnen 6 weken. Mijn taille is nu 21 cm. smaller en ik kan japonnen dragen die 3 maten kleiner zijn dan ik vroeger gewend was. Mijn vermoeidheid is verdwenen en ik voel mij opgewekt en vol levenskracht!”

Mevr. M. P. A.
verdrijft vet
vlug - veilig -
herstelt de
gezondheid

BonKora

Maak een eind aan Uw overtollige dikte, zonder dieet of lastige gymnastische oefeningen. Niet alleen bevrijdt BonKora u van het leelijke vet, het komt bovendien uw gezondheid ten goede. U voelt u sterker, jonger en opgewekt. BonKora verdrijft overtollig vet door de nieuwe „3 graden” methode: driedubbele werking, driedubbele snelheid, maar zonder eenig gevaar. Begin direct met BonKora, de nieuwe, snelle en prettige vermageringskuur in vloeibaren vorm. Eet smakelijk zooveel ge wilt, zooals ook in de brochure bij elken flacon BonKora wordt aanbevolen. Verkrijgbaar bij Apothekers en alle erkende Drogisten à f 2.25 per flacon.

Annonces betreffende

Geneesmiddelen en Geneeswijzen

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar” tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd: Segbroeklaan 33, 's-Gravenhage.

T 975 W. K. Fl. 13250

TELEFUNKEN
NEDERLANDSCHE SIEMENS MAATSCHAPPIJ N.V. 's-GRAVENHAGE

De Vrucht van Technisch Kunnen...

Iedere Telefunken-ontvanger in de nieuwe Serie is een rijpe gave vrucht van volmaakte techniek en lange ervaring.

Vraag demonstratie bij 'n Telefunken Service Station. Er zijn Telefunken ontvangers van f 105.- tot f 340.-

Joan Crawford draagt een tiental verschillende toiletten in deze film. Een daarvan is het hierboven afgebeelde avondtoilet van witte crêpe met een rijk geornamenteerde en van juweelen voorziene gouden ceintuur. De mouwen zijn tot op armband-lengte.

Mevrouw Chaplin, alias Paulette Goddard, die na vele vergeefsche pogingen eindelijk een hoofdrol heeft gekregen na haar debuut in: *Modern Times*.

VROUWEN

Juist dezer dagen is in New York de première gegaan van een heel merkwaardige film, vervaardigd naar Clare Boothe's comédie „The Women”, welk stuk eveneens in New York 657 voorstellingen beleefde. De film, en ook het tooneelstuk, was daarom merkwaardig, omdat er geen enkele man in meespeelt. Alle medespelenden, welke men te zien

In deze film worden de kwellingen, welke een moderne vrouw zoolt verduren kan hebben, in de lengte en breedte uitgemeten.

deze film gebannen, behalve dan de regisseur George Sukor. Het grappige is echter, dat het verhaal zelf wél om een man draait, doch van hem krijgt men alleen de schaduw te zien. Alle sterren, halve sterren en toekomstige sterren, waarover de Metro Goldwyn Mayer maar beschikte, kregen in deze film een rol toebedeeld en zoo werden de honderdvijfentwintig rollen bezet, om van de figuranten nog maar niet te spreken. Aan het hoofd van dien vrouwenstoet staan Norma Shearer, Rosalind Russell, Paulette Goddard en Joan Crawford. Zij dragen de eigenlijke handeling, welke een satyre is op de nuttelooze society-vrouwen van een grootstad, die van verveling eigenlijk niet weten,

krijgt, zijn vrouwen, tot zelfs de menschen op de straat en de taxichauffeurs. De mannen zijn compleet uit

Een speciaal ontworpen bed voor een luxueuze vrouw. Het is van vleeschkleurig satijn, waarvan het versieringsmotief één geheel vormt met de sprei. Aan het hoofd-einde zijn gedrapeerde gordijnen van zachte stof. De kap om het gordijn is in papier uitgesneden.

wat ze doen zullen. Om de film wat langer te maken, is er zelfs een modeshow ingelascht, waarin de Hollywoodsche modekunstenaar Adrian al zijn goede en rare ideeën op modegebied naar believen kon lanceeren.

Het is nog niet precies te zeggen wanneer de film in ons land zal komen. Vooral op het oogenblik met de internationale verwickelingen is het uiterst moeilijk daaromtrent iets te voorspellen. Vandaar dat we thans reeds eenige foto's uit deze film brengen, waaraan men ongeveer kan zien welk een luxe in dit „vrouwen-document” wordt tentoongespreid.

Norma Shearer en Rosalind Russell hebben de filmopnamen even onderbroken voor de lunch. Tijd om te verkleeden was er niet en dit zijn dus haar filmcostuums.

Zang
Mercis
Piano

Ook in 't rustig Ne-der-land
kwam de onrust dreigen
Ie--der dag en ied' er uur ging die on-rust
stij-gen tot de groote oproep kwam Neder-land pa- raat
zelfs de meest be-roemde man werd ge-woon Sol- daat. Toch lie-ten Hollands
vrouwen by 't af-scheid zelfs geen traan en hebben zy ge-willig hun
men-nen af-re--staan maar als de avond komen gaat en de nacht stil staat te
wach- ten denkt menige vrouw aan haar Soldaat voor hem zijn haar ge-dachten

Refrein
Sol-

daat el-ke nacht sta jij voor ons op wacht heel Hol-land is ge-
rust want jij staat aan de kust Sol- daat goe-ie nacht Jij
houdt voor ons de wacht wy kun- nen op jou bou-wen en hebben vast ver-
trou-wen in de Hol-landsche Sol-daat die aan de grenzen staat.

I
Ook in 't rustig Nederland
Kwam de „onrust” dreigen,
Ied'ren dag en ieder uur
Ging die onrust stijgen.
Tot de groote oproep kwam:
Nederland paraat!
Zelfs de meest beroemde man
Werd gewoon soldaat.
Toch lieten Hollands vrouwen
Bij 't afscheid zelfs geen traan
En hebben zij — gewillig —
Hun mannen afgestaan.
Maar als de avond komen gaat
En de nacht stil staat te wachten,
Denkt menige vrouw aan „haar” soldaat,
Voor hem zijn haar gedachten:

II
Ook al is ons land maar klein,
Toch zijn we klaar wakker;
Voor ons landje geldt de leus:
Holland klein maar dapper.
Wat Europa ook mag doen,
Holland blijft neutraal.
Voor 't behoud van Nederland
Zijn we hard als staal.
Wij willen niets veroveren,
Geen stukje vreemd gebied;
We willen Holland blijven
En meer willen we niet.
En dankbaar denken wij aan hen,
Die 't vaderland bewaken,
Aan onze jongens aan de grens,
Die over Holland waken!.....

Refrein:

Soldaat, elken nacht
Sta jij voor ons op wacht,
Heel Holland is gerust,
Want „jij” staat aan de kust.
Soldaat, goeien nacht,
Jij houdt voor ons de wacht.
Wij kunnen op „jou” bouwen,
Wij hebben vast vertrouwen
In den Hollandschen soldaat
Die aan de grenzen staat!

In den wedstrijd Tubantia Sportclub Enschede (1-6) werd de Hengelose doelman, dien wij hier in actie zien, zesmaal gepasseerd.

SPORT VAN DE WEEK

De wedstrijd Heracles-A.G.O.V.V. te Almelo werd Zondag met 1-0 door de bezoekers gewonnen. Aanval op het Apeldoornsche doel.

Te Enschede hebben de Boys en Wageningen de punten gedeeld (1-1). Een afgeslagen aanval op het Wageningse doel.

Zondag werd de hockey-wedstrijd Deventer-Zutphen gespeeld, welken de gastheeren met 6-2 wonnen. De Deventer doelman voor de tweede maal gepasseerd.

Na een spannenden strijd bleef Go Ahead met 1-0 de meerdere over het Nijmeegsche Quick. Moment bij een aanval op het Nijmeegsche doel.

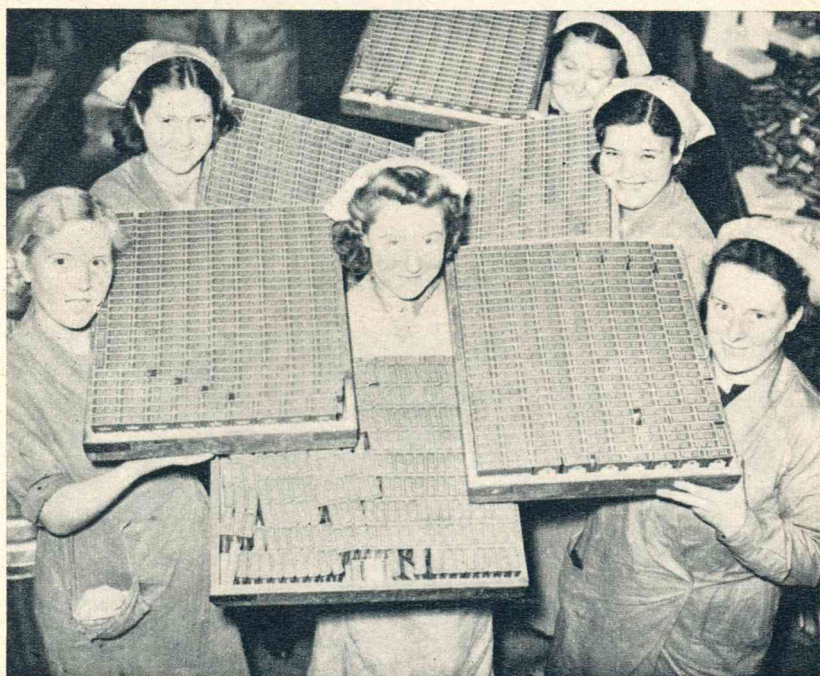
Foto van de beide Enschedesche hockey-eerstklassers, D.K.S. en P.W. De derby op het D.K.S.-terrein eindigde Zondag in een 5-2-overwinning voor het oude P.W.

Een mitrailleur in stelling gebracht aan het westelijk front.

Uit het Buitenland

Aan het westelijk front heerscht blijkbaar groote behoefte aan sigaretten. Bij dozen vol worden ze van de Engelsche fabrieken over het Kanaal gezonden.

De Finsche oud-minister Paasikivi, die aangewezen werd om de onderhandelingen met Rusland te voeren.

Hoe men den laadstok werpt: oefeningen van Britsche artilleristen, „ergens in Engeland”.

Drie koningen en een president komen samen om den toestand in verband met de Russische eischen aan Finland te bespreken. De drie koningen (van links naar rechts): koning Haakon van Noorwegen, koning Christiaan van Denemarken en koning Gustaaf van Zweden, die het initiatief tot deze bijeenkomst nam.

Het nieuwe gemeentehuis van Dwingeloo, het Drentsche dorp met de bekende krentenbosschen, nadert zijn voltooiing.

Een merkwaardige verjaarsvisite te Arnhem. — Ook de heer J. Labots, die op 14 October j.l. honderden een jaar werd, kwam zijn gelukwensen aanbieden, toen mevrouw B. Pauwels-Wagho twee dagen later haar hondersten verjaardag vierde.

Te Staphorst is men bezig een aansluiting te maken op den nieuwen rijksweg Zwolle-Meppel. Een gedeelte van het slechts enkele jaren terug gelegde betonnen wegdek moet nu opgebroken worden.

De suikerfabriek te Geldermalsen is het centrale punt van de Betuwe, nu de suikerbietenooft in vollen gang is.

GEMENGD NIEUWS

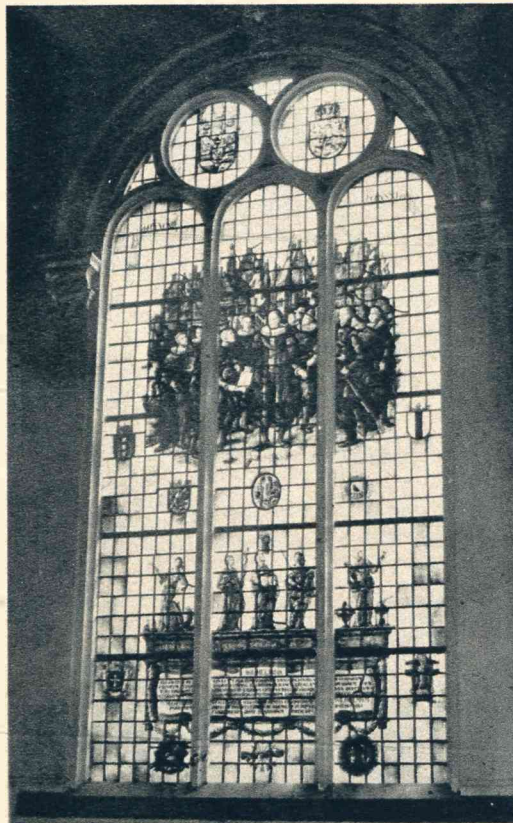

Te IJsselstein werd onder groote belangstelling het stoffelijk overschot van Peter Petalo, den hoofdman van een zwerfenden zigeunerstam, ter aarde besteld. De stoet op weg naar het kerkhof.

Jhr. mr. J. C. Schorer trad in het huwelijk met jkvr. R. W. baronesse van Tuyll van Serooskerken, dochter van den oud-burgemeester der gemeente Zeist. Het bruidspaar op het bordes, bij het verlaten van het gemeentehuis te Zeist.

Na de consecratie van de nieuwe R.K. Kerk te Soest-Zuid vond de aanbidding plaats van een torenuurwerk, het geschenk van de ingezetenen. Een exterieurfoto van het nieuwe kerkgebouw.

Het geschenk van de Nederlandsche studenten, een gedenkraam, ter gelegenheid van haar 40-jarig regeeringsjubileum aan Hare Majesteit de Koningin aangeboden, werd vorige week in de Grootte Kerk te Apeldoorn geplaatst.

Tijdens de jaarvergadering van „Het Nederl. Openluchtmuseum" te Arnhem werd een oude garensblekerij, afkomstig uit Bloemendaal, officieel aan de vereniging overgedragen. Van links naar rechts: jhr. Beelaerts van Blokland, voorzitter der vereniging, burgemeester H. J. P. Bloemers en de heer A. A. G. van Erven Dorens, directeur van 't museum, bij het bezichtigen van de garenswringers.

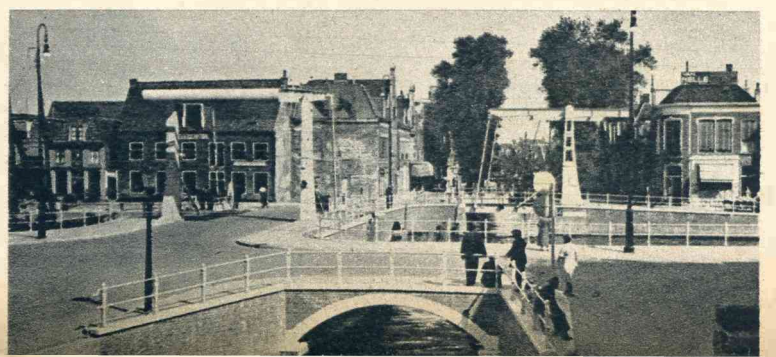

De heer Witterveen wierp z'n hengel uit in de gemeentegracht te Deventer en smaakte het genoegen na korten tijd dezen snoek, 'n beestje van 13½ pond en 97 cm. lengte, aan den haak te slaan.

Op den onbewaakten overweg nabij fort Vechten te Utrecht werd een personenauto door een electrischen trein gegrepen, waarbij de eigenaar van hotel Riche te Utrecht het leven liet. Militairen hielpen mede de brokstukken van den auto te verwijderen.

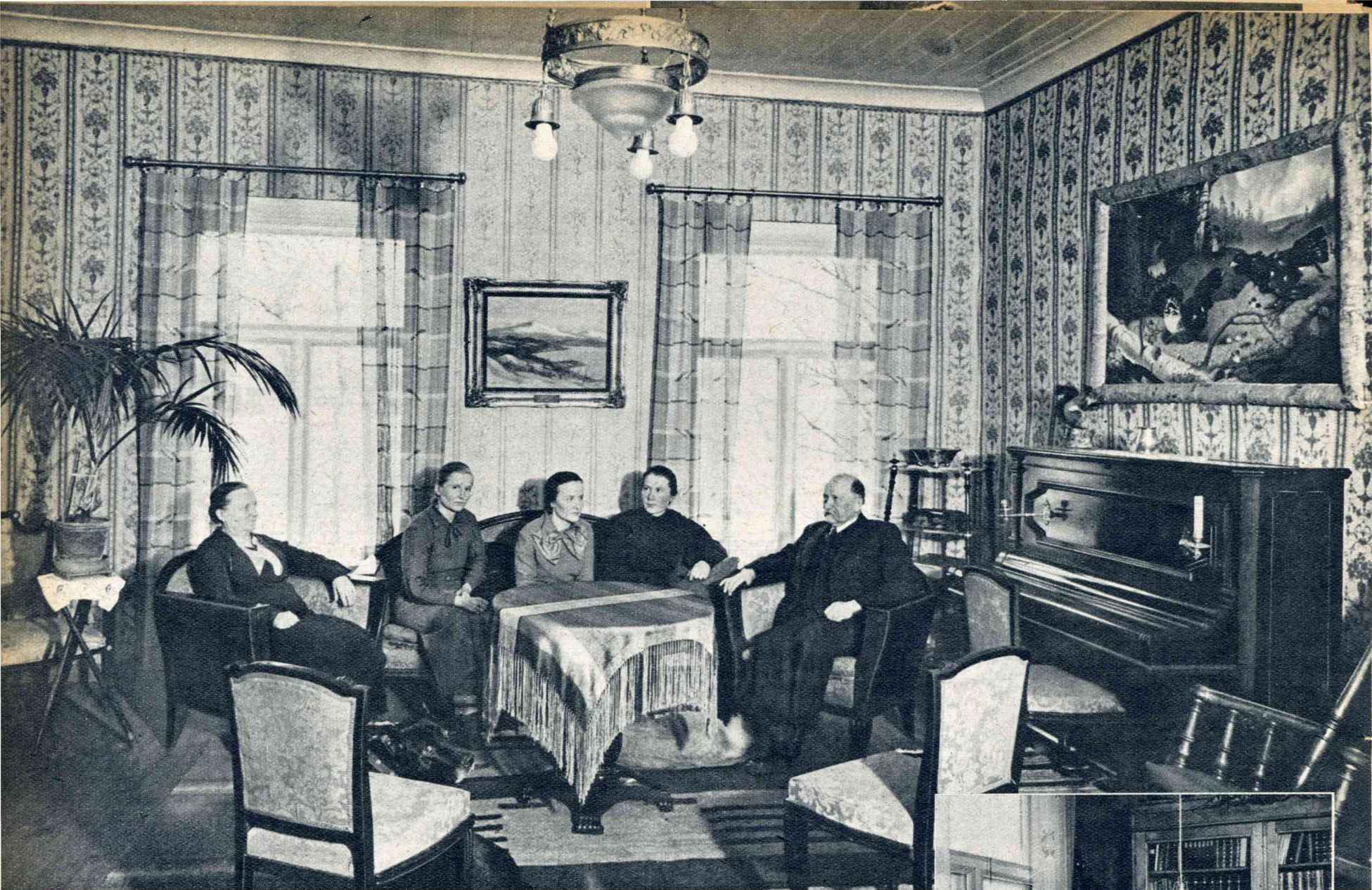
Het bruggencomplex van het Vliet en de Tuinen te Leeuwarden is door het verkeer in gebruik genomen, waarmede een belangrijke verbetering tot stand kwam.

HERFSTASTERS

NAAR HET SCHILDERIJ VAN A. KORVER

De familie van den president der Finsche republiek in de huiskamer van het landhuis te Nivala.

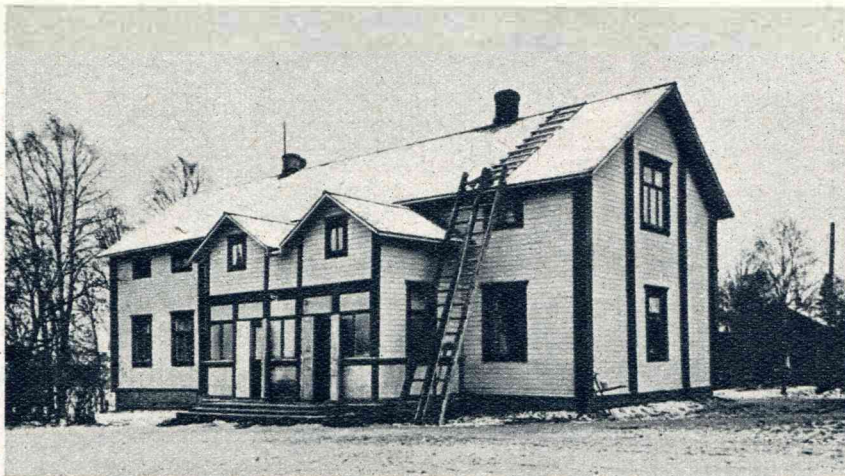
BIJ DEN FINSCHEN PRESIDENT OP BEZOEK

Koffie om
twee uur
's middags

*Rechts: Het kleine land-
huis van president Kyösti
Kallio te Nivala.*

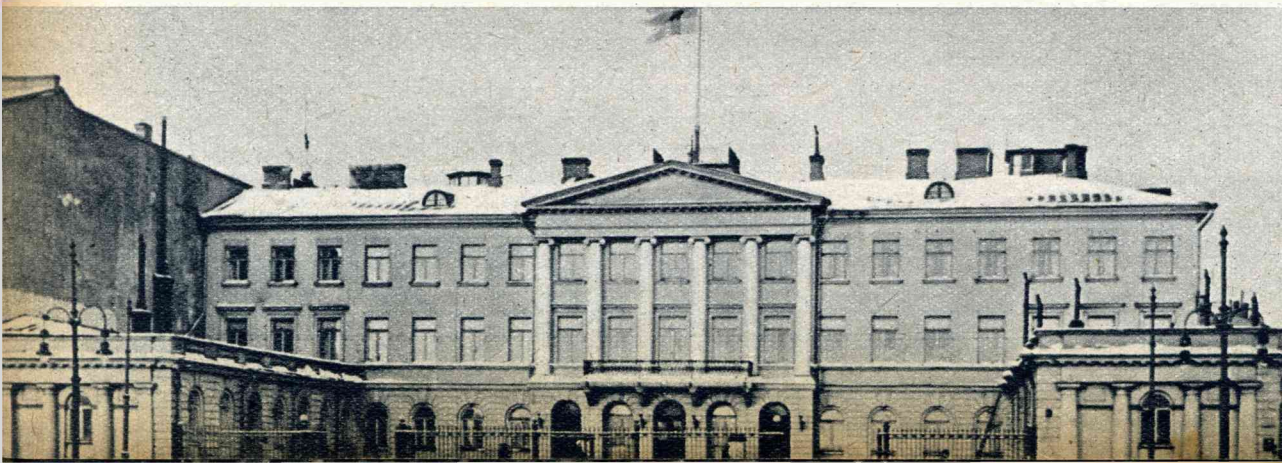
*Het „slot” te Helsinki;
in den tijd der Russische
overheersching was dit
gebouw het paleis van den
gouverneur.*

*President Kyösti Kallio in zijn werkkamer te Nivala.
Men lette op de ouderwetsche telefoon, die bewijst
hoe afkeurig dit staatshoofd van „nieuwigheden” is.*

Finland, dat tot de Oostzeelanden behoort, waar den laatsten tijd zooveel over gesproken is, heeft een president, die minder dan alle andere Europeesche staatshoofden een „hoogwaardigheidsbekleeder” is. Integendeel, hij is een hoogst eenvoudig man, die weliswaar in het „slot” woont, doch daar de hartelijke gastvrijheid betraecht van een landheer, die in de provincie woont. Oorspronkelijk was hij dan ook heerenboer of misschien zou hij het zelf op prijs stellen gewoon „boer” zonder dat „heer” genoemd te worden. Nog steeds houdt hij liever verblijf in zijn primitief landhuis te Nivala dan in het vroegere paleis van den Russischen gouverneur te Helsinki.

Doch ook in dit laatste gebouw blijft president Kyösti Kallio de bescheidenheid zelve en vreemde diplomaten zoowel als vooraanstaande persoonlijk- heden in het maatschappelijk leven worden vriende- lijk doch zonder veel ceremoniën ontvangen. Men gaat om twee uur 's middags een kopje koffie bij hem halen, praat over ernstige of minder ernstige zaken, vertrekt spoedig of blijft een poosje talmen, doch men mag niet verwachten, dat één of andere chef de réception in uniform elken gast met veel strijkages uitgeleide doet.

Een gelukkige grootmoeder, de vrouw van den president, bij den oven in het landhuis te Nivala.

Niet alleen de president, ook de vrouw van het Finsche staats-hoofd is allergewoonst in haar manieren en levensopvatting: als zij op het landgoed te Nivala logeert, ziet ze er niet tegen op zelf te gaan koken of in werkkleedij den koeienstal te gaan bezichtigen om het personeel praktische raadgevingen te verstrekken. Want zij heeft verstand van de veeteelt: daar is ze een boerendochter voor!

De vrouw van den president in arbeidskleeding in den koeienstal, waar zij nog altijd groote belangstelling voor heeft, ook al heeft ze den tijd niet meer hier zelf de handen uit de mouw te steken.

De tafel in den ontvangsalon van het „slot” is netjes gedekt, maar men moet genoeg nemen met fruit, koekjes en koffie. „Delicatessen” worden niet geserveerd.

In overeenstemming met de Finsche gewoonte houdt men „staande receptie”. Iedereen zoekt zich op tafel uit wat van zijn of haar gading is.

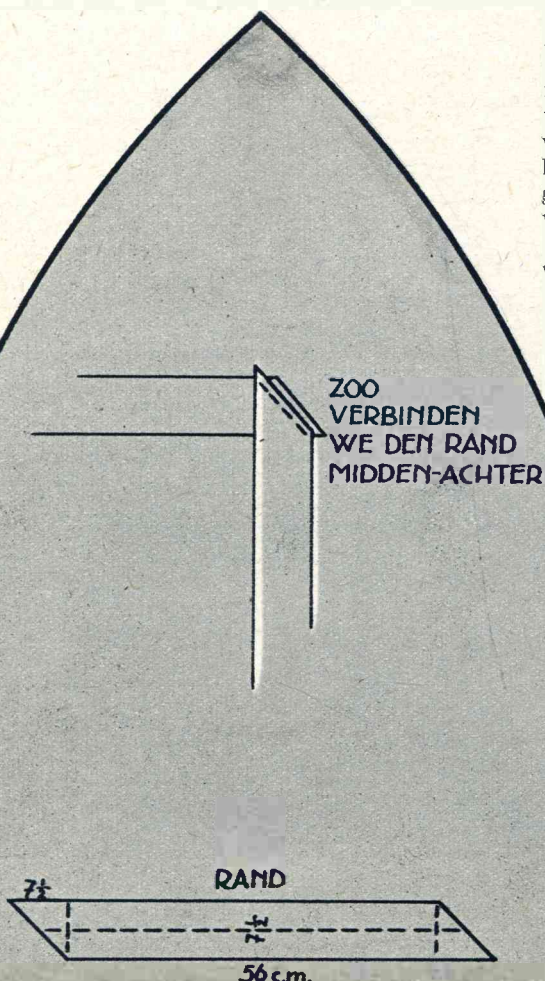

HET BLONDE MEISJE MET HET RUITEN HOEDJE

(LEEFTIJD 2 à 3 JAAR)

Staat het haar niet aardig? Ze is er dan ook maar wat trotsch op, vooral omdat moeder het hoedje zelf heeft gemaakt. Met een beetje handigheid kunnen alle moeders dit vlotte geval voor hun kleine meid maken.

We hebben er ongeveer $\frac{1}{2}$ m. stof voor nodig van

90 cm. breed. Heel vaak echter zullen we dit hoedje willen maken van de stof, waarvan het manteltje gemaakt is, waarbij dan natuurlijk alle resten van de stof dienst kunnen doen. Wel moet de stof echter niet te zwaar zijn. In dat geval zou het eventueel van fluweel, peau de pêche of iets dergelijks, in de kleur van het manteltje, gemaakt kunnen worden.

Het hoedje van de foto is gemaakt van een geruit stofje, waardoor het bij meerdere kleuren gedragen zal kunnen worden.

We beginnen met het puntige patroontje, dat hierbij op ware grootte staat afgebeeld, vijf maal van stof na te knippen, waarbij aan alle kanten 1 cm. naad moet worden aangeknipt. Vervolgens knippen we den rand. Dit is een reep, die zuiver schuin uit de stof wordt geknipt. Het patroontje van dezen rand is wegens de beperkte plaatsruimte niet op ware grootte afgebeeld, doch met behulp van de maten, die erbij staan aangegeven, is deze reep gemakkelijk in het groot na te tekenen, waarna hij van de stof kan worden nageknipt. De schuine naad wordt verbonden op de manier zooals de kleine tekening aangeeft, waarbij we er op moeten letten, dat, bij gebruik van geruite stof, de ruiten tegenover elkaar uitkomen, zoodat het een doorlopend geheel wordt. De rand wordt dan dubbel ge-

vouwen. Tusschen deze twee lagen wordt nu een reepje linnen gelegd om aan den rand de noodige stevigheid te geven.

Deze reep is ongeveer 3 cm. breed, dus de breedte van den dubbel-geslagen rand zonder naden.

De rand wordt nu op gelijke afstanden van elkaar doorgestikt (zie foto), waarbij we erop letten, dat de schuine vouw, die straks den buitenrand vormt, even wordt uitgerekt, waardoor het afstaan van den rand wordt verkregen. Bij het doorstikken wordt het laatste deel vrij gelaten, daar anders het aannaaien van den rand te moeilijk wordt.

De vijf deelen van het bolletje worden nu, met alle naden naar den verkeerden kant, tegen elkaar geregen. Het bolletje kan nu even gepast worden, waarbij dan nog een kleine wijziging kan worden aangebracht, wanneer dit nodig mocht blijken. Elk hoofdje is nu eenmaal verschillend, dus dit passen heeft wel degelijk zijn nut.

Is het bolletje passend gemaakt, dan worden de naden gestikt en open gestreken.

De binnenkant van het randje wordt met den goeden kant tegen den goeden kant van het bolletje gelegd en daarna in de rondte aangestikt. We zorgen er voor, dat de rand enigszins vloeiend aan het bolletje komt.

De buitenkant van het randje (die op de foto te zien is) wordt dan met een inslag over de rafels van het eerste stiksel gezoomd met een dubbelen draad. Voor het bandje onder de kin nemen we een smalle, schuine bies, die dubbel wordt gestikt en omgedraaid. Hoe lang deze bies moet zijn, kunt u even bij 't kindje zelf meten. Daarna wordt hij tegen den binnenkant van het hoedje genaaid.

Ten slotte maken we van wol in de kleuren van het hoedje een pomponnetje, dat boven op het hoedje wordt genaaid.

Dat komt net goed van pas

HEERENSLIPOVER ZONDER MOUWEN

Het breien van deze aardige heerenslipover zal voor velen een welkome bezigheid gedurende de langer wordende avonden betekenen en dit te meer, omdat het hier een kledingstuk betreft, dat altijd wel goed van pas komt.

Benodigdheden voor dit model waren: ongeveer 225 gram donkerblauwe koordwol en een paar aluminium breinaalden met knop no. 2 $\frac{1}{2}$.

Maten:

Het ruggand: We zetten 110 steken op en breien hierboven voor den boord eerst 30 naalden steeds afwisselend 2 r., 2 av. (altijd r. boven r. en av. boven av.).

31e naald: 2 st. breien uit den 5en, 10en, 15en, 20en, 25en, 30en, 35en, 40en, 45en, 50en, 55en, 60en, 65en, 70en, 75en, 80en, 85en, 90en, 95en, 100en en 105en steek. We hebben dan 131 st. op de naald. (We breien ook hier 2 r., 2 av., doch moeten bij de meerderingen vanzelfsprekend even „smokkelen“.)

32e naald: * 5 av., 2 r., 1 av., 2 r., 1 av., 3 r. Vanaf * de geheele naald door herhalen. We eindigen met 5 av.

33e naald: * 5 r., 3 av., 1 r., 2 av., 1 r., 2 av. Vanaf * de geheele naald door herhalen. We eindigen met 5 r.

34e, 36e, 38e en 40e naald: als de 32e.

35e, 37e en 39e naald: als de 33e.

We breien dus steeds r. boven r. en av. boven av.

41e naald: * 5 r., 2 av., de volgende av. en r. steek tot 1 r. steek te zamen breien en daarna uit den ondersten van deze te zamen gebreide steken weer een nieuwen av. steek breien, 1 av., dan weer de volgende av. en r. st. tot 1 r. steek te zamen breien en daarna uit den ondersten van deze te zamen gebreide steken opnieuw een nieuwen av. st. breien, 2 av. Het aantal steken blijft dus hetzelfde. Vanaf * herhalen.

42e naald: * 5 av., 3 r., 1 av., 2 r., 1 av., 2 r. Vanaf * de geheele naald door herhalen.

43e naald: * 5 r., 2 av., 1 r., 2 av., 1 r., 3 av. Vanaf * de geheele naald door herhalen.

44e, 46e, 48e en 50e naald: als de 42e. 45e, 47e en 49e naald: als de 43e.

We breien dus weer steeds r. boven r. en av. boven av.

51e naald: * 5 r., 1 av., 2 av. st. breien uit den volgenden av. st., de nu volgende r. en av. st. tot 1 r. st. te zamen breien, 2 av. st. breien uit den daarop volgenden av. st., de nu volgende r. en av. st. tot 1 r. st. te zamen breien, 2 av. Vanaf * de geheele naald door herhalen.

52e naald: Als de 32e. We herhalen nu de laatste 20 naalden (vanaf de 33e naald) verder voortdurend. De 53e naald is dus weer gelijk aan de 33e, de 54e aan de 34e enz.

Hebben we vanaf den opzetrand gerekend in totaal 130 naalden gebreid, dan zijn we aan het armsgat gekomen.

Hiervoor kanten we aan het begin van de 131e en 132e naald 10 st. af (111 st.); aan het begin van de 133e en 134e naald 2 st. (107 st.); terwijl we aan het begin en einde van de 135e en 137e naald 2 st. te zamen breien (103 st.).

Boven deze 103 st. breien we verder in patroon tot we vanaf den opzetrand gerekend in totaal 214 naalden hebben.

Voor de schouders kanten we vervolgens aan het begin van de 215e, 216e, 217e en 218e naald 8 st. af en aan 't begin van de 219e, 220e, 221e en 222e naald 9 st. De overige 35 st. kanten we vervolgens bij de 223e naald in één keer af.

Het voorpand:

Dit breien we tot en met de 150e

naald hetzelfde als het rugpand.

Bij de 151e naald gekomen, breien we slechts 52 st., keeren dan om en breien boven deze 52 st. eerst de linkerschouderhelft af.

We kanten daarbij voor den hals aan het begin van de 152e naald: 5 st., aan het begin van de 154e naald 4 st., aan het begin van de 156e naald 3 st., aan het begin van de 158e naald 2 st. en aan het begin van de 160e, 164e, 168e en 174e naald 1 st. af.

Boven de overige 34 st. breien we nu verder tot we in totaal 214 naalden hebben.

Voor den schouder kanten we aan het begin van de 215e en 217e naald 8 st. en aan het begin van de 219e en 221e naald 9 st. af.

Den rechterschouder breien we boven de overige 51 st. van de 151e naald op dezelfde doch tegengestelde wijze af. Voor we hieraan beginnen, nemen we er echter in het midden 1 st. bij op, zoodat we nu voor deze helft ook 52 st. hebben.

We kanten dus aan het begin der 151e naald 5 st. af; aan het begin van de 153e naald 4 st.; aan het begin van de 155e naald 3 st.; aan het begin van de 157e naald 2 st., en aan het begin van de 159e, 163e, 167e en 173e naald 1 st. Boven de overige 34 st. breien we verder tot we in totaal 215 naalden hebben.

Voor den schouder kanten we vervolgens aan het begin van de 216e en 218e naald 8 st. af, en aan het begin van de 220e en 222e naald 9 st.

We persen nu beide deelen even luchtig onder een vochtigen doek op en naaien de schouders in elkaar. Vervolgens nemen we rondom den hals alle steken op (ongeveer 124 st.) en breien hierboven 10 toeren (daar we nu in de rondte breien, spreken we van toeren; één toer bestaat dus uit drie naalden) steeds afwisselend 2 r., 2 av. (steeds r. boven r. en av. boven av.). Vervolgens kanten we alle steken af.

Ook langs de armsgaten nemen we alle steken op (plm. 108 st.) en breien hierboven eveneens 10 naalden afwisselend 2 r., 2 av., waarna we afkanten.

We naaien ten slotte ook de zijnaden dicht en persen deze zoo noodig nog even keurig op.

CORRESPONDENTIE

Mevr. F. R. te Amsterdam. Den bontkraag kunt u bleken met waterstofsuperoxyde 3 %. U maakt het bont even vochtig met het bleekmiddel en laat het daarna een tijdje liggen. Als het noodig is herhaalt u dit werkje 'n paar maal. Is het bont vuil dan kunt u het schoonmaken met zemelen en benzine. U laat de zemelen in een oven of in een pan even warm worden en neemt ze daarna op uw hand. U druppelt er wat benzine op en wrijft ze met de platte hand over het bont. Zoowel na het bleken als na het schoonmaken borstelt u het bont op.

Mevr. V. te Amsterdam. Den pluchen mantel kunt u weer opknappen door het weefsel te stoomen boven den damp van kokend water. Daarna borstelt u het goed tegen de vleug van de pool op.

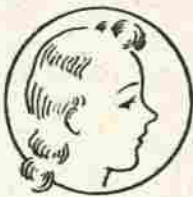
Mevr. P. H. te Nieuwenhagen. Wanneer linnengoed na korten tijd geel wordt, zal het waarschijnlijk niet voldoende gespoeld zijn en zijn er zeepresten achtergebleven. Wij raden u daarom aan het goed nogmaals te wassen en het in ruim water te spoelen tot het spoelwater helder is.

Wat zullen we eten?

- Zondag:** Kerriesoep.
Biefstuk.
Gestoofde tomaten.
Aardappelen.
Chocoladevla.
- Maandag:** Gebraden worst.
Savoyekool.
Aardappelen.
Wentelteefjes.
- Dinsdag:** Lamscoletten.
Wortelen.
Aardappelen.
Fruit.
- Woensdag:** Vermicellisoep.
Krabbetjes.
Gestoofde bieten.
Aardappelen.
- Donderdag:** Gebakken spek.
Capucijners.
Aardappelen.
Macaronischotelje.
- Vrijdag:** Magere erwtensoep.
Pannekoek.
- Zaterdag:** Gebakken lever.
Gestoofde pruimen.
Aardappelen.
Rijstebrij.

Blondona

voor blond haar

Brunetta

voor donker haar

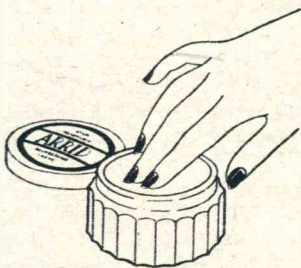
De alkali-vrije haarwasmiddelen voor volmaakte haarverzorging. Na het wassen droogt het haar verrassend snel. Verzorg Uw haar op de juiste wijze.

VH 115-0306A

Nieuw...

Reukwerende crème
STOPT op veilige manier
TRANSPIREEREN

in de armholte.

- 1 Bederft de kleding niet - prikkelt de huid niet.
- 2 Is onmiddellijk droog. Kan direct na het ontharen worden gebruikt.
- 3 Stopt het transpireeren gedurende 1-3 dagen; neemt den reuk weg.
- 4 Witte, vetvrije crème met frisschen geur.
- 5 Beschermt Uw kleding tegen transpiratie-vlekken; maakt sous-bras overbodig.

15 MILLIOEN potten Arrid werden reeds verkocht... Koopt nog heden een pot - in elke zaak, die toiletartikelen verkoopt.

ARRID f 1.- per pot.

GEEN OUDERWETSCH LAXEERMIDDELEN!

Het is niet noodig Uw kinderen te plagen met een naar smakend purgeermiddel. Dat regelmatig terugkeerende gevecht omdat zij dat niet willen innemen, kan voortaan achterwege blijven. Geef hun Laxobac, het zachtwerkend laxeermiddel, dat smaakt als zuivere chocolade. Een half tabletje, dat zij met plezier opknabbelen, geeft de ingewanden de regelmaat van een klok. Ook voor volwassenen is Laxobac een werkzaam en prettig laxeermiddel.

★ **GRATIS MONSTER**
op aanvraag aan
N.V. ROWNTREE, Afd. A 3
Heerengracht 209, A'dam

LAXOBAC
HET IDEALE CHOCOLADE-LAXEERMIDDEL

Verkrijgb. bij Apoth. Drog. in blikdoosjes 35 en 85 ct.

Hansaplast „elastisch”

antiseptisch snelverband

Iedere moeder die dit eenvoudige en praktische snelverband gebruikt heeft, kan er niet meer bruten. In twee seconden is elk wondje veilig en afdoende verzorgd, door de bloedstillende en desinfecteerende werking van het gaaskussentje. De elastische pleister geeft met elke beweging mee en blijft goed zitten.

geenszins zeggen wil, dat we er niet naar zouden streven om ook modellen te brengen voor wat zwaardere figuren. Als we de verschillende oude bladen nog eens doornemen, zien we tientallen afbeeldingen van mantels, pakjes en jurken, die uitstekend geschikt zijn voor het zwaardere figuur; daarom ook kunnen we degenen, die zich beklagen, dat men haar slechts jonge slanke vrouwen voor oogen toovolt, niet anders raden dan de verschillende modellen eens onder de loupe te nemen en te zien of ze nu heusch niet geschikt voor haar zijn. Gedekte effen kleuren, soepele gladde stoffen; de rok niet te kort en vooral ook niet te strak, geen overdadige garnering, geen strikken en vestjes en jabots, geen mouwen met zakken of pouffes, maar een lang aangesloten exemplaar dat afkleedt, ziehier enkele kenmerken, die een model al direct geschikt maken. En dat men het lijfje van het eene model moet combineren met den rok van een tweede en voor een geschikte mouw zelfs nog naar een derde plaatje moet kijken, is iets, dat ook een slankere zuster kan overkomen. Verschillende shows van de meer populaire modelhuizen hebben ons geleerd dat de Nederlandsche confectie-industrie wel degelijk rekening houdt met zwaardere figuren. „Eenvoud is het kenmerk van het ware” en „Overdaad schaadt”, zijn twee Hollandsche spreekwoorden, die wel bijzonder van toepassing zijn op de juiste kleding voor het niet-slanke figuur. En ons foto-assortiment brengt modellen, die ook een „achtenveertig” gerust kan kiezen.

Voor zwaardere figuren

Van tijd tot tijd bereikt ons een noodkreet uit het kamp van de maten „achtenveertig” en „vijftig”, om ook eens te komen met foto's van wat zwaardere figuren. Een verzoek, waaraan niet voldaan kan worden, omdat... modelfoto's op een héél enkele uitzondering na altijd uit Parijs komen en men er daar niet over zou denken, het resultaat van een dergelijk kunstwerk, waarvoor soms urenlang geposeerd moet worden, teniet te doen door een mannequin „zwaargewicht” te nemen, te minder omdat de modeljapomen der verschillende modelhuizen over het algemeen met veertig of ten hoogste tweeënveertig corresponderen. Modelfoto's met slanke mannequins zijn dus regel, wat echter

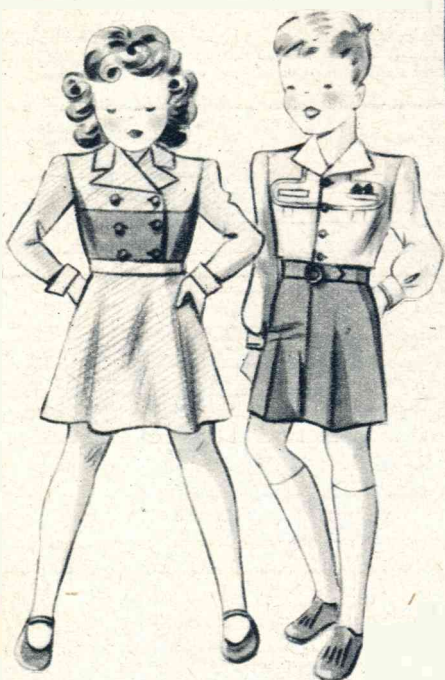

310. Jurkje in twee kleuren, hals met kraag en revers, lange mouw, klokkend rokje. Verkrijgbaar in de maten 64-68.

311. Jongenspakje, blouse van flanel, effen pantalon. Verkrijgbaar in maten 64-68.

312. Effen jurkje, voorpanden gegarneerd met geschulpte revers, hals met kraag, lange mouw. Verkrijgbaar in de maten 76-80.

Voor de kleintjes

310

311

312

313

313. Jurkje van effen stof, taille gegarneerd met stiksels of biezen, klokkend rokje. Verkrijgbaar in de maten 68-72. Benodigde stof voor de jurkjes 2 x de lengte, 140 cm. breed.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het mode-album „Winterweelde“, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassies en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 cent) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA“, NASSAUPLEIN 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

HET IS DRUIVENTIJD

DRUIVENSAP

$\frac{1}{2}$ pond druiven, 50 gram suiker, wat citroensap naar smaak, 1 fleschje spuitwater of gewoon water.

Pers de druiven uit in een pers of door een schoonen doek. Voeg de suiker en het citroensap en daarna het spuitwater of het gewone water er aan toe.

Presenteer het sap in gekoelde glazen of dien het met een stukje kristallijns, maar alleen wanneer gewoon water gebruikt wordt, daar spuitwater door ijs verdund wordt.

DRUIVENSLA (4 PERSONEN)

$\frac{1}{2}$ Pond druiven, 3 zachte peren, het sap van $\frac{1}{2}$ citroen, 50 gr. suiker.

Wasch de druiven, snijd ze met een scherp fruitmesje doormidden en haal de pitten er uit. Schil de peren en snijd ze in kleine stukjes. Leg ze laag om laag met de druiven in een glazen schaal, strooi er telkens wat suiker overheen en besprenkel ze met citroensap. Laat het slaatje eenigen tijd staan om de beide vruchtensmaakjes in elkaar te laten overgaan. Garneer het slaatje desverkiezende met wat geslagen eiwit of geslagen room.

DRUIVENCRÈME (4 PERSONEN)

$\frac{1}{2}$ liter melk, 1 ei, 40 gr. suiker, 30 gr. maizena, een snufje zout, 350 gr. druiven.

Halveer de druiven met een scherp fruitmesje. Breng de melk met het zout aan de kook. Roer den eierdooier met de suiker tot een gladde massa en voeg er vervolgens de maizena bij. Giet er daar-

na een scheutje van de kokende melk bij en roer alles tot een glad papje. Voeg het vervolgens bij de rest van de melk, die van het vuur genomen is, zet de pan weer op het vuur en laat de vla onder voortdurend roeren, binden en gaar worden. Laat ze gedeeltelijk afkoelen onder af en toe omroeren om te voorkomen dat er een vel op de vla achterblijft. Leg een laag van de afgekoelde vla in een glazen schotel en leg hierop een laag druiven. Vul op deze wijze den schotel en zorg dat de laatste laag uit vla bestaat. Garneer de vla met stijfgeklopt eiwit en 'n paar achtergehouden druiven.

DRUIVENGELEI (4 PERSONEN)

1 Pond druiven, 60 gram suiker, 7 blaadjes gelatine, het sap van $\frac{1}{2}$ citroen, desverkiezende wat geslagen eiwit.

Pers $\frac{1}{2}$ pond druiven in een pers of door een doek. Voeg er daarna zooveel water bij tot een hoeveelheid vocht van $\frac{1}{2}$ liter is verkregen. Los hierin de suiker op en de gelatine, die in koud water geweekt en daarna uitgeknepen is. Neem de pan van het vuur en voeg er het citroensap bij. Halveer de rest van de druiven en verwijder de pitten. Houd er een paar achter om den pudding te garneren. Roer de gehalveerde vruchten door de vloeistof en laat deze onder af en toe roeren geleiachtig worden. Giet de massa daarna over in een met koud water ongespoelden vorm en laat den pudding geheel stijf worden. Stort hem op een glazen schaal en garneer den pudding met de overgehouden druiven en het stijfgeslagen eiwit.

Venus

Wat denkt U van deze Venus-blouse?

„Isabella“, een van onze nieuwste creaties; in de betere zaken kunt U ze vinden voor slechts F. 6.95. Vraagt ook gratis toezending van het prospectus „wintermoden“ bij Venus propaganda-afdeeling 302, Rotterdam-W. (adres in blokletters s. v. p.)

EEN VOLMAAKTE GELANTSTINT

Een gezonde huid heeft van nature een fraaie teint. Geen schoonheidsmiddel kan aan Uw gemiddelde natuurlijke charlat die natuurlijke charme geven, welke het gevolg is van een volkomen gave huid. D.D.D. is een heldere vloeistof, die diep in de poriën doordringt, stof en vuil verwijdert en ziektekiemen doodt. Het versterkt en verfrist de huidweefsels.

D.D.D. is een reeds tal van jaren bekend geneesmiddel tegen Eczeem, Puistjes en andere huidaandoeningen. Het is een goede gewoonte elken avond Uw huid te zuiveren met dit ontsmettende recept van Dr. D. Dennis, dat de huid verkwikt en de natuurlijke charme van Uw gelaat verhoogt. Flacons: 75 ct., 1.50 en 2.50, bij ApothekenDrog.

D.D.D.

GENEESMIDDEL tegen HUIDAANDOENINGEN

**MOUNT RANIER IN HET
NATIONALE PARK
(STAAT WASHINGTON, U.S.A.)**

